

Nepřehlédněte!
První pokyny a formuláře
k 6. sněmu ČAK

držitel prestižního ocenění
Právník časopis ČR
2011 a 2012

5 2013

Bulletin advokacie

ČAK upozorňuje na výsledky kontrol knih prohlášení o pravosti podpisu • Předběžná opatření v trestním řízení • Legal professional privilege jako institut ochrany důvěrné komunikace • Obviněný advokát, obviněný klient a povinnost mlčenlivosti • 3. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2012 •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Komora č.
 evropský komise § korporace
 lhůta ombudsman
 Česká republika spravedlnost o.s.ř.
 zákoník agenda ministr prestiž exekuce
 katedra **Právník** JUDr. ocenění
 advokacie čl. hlava pracovní
 dvůr obchodní zaměstnavatel restituce žalobce
 PF UK Ústavní soud povinný odst. **roku**
 o.s.ř. 2013 význam systém
 ústava promlčení systém
 ex řád státní zastupitelství trestní
 restituce univerzita EPRAVO.CZ
 Nový občanský zákoník
 mezinárodní tr.ř.

Již podeváté vyhlášen Právník roku
– podmínky soutěže o ceny sv. Yva čtete na str. 19.

POKYNY
K REGISTRACI
A REZERVACI
UBYTOVÁNÍ
NA 6. SNĚM ČAK
najdete na str. 4-7.

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
† prof. JUDr. František Zoulík, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH.
Advokátům a advokátním koncipientům
se rozesílá zdarma. S reklamacemi při
problémech s distribucí se obračejte
na pí Dvořákovou, e-mail dvorakova@cak.cz,
tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na stránkách www.bulletin-advokacie.cz
a v právních informačních systémech
spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 20. 5. 2013 v nákladu
15 000 výtisků.

Foto na obálce: koláž, Shutterstock.com

Tisk: KAVKA PRINT a.s.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Bohuslav Sedlatý: **Publicita a reklama** 3

Aktuality

Informace k 6. sněmu ČAK 4

ČAK upozorňuje na výsledky kontrol knih prohlášení

o pravosti podpisu Irena Schejbalová 8

Kongres Právní prostor 2013 na Seči Monika Forejtová 10

Vliv nového občanského zákoníku na vztahy mezi advokátem

a klientem David Uhlíř 12

Pozvánka na XXI. Karlovarské právnícké dny 15

Gratulujeme: Česká advokátní kancelář PRK Partners

a česká pobočka Weil, Gotshal & Manges získaly nejprestižnější

evropské ocenění Red 18

Vyhlášen 9. ročník celojustiční soutěže Právník roku 2013 19

Slovensko poprvé: Právnícká firma roka 2013 Jaroslav Kramer 21

Z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 26

Předběžná opatření v trestním řízení Jiří Jelínek 27

K otázce nepřiměřené délky trestního řízení a prostředkům nápravy,

zejména s přihlédnutím k judikatuře ESLP Dominika Barnetová 31

Legal professional privilege jako institut ochrany důvěrné

komunikace Jiří Plachý 35

Obviněný advokát, obviněný klient a povinnost mlčenlivosti

Jiří Teryngel, Jan Schramhauser 39

Nejčastější chyby při podávání návrhu na zápis do obchodního

rejstříku a jiných rejstříků vedených rejstříkovými soudy

Tomáš Plihal 44

Žaloba na ochranu rušené držby Karel Svoboda 45

Z judikatury

Neplatnost smlouvy 49

Výběr účtu jedním z manželů 50

Nemovitost nabytá jedním z manželů 52

Z odborné literatury

Jiří Jelínek, Tomáš Grřvna a kolektiv: **Poškozený a oběť trestného činu**

z trestněprávního a kriminologického pohledu (Vladimír Lichnovský) 54

František Ščerba a kolektiv: **Dohoda o vině a trestu** (Jana Kursová) 56

Josef Kotásek: **Zákon směnečný a šekový. Komentář** (Karel Marek) 57

Alexander J. Bělohávek: **Rozhodčí řízení v zemích Evropy**

(Bohuslav Klein) 57

Monika Jurčová a kolektiv: **Zastúpenie v súkromnom práve**

(Tomáš Tintěra) 58

Kateřina Ronovská: **Nové české nadační právo v evropském**

srovnání (Ivo Telec) 59

Přečetli jsme za vás Jan Mates, Hana Rýdlová.....	60
Bulletin slovenskej advokácie prináša.....	62

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Polica, nechaj mě.....	64
------------------------	----

Z české advokacie

Odbor mezinárodních vztahů ČAK – zpráva o činnosti Václav Vlk	65
Z kárné praxe Jan Syka.....	67
Z jednání představenstva ČAK icha	67
Delegace ústavněprávního výboru Národní rady SR jednala s vedením ČAK Ivana Cihlářová	68

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

3. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2012 Ivan Houfek	70
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	74
Program HELP má informační stránky a infopoint Jiří Novák	75
Pozvánka na 16. Sportovní hry české advokacie.....	76

Nakonec

O kongresovém konání v zemi NOZ Petr Hajn	77
Kresba Lubomíra Lichého	78
Víte, že... Stanislav Balík	78
Inhaltsverzeichnis	79
Zusammenfassung/ Summary	80
Table of Contents	81

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI
| advokátní kancelář | insolvenční správci |

insolvence a restrukturalizace
korporací

www.zizlavsky.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionalit programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případně vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Publicita a reklama

Bude tomu v červnu tohoto roku deset let, kdy představenstvo České advokátní komory učinilo průlomové rozhodnutí měnící pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex). Liberálním způsobem byly upraveny publicita a reklama advokáta a advokátům se tak dostalo práv, kterými v době předchozí prakticky nedisponovali. V soupeření trhu, svobody projevu a práva na informaci na straně jedné, a obavy před erozí důstojnosti advokátního stavu, který se rozvolněním pravidel reklamy a publicity posouvá na úroveň běžných služeb, zvítězilo stanovisko liberálnější. Tento liberalizační trend je markantní jak na „starém kontinentu“, tak v zemích s anglosaským systémem práva.

Advokát je ve smyslu § 2 obchodního zákoníku podnikatelem, a proto je vázán zásadami soutěže, které jsou vymezeny v ustanovení § 44 a násl. cit. zák. Proč jsou pravidla soutěže advokátů včetně reklamy a publicity vtělena navíc do etického kodexu, speciálních pravidel, jimiž se má advokát řídit? Předmětem podnikání advokáta je právo. Advokát je ten, který se podílí na ochraně veřejných i soukromých práv fyzic-

kých a právnických osob a stává se tak součástí justičního systému. Slovy JUDr. Karla Čermáka, právo je rozhodně vyšší hodnotou než obvyklý konzumní statek.

Proto pro advokáty stále existuje regulace, které jsou povinny se podřídit. Vyjdeme-li z textu etického kodexu, pak údaje poskytované advokátem v rámci jeho publicity a reklamy musí být přesné, nesmí být klamavé a musí respektovat povinnost mlčenlivosti, upravenou v ust. § 21 zákona o advokacii, a další hodnoty advokacie. Tyto základní postuláty jsou převzaty z etického kodexu advokátů Evropské unie, jehož znění je otištěno ve zvláštním čísle Bulletinu advokacie z prosince 2012, které obsahuje aktualizované předpisy o advokacii.

Je třeba si v prvé řadě uvědomit, že reklama je co do podstaty informace určená pro předem neurčitý počet adresátů. Nejde tedy o projev adresovaný konkrétním subjektům, které právní pomoc od advokáta nepoptávají. Tento aspekt zdůrazňují zvláště proto, že se mnozí případy nabídek advokátů oslovujících např. administrativní aparáty územních samosprávných celků, obchodních společností apod. Je nežádoucí, aby reklama vyvolávala představu o nutnosti, spíše neodkladnosti poskytování právní pomoci, zneužívajíc neznalosti a nezkušenosti potenciálního klienta, kterému, jak je v reklamě naznačováno, nevyužije-li služeb nabízejícího se advokáta, vznikne újma. Reklama a publicita advokáta nesnižuje ostatní advokáty, soutěžitele na trhu právní pomoci, zejména srovnáváním vlastních úspěchů s postavením „nezkušených“ kolegů. Reklama nesmí vyvolávat nereálná očekávání.

Advokát má právo informovat veřejnost o formě a obsahu poskytovaných právních služeb a na straně druhé se veřejnosti v postavení advokáta nesmí podbízet a snažit se vybojovat jakési privilegované postavení na úkor advokátů jiných.

I v advokacii platí svoboda projevu, jejíž součástí je i právo jednotlivého advokáta informovat o svých službách. Stálým korektivem obsahu i formy tohoto projevu by mělo být vědomí tradiční zdrženlivosti a noblesy práce advokáta.

JUDr. BOHUSLAV SEDLATÝ,
předseda odvolací kárné komise ČAK

POZVÁNKA NA 6. SNĚM ČAK

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

představenstvo České advokátní komory svolává **6. sněm České advokátní komory na den 11. října 2013 do Prahy.**
Na sněm jste srdečně zváni!

Místo konání sněmu: Kongresové centrum Clarion Congress Hotel Prague, Freyova 33, Praha 9 – Vysočany

Dopravní spojení: *pražská hromadná doprava* – trasa metra „B“, stanice Vysočanská, výstup směr nákupní galerie a přes ni do hotelu *autem* – viz mapka na webových stránkách hotelu – www.cchp.cz/rubrika/kontakt

Rámcový program sněmu (bude upřesněn ve sněmovním čísle BA č. 9/2013):

7.30 – 13.00 registrace účastníků sněmu

8.00 – 18.00 pracovní jednání sněmu

- Zahájení sněmu
- Zpráva o počtu přítomných advokátů
- Schválení pořadu jednání sněmu
- Volba předsednictva sněmu, jednotlivých komisí sněmu (volební, mandátová, návrhová)
- Úvodní slovo předsedy ČAK
- Vystoupení hostů
- Zahájení voleb do orgánů ČAK (představenstvo, kontrolní rada, kárná komise, odvolací kárná komise) v průběhu pracovní části sněmu – cca 10.30 - 13.30
- Zpráva předsedy ČAK o činnosti ve volebním období 2009-2013
- Zpráva předsedy kontrolní rady ČAK o činnosti KR
- Zpráva předsedy kárné komise ČAK o činnosti KK
- Zpráva předsedy odvolací kárné komise ČAK o činnosti OKK
- Zpráva předsedy zkušební komise ČAK o činnosti ZK
- Předložení návrhů jednotlivých usnesení sněmu, návrhy na usnesení z pléna, rozprava k jednotlivým návrhům s následujícím hlasováním o jednotlivých návrzích
- Ukončení voleb
- Obecná rozprava
- Zpráva návrhové komise
- Zpráva volební komise o výsledku voleb do orgánů ČAK
- Plánované zakončení pracovní části sněmu

20.00 společenská část sněmu

Výzva advokátům: neodkládejte svou registraci na sněm

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

snahou vedení České advokátní komory je zajistit po organizační stránce hladký a plynulý průběh 6. sněmu, který proběhne 11. 10. 2013 v Clarion Congress Hotelu v Praze.

Vedení ČAK proto vyzývá všechny advokáty, kteří se hodlají zúčastnit jednání sněmu, aby se řádně a v dostatečném časovém předstihu registrovali prostřednictvím registračního formuláře (*otiskěn níže, k dispozici i v elektronické podobě na úvodní stránce webu ČAK pod bannerem s logem 6. sněmu ČAK*).

Registrace přímo až v den a na místě konání sněmu bude samozřejmě také možná, ale může vzhledem k časově náročnému programu i k množství přichozích advokátů způsobit organizační problémy a vést ke zbytečnému zdržení hned na začátku jednání. A to si pochopitelně nikdo z organizátorů sněmu nepřeje.

Pouze včas zaregistrovaným účastníkům sněmu lze předem také zajistit (za výhodných podmínek pro ČAK) občerstvení na pracovní část sněmu a vstupenky na slavnostní zakončení sněmu s večerním společenským programem. Rezervace vstupenek na večerní program bude přijímána průběžně až do vyčerpání kapacity hotelu, i proto je vhodné se v předstihu registrovat a vstupenky na večer si v případě zájmu zarezervovat.

Upozorňujeme, že vstupenky na společenský večer budou vydávány při registraci na pracovní část sněmu, v den jeho konání, v době od 7.30 do 13.00 hodin.

Svou účast na 6. sněmu ČAK potvrďte registračním formulářem do 10. září 2013.

Kam zasílat vyplněný registrační formulář?

POŠTOU: sekretariát České advokátní komory, Národní tř. 16, Praha 1, 110 00

FAXEM: +420 224 932 989

E-MAILEM: snem2013@cak.cz

DATOVOU SCHRÁNKOU: id n69admd

V Clarion Congress Hotelu Prague se bude pochopitelně řada z vás chtít, tak jako posledně, ubytovat. Opětovně ČAK vyjednala výhodné podmínky ubytování. K jeho rezervaci použijte formulář otiskžený na str. 7 tohoto BA nebo též umístěný pod bannerem s logem 6. sněmu ČAK na úvodní stránce webu ČAK.

POZOR: To, že si rezervujete za pomoci formuláře ubytování, neznamená, že jste zaregistrovaní na sněm. Věnujte pozornost případnému vyplnění obou formulářů a oba odešlete na správné adresy!

REGISTRAČNÍ FORMULÁŘ NA 6. SNĚM ČAK - 11. 10. 2013 - Clarion Congress Hotel Prague

Příjmení a jméno advokáta/advokátky:

Evidenční číslo advokáta/advokátky:

Adresa AK:

Telefon/fax:

Zúčastním se (zvolený výběr označte křížkem)

E-mail:

- pracovního jednání sněmu
 společenského večera sám/sama
 společenského večera s doprovodem

Datum:

Podpis advokáta/advokátky:

Pozn.: Vstupenky na společenský večer budou vydávány při registraci na pracovní část sněmu v hotelu Clarion v době od 7.30 do 13.00 hodin.

VÁŠ SPECIALISTA PRO PRÁCI S INFORMACEMI

- Řešení prověřené 10 letou praxí styku s dlužníky.
- Neinstalujeme software, nezatěžujeme hardware, neplatíte licenční poplatky za počet uživatelů.

e-mail: arfin@arfin.cz
tel.: 226 217 323
gsm: 777 177 160
Více našich řešení na:
www.arfin.cz

MONITORING KATASTRU NEMOVITOSTÍ

Rozšířte své služby o sledování nemovitostí. Včas se dozvíte o změně vlastníka, exekuci, nařízení dražby, vzniku zástavního práva atd., a to již ve stadiu plomby. Můžete tak efektivněji pracovat pro své klienty. Exkluzivně: automatizované dohledávání detailních informací k nemovitostem vlastněným daným subjektem na území ČR včetně výstupů pro hromadné zpracování.

MONITORING INSOLVENČNÍHO REJSTŘÍKU

Sledujeme a reportujeme každou změnu v průběhu insolvenčního řízení. Denní / měsíční reporty jsou roztříděné dle typu sdělení a skupin uživatelů. Kontrola podle více kritérií zajišťuje 100% spolehlivost.

LUSTRACE – JEDNORÁZOVÁ INFORMACE

Souhrnná informace o daném subjektu. Kontrola všech dostupných zdrojů – veřejných, placených i unikátních. Dozvíte se maximum a ušetříte čas.

DOPORUČUJÍ NÁS:

dvořák || hager & partners
advokátní kancelář

HAŠKOVCOVÁ & Co.

MACHYTKOVÁ SEDLÁČEK VACA & SPOL.
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ • LAW OFFICE • RECHTSANWALTSKANZLEI

Aktuální

Rychlé

Formátově přehledné

Inovativní

Nákladově přijatelné

COMEFLEX
OFFICE

Řešení pro Vaše podnikání

Praha 1

Praha 2

Praha 5

České Budějovice

pragueoffice.eu

- ▷ Sídla firem
- ▷ Osobní asistentka
- ▷ Krátkodobé pronájmy

administrativní služby

nápojový servis

služby recepce

sídlo již od
350 Kč
za měsíc

COMEFLEX CONSULTING s.r.o. | nám. 14. října 1307/2 | 150 00 Praha 5
mobil: +420 736 540 022 | tel.: +420 257 325 117 | info@pragueoffice.eu

UBYTOVÁNÍ V CLARION CONGRESS HOTELU PRAGUE (11. 10. 2013, 6. sněm ČAK)

Přímo v hotelu, v místě konání sněmu ČAK, bude možné se ubytovat za výhodných podmínek. Až do konce srpna 2013 platí pro účastníky 6. sněmu ČAK téměř padesátiprocentní sleva z původní ceny ubytování. Pro rezervace učiněné po tomto datu si hotel vyhrazuje právo cenu upravit. Proto doporučujeme zarezervovat si ubytování co nejdříve. V případě vyčerpání ubytovacích kapacit si budou muset účastníci zajistit nocleh sami.

Ubytování si hradí každý účastník sněmu individuálně.

Rezervační formulář na ubytování s heslem „6. sněm ČAK“ (otištěn níže, k dispozici i v elektronické podobě na úvodní stránce webu ČAK pod bannerem s logem 6. sněmu ČAK) zasilejte:

POŠTOU: rezervační oddělení Clarion Congress Hotel Prague, Freyova 33, Praha 9 – Vysočany, 190 00

FAXEM: +420 211 131 401

E-MAILEM: alena.koterova@clarion-hotels.cz

TELEFONICKY si můžete ubytování rezervovat na: +420 211 131 117 – 120 (uved'te heslo „6. sněm ČAK“)

REZERVAČNÍ FORMULÁŘ NA UBYTOVÁNÍ

11. 10. 2013; Clarion Congress Hotel Prague

Ceny pokojů:	Jednolůžkový Standard	1790 Kč	Dvoulůžkový standard	1990 Kč
	Jednolůžkový Executive	2570 Kč	Dvoulůžkový Executive	2770 Kč

Ceny jsou včetně bufetové snídaně, internetového připojení, místních poplatků a 15% DPH. Všechny pokoje jsou nekuřácké. Kuřácký prostor v hotelu je v Lobby baru Chronos. Veškeré rezervace musí být garantovány kreditní kartou. Bezplatné storno rezervace je možné učinit do 18 hodin dva dny před příjezdem. Pozdní storno či nedejzd bude účtován ve výši 1. noci rezervace.

Objednávám si závazně ubytování u příležitosti 6. sněmu ČAK

Jméno a příjmení:

Příjezd:

Odjezd:

Počet pokojů:

Typ pokoje: (zvolenou variantu zaškrtněte křížkem)

Jednolůžkový Standard

Dvoulůžkový standard

Jednolůžkový Executive

Dvoulůžkový Executive

Společnost/plátce:

Datum:

Adresa:

Podpis:

Tel./ fax:

E-mail:

Sdělte detaily o kreditní kartě, která slouží pouze pro garanci této služby

Kreditní karta (zaškrtněte)

AMEX

MASTERCARD

VISA

DINERS

Číslo karty:

Platnost:

CVC (3-místný kód na zadní straně karty):

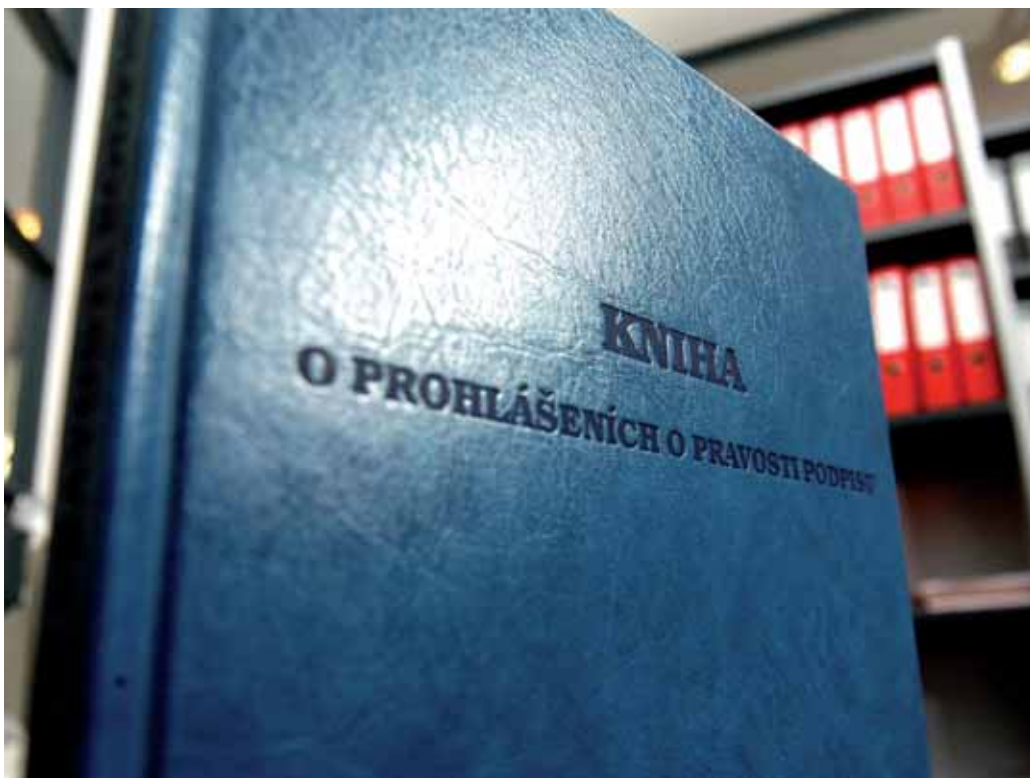
ČAK upozorňuje na výsledky kontrol knih prohlášení o pravosti podpisu

Od roku 2005 bylo advokátům umožněno nahradit úřední ověření podpisu vyžadované zvláštními právními předpisy svým prohlášením. Právní úprava této činnosti advokátů je zakotvena v § 25a zákona o advokacii. Za tím účelem byly vydány knihy o prohlášení o pravosti podpisu a usnesením představenstva ČAK č. 4/2006 Věstníku z 11. 4. 2006 byly stanoveny podrobnosti o povinnostech advokáta při činění prohlášení o pravosti podpisu, o vedení evidence o těchto prohlášeních, o vyšším ověření těchto prohlášení a o knize prohlášení o pravosti podpisu. Toto usnesení bylo následně čtyřikrát změněno, naposledy usnesením představenstva České advokátní komory č. 5/2011 Věstníku.

Umožnění nahrazování úředního ověření podpisu prohlášením advokáta bylo výsledkem dlouholeté iniciativy a snah České advokátní komory, aby i advokáti v rámci poskytování právních služeb byli oprávněni tzv. ověřovat podpisy nejen svých klientů, a to jak na listinách, jež sami advokáti sepsali, ale i na cizích listinách, a to za podmínek stanovených výše citovanou právní úpravou. Postupem doby, a to v souvislosti s vracením knih po jejich vyplnění, získávala Česká advokátní komora čím dál častější poznatky o tom, že advokáti chybně či nedostatečně kvalitně vedou evidenci o prohlášeních o pravosti podpisu, resp. nesprávně vedou zápisy o jednotlivých prohlášeních o pravosti podpisu, případně dělají chyby při vyhotovování tzv. doložky o prohlášení o pravosti podpisu. Obdobné poznatky získávala ČAK z podnětů jak klientů advokátů, tak i od soudů, katastrálních úřadů či orgánů činných v trestních řízeních.

Na základě těchto alarmujících zjištění, jež by mohly ve svém důsledku v krajní míře vést i k odebrání možnosti nahrazovat úřední ověření podpisu prohlášením advokáta, přistoupila Česká advokátní komora v rámci své pravomoci v oblasti kontroly nad výkonem advokacie v letech 2011-2012 ke kontrolám vedení knih a plnění povinností spojených s touto činností u jednotlivých, náhodně vybraných advokátů. Jednalo se o celoplošnou akci na celém území České republiky.

V období druhé poloviny r. 2011 a na začátku r. 2012 bylo

zkontrolováno celkem více než 150 advokátů. Ve většině kontrolovaných subjektů nebyla shledána závažnější pochybení, nicméně téměř ve všech případech se určité nedostatky našly. Ty by se daly však charakterizovat jako drobná administrativní pochybení v důsledku nesprávného výkladu stavovského předpisu. Například nedostatečné označení místa, kde advokát prohlášení o pravosti podpisu učinil, příliš obecná specifikace listiny, na níž bylo prohlášení učiněno, případně ne zcela vhodné uložení knihy v kanceláři advokáta apod. V těchto případech byli advokáti příslušným členem kontrolní rady poučeni o povinnostech spojených s vedením knih.

Nicméně v 13 případech byla shledána natolik závažná pochybení, případně opakující se méně závažná pochybení, jež dle názoru kontrolní rady dosáhla intenzity kárného provinění a na tyto advokáty byly podány předsedou kontrolní rady kárné žaloby. Například bylo zjištěno, že advokáti do jednoho řádku uváděli více jednajících osob, totožnost jednajících osob nebyla prováděna z platných průkazů totožnosti, zápisy v knize nebyly vedeny v souvislé řadě, opakovaně chyběly podpisy jednajících osob, u jednajících osob chyběly identifikační údaje, advokáti činili prohlášení o pravosti podpisu u osob blízkých apod.

I po skončení této velké kontrolní akce ČAK průběžně kontroluje plnění povinností advokátů při vedení knih, a to zejména při vrácení vyplněné knihy advokátem. Tuto kontrolu provádějí zaměstnanci odboru matriky a pobočky ČAK v Brně při sepisování protokolu o vrácení knihy, do nějž se zaznamenává stav vrácené knihy a případná pochybení při vedení knih. Jsou-li tato pochybení závažnějšího druhu, postoupí se daná kniha kontrolnímu oddělení k dalšímu šetření.

V důsledku poznatků z provedených kontrol a následně vedených kárných řízení představenstvo České advokátní komory přistoupilo k navrhovaným změnám zákona o advokacii a kárného řádu tak, aby se zavedla možnost zadržet advokátovi knihu, případně jako součást kárného opatření nevydat novou knihu atd.

Plošné kontroly knih bude kontrolní rada provádět každoročně, a to zejména z důvodu prevence, aby se tak předešlo závažnějším proviněním advokátů při vedení knih a činnosti prohlášení o pravosti podpisu.

Prohlášení o pravosti podpisu se stalo nedílnou součástí výkonu advokacie a je třeba, aby si každý advokát uvědomil, že kniha o prohlášení o pravosti podpisu není jen jakousi formalitou, obtěžující advokáta v jeho každodenní činnosti, ale je výstupním obrazem celkového přístupu advokáta k plnění povinností stanovených zákonem o advokacii a stavovskými předpisy a úrovni jim poskytovaných právních služeb klientům.

❖ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, členka kontrolní rady ČAK

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

ID datové schránky: g3jhyji

www.advokanc.de

advokat@advokanc.de

inzerce

WI-ASS ČR s. r. o.
pojišťovací makléř
specialista na vaše pojištění

Šámal a kol.

Trestní řád Komentář, 7. vydání

Vázané s přebalem, 3 svazky, 4 720 s.
cena 6 990 Kč, obj. číslo EVK16
Připravujeme na druhou polovinu května

- podrobný komentář k trestnímu řádu od renomovaného kolektivu autorů
- reaguje na zásadní změny v oblasti trestního práva – přijetí nového trestního zákoníku a také zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- autoři přihléli ke všem novelizačním trestního řádu a v návaznosti na to doplnili a pozměnili komentář k jednotlivým ustanovením
- doplněn bohatou judikaturou

Roztočil/Hrůšová/
Lachmann/Potěšil

Stavební zákon Komentář

Vázané v plátně, obj. číslo BK29
Připravujeme na druhou polovinu května

- publikace usiluje o stručné komentáře jednotlivých ustanovení mířící k jádru nejasností, které se při aplikaci zákona mohou objevovat
- podrobně zpracovává dosavadní judikaturu Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu a jiných soudů
- obsahuje také zveřejněné metodické pokyny a příručky Ministerstva pro místní rozvoj a Ústavu územního rozvoje

Miroslav Hromada

Poučovací povinnost v civilním procesu

Brožované, 112 stran
cena 290 Kč, obj. číslo EPI64

- kniha vysvětluje podstatu poučovací povinnosti a její roli v civilním procesu sporném
- následně rozebírá současnou právní úpravu, přičemž komplikované situace popisuje na příkladech z praxe

Objednávejte v květnu se slevou 20 %
v eShopu na www.beck.cz

3PP x 2013 x 200 x 3081 neboli PRÁVNÍ PROSTOR 2013

MATEMATICKÝ NÁZEV TOHOTO PŘÍSPĚVKU LZE RELATIVNĚ SNADNO DEKÓDOVAT A NENÍ K TOMU POTŘEBA VYUŽÍT ANI ADVOKÁTY NEOBLÍBENÉ DRUHÉ A TŘETÍ ODMOCNINY. 3. ROČNÍK KONGRESU PRÁVNÍ PROSTOR, USKUTEČNĚNÝ V ROCE 2013, ZA ÚČASTI 200 PRÁVNÍKŮ Z VŠECH KOUTŮ NAŠÍ ZEMĚ, POJEDNÁVAL O ZÁKONU, KTERÝ OBOHATÍ NÁŠ PRÁVNÍ ŘÁD O CELÝCH 3081 PARAGRAFŮ. ZASVĚCENÍ VĚDÍ, ŽE I TENTOKRÁTE BYLA ŘEČ O NOVÉM OBČANSKÉM ZÁKONÍKU.

O čem byl tedy Právní prostor 2013, který se již třetím rokem odehrává v malebném prostředí Pardubického kraje ve městě Seč a na kterém se setkává odborná právní elita České republiky? Po zahajovacím roce 2011, jenž byl o etice a právu v podnikání, přes rok 2012, který se nesl v duchu znamení změn, předvídaných novým občanským zákoníkem, nastoupil Právní prostor roku 2013, který již zákonitě pojednával detailně o vybraných oblastech z nového občanského zákoníku a jeho dopadech na ostatní oblasti práva.

Kongres, tradičně rozdělený do dvou přednáškových dnů (letos 22. a 23. dubna), které jsou propojeny příjemným, hudebním, kulinářsky ochutnávacím večerem, se stal již mezi právníky, podnikateli a studenty známým pojmem. Společenské večery bývají zpravidla zahájeny křtem tvořivého počínu našich kolegů v podobě nových softwarů či publikací a zakončeny jsou nočním překvapením. Právní prostor, jako myšlenkový koncept, je především o bohatém odborném programu a velké týmové práci.

K přednášejícím, kteří tentokrát přijali pozvání pořadatele kongresu, společnosti Atlas Consulting, spol. s r. o., patřili autoři NOZ. Tato pracovní část byla věnována vážným tématům a vybudila i živou diskusi mezi posluchači.

Prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš otevřel přednáškový blok vysvětlováním některých ustanovení NOZ, pojednávajících o **smlouvě o dílo** (§ 2586 a násl.). Akcentoval potřebu vnímat při sjednávání smluv obecná ustanovení o právních jednáních s ohledem na dispozitivnost celé úpravy. **JUDr. Petr Tégl, Ph.D.**, se věnoval otázkám ponechané **dvojkolejnosti řízení před soudy na řízená sporná a nesporná**. Dotkl se i otázek soudní ochrany vlastnického práva, ochrany nerušené držby a odstranění jakýchkoliv formalit při posesorní ochraně držby (§ 1003 a násl.).

Zmínil i signály od Nejvyššího soudu ČR v podobě recentní judikatury, která primárně ochraňuje právo vlastnické.

JUDr. Petr Bezouška, Ph.D., obsáhleji rozebral problematiku SJM, jehož obsahem budou napříště jakékoli dluhy obou manželů (§ 710), které bude možno, v důsledku posíleného postavení věřitele, uspokojit jak z majetku v SJM, tak z odděleného vlastnictví každého z manželů. Zda tato zamýšlená úprava povede ke zvýšení sňatkovosti v České republice, těžko předvídat, avšak opatrnost při sjednávání jakýchkoli závazků v době trvání manželství lze vřele doporučit. Obdobně posílené postavení věřitele je, slovy JUDr. Bezoušky, zahrnuto i do úpravy dědického práva (§ 1475 a násl.). I v tomto případě nelze než odkázat na zvláštní opatrnost ze strany dědiců, kteří buď dědí vše, nebo mohou uplatnit výhrady soupisu dědictví (§ 1706).

JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M., se věnoval **neplatnosti právního jednání**, zásadní změně v jeho pojetí a formuloval důsledky ustanovení § 580, kdy nikoliv každý rozpor se zákonem způsobí neplatnost takového jednání. Důvodem k takovému postupu je smysl a účel zákona, který bude v případě sporu mezi účastníky posuzovat soud. Potud se role soudní moci v přímé úměře na eventuální nejasnost smyslu a účelu zákona bezpochyby posiluje. Z pohledu základů metodologie výkladu práva, kterou založil již v 19. století F. C. Savigny, jenž jí definoval jako „rekonstrukci myšlenky, obsažené v zákoně“, se sice nejedná o nic nového, avšak dobu navyka-

cí praxe široké veřejnosti nutno ponechat v režimu spekulací.

Náměstek ministra spravedlnosti **Mgr. František Korbel, Ph.D.**, se zabíral **aktuálním stavem doprovodné legislativy k NOZ**, která kupř. v zákoně o zvláštních řízeních soudních naroste o 512 paragrafů. Místopředseda Městského soudu v Praze **JUDr. Jaromír Jirsa** pojmenoval úskalí pravidel sporného a nesporného řízení před soudem a konstatoval budoucí rozptýlení procesní úpravy do vícero předpisů. Poněkud zasmušilý výraz JUDr. Jirsy svědčil o jeho obavách o roztržitost české procesní úpravy. **Prof. JUDr. Hana Marková, CSc.**, přednesla zajímavé pojednání **o daňových dopadech NOZ**, vyjádřila se k ambicím státu na jednotné inkasní místo (pro platby daní, sociálních a zdravotních dávek) a zmínila účinnost zák. č. 458/2011 natřikrát. Některá ustanovení zákona tedy platí již nyní, některá k 1. 1. 2014, a některá až k roku 2015. Nepochybně bylo i v tomto případě úmyslem zákonodárce zjednodušit systém správy daní a poplatků.

Ochranu osobnosti v pojetí NOZ, která je dle ust. § 1 odst. 2 NOZ referenčním kritériem pro posouzení platnosti nebo neplatnosti právního jednání, přednesl **JUDr. Tomáš Sokol**. Úvahy o tom, jak si kreativní praxe poradí kupř. s právem člověka na život v příznivém zdravotním prostředí, ponechal JUDr. Sokol zatím otevřeně. Problematice **veřejných zakázek** se tradičně věnoval **Mgr. Jan Sixta**, náměstek ministra pro místní rozvoj pro veřejné investování a legislativu (pohled na novinky zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v platném znění) a dále **JUDr. David Raus, Ph.D.**, soudce Krajského soudu v Brně, který poukázal na postup Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže při rušení zadávacích úkonů a celého zadávacího řízení a na formulaci správních deliktů v řízeních o veřejných zakázkách.

Člen představenstva České advokátní komory JUDr. David Uhlíř poukázal na **vliv nového občanského zákoníku na vztahy mezi advokátem a klientem**. (*Celý příspěvek dr. Uhlíře najdete za textem zprávy o konferenci – pozn. red.*) **Zásadní otázky katastrálního řízení**, problematiku stavby na cizím pozemku, či vklady pachtů a nájmu coby věcných práv do katastru nemovitostí přednesla **JUDr. Daniela Šustrová**. **Prof. JUDr. Ivo Telec, CSc.**, se zabýval **ochranou duševního vlastnictví** v podání NOZ a uzavřel tím pracovní, na diskusi bohatý první den kongresu.

Druhá část kongresu, která se konala v úterý 23. 4. 2013, nabídla bohatý přednáškový program reprezentovaný soudci, advokáty a právními filozofy, kteří svými úvahami nad stavem práva a společnosti vytvořili otevřený veřejný prostor pro diskusi.

JUDr. PhDr. Vratislav Košťál otevřel den svými tradičně zábavnými powerpointovými prezentacemi. Ty doprovodil vtipnými postřehy, jež měly možná za úkol zjemnit rizika NOZ pro oprávnění provozovatelů energetických zařízení k cizím nemovitostem. Koho z nás by napadlo, že je ve dvaceti minutách možné spojit starosti provozovatelů energetických zařízení v České republice s citáty arabských mudrců, doprovázených barevnými obrázky perské a maurské architektury? I kdyby si z této přednášky praktický advokát nechtěl odnést nic, obraz iránského mostu v provincii Isfahán a výzvu Dr. Košťála k opatrnosti při sjednávání jakýchkoli smluv přehlédnout nešlo. K oprávněním provozovatelů energetických stanic se vyjádřil i **JUDr. Jakub Handrlíca, Ph.D.**, kdy oba přednášející následně velmi živě diskutovali s publikem.

Místopředseda Městského soudu v Praze **JUDr. Libor Vávra** pro změnu advokáty-trestáře i zaplněný sál obohatil svými úvahami nad možnými postupy při obhajobě klientů obviněných ze závažné majetkové trestné činnosti. Příběh Dr. Vávry o bílých hříbátech, která ponesou břemeno rodičů-bílých koní, upřímně doporučuji k vyslechnutí. Nejdříve však asi až napřesrok.

Aktuální otázky **rodinného práva**, práva na štěstí, definice zákonem pojmenované a nepojmenované rodiny (rozuměj rodina tvořená nesezdanými páry), které dnes tvoří až polovinu demografické struktury naší společnosti, poutavě přednesla **JUDr. Daniela Kovářová**, advokátka. Nevím, jestli posluchače neadvokáty vystrašila představa strýčka, který po vás jako členovi jeho širší rodiny (§ 773) bude soudně požadovat obdobnou úroveň rodinného štěstí, jakou máte vy, ale atmosféra v kongresovém sále se díky Dr. Kovářové naplnila nadšením pro rodinné právo.

Blok nazvaný „Aktuální otázky justice“ otevřel svým důstojným přednesem místopředseda Nejvyššího soudu ČR **JUDr. Roman Fiala** a podal úvahu nad požadavky na osobnost soudce, jehož postavení se přijetím NOZ posílí. Následně na toto téma i živě diskutoval se zástupci akademické obce a osvětloval své názory kupř. na porotní systém v angloamerickém právním řádu. Slovně žoviální, ale přátelské přetahování mezi **JUDr. Tomášem Lichovníkem**, prezidentem Soudcovské unie ČR, a **JUDr. Karlem Havlíčkem**, šéfem nakladatelství Havlíček Brain Team, vyústila ve dvě velice zajímavé přednášky. Dr. Lichovník popsal současnou dvojjedinou roli soudů, jako žádaného a zároveň kritizovaného arbitra, který dle některých účastníků sporů nerozhodne nikdy správně, aniž by si však strana žalující či žalovaná uvědomila, že si svůj problém musí řešit primárně sama. Jinými slovy, Dr. Lichovník hovořil nikoli o transferu státní suverenity, který je oblíbeným tématem internacionalistů a konstitucionalistů, ale o nezodpovědném přenosu obyčejné lidské zodpovědnosti za svůj život. Možná tím zamýšlel vzbudit pozornost nad důvody momentální přetíženosti soudů.

JUDr. Jan Sváček, předseda Městského soudu v Praze, předložil svoji úvahu o budoucím testování NOZ ze strany občanů u obecných soudů, které nemusí stíhat onen očekávaný nápor v důsledku nedotaženého technického zabezpečení soudní moci. Tímto příspěvkem vybudil mimo jiné i diskusní příspěvek Mgr. Františka Korbela. Celý přednáškový blok byl zakončen JUDr. Karlem Havlíčkem. Hovořil o principu přijatelnosti práva, resp. o míře ztotožnění se s právem, které na jedné straně zaostává za vývojem společenských vztahů, na druhé straně aspiruje na regulátora takových vztahů. Místy i vlídně kritizoval legislativní proces, jehož výsledkem je nové právo, které není ničím jiným než jen pokračováním politiky jinými prostředky. Kde jen začít, když politika je pokračováním války jinými prostředky?

Z tohoto článku, který jste možná přečetli až k těmto řádkům, plyne jediné.

Očekávejme konání Právního prostoru 2014.

✿ JUDr. MONIKA FOREJTOVÁ, Ph.D., advokátka,
pedagožka na Fakultě právnické ZČU

Konferenční příspěvek člena představenstva ČAK JUDr. Davida Uhlíře:

Vliv nového občanského zákoníku na vztahy mezi advokátem a klientem

Vztahy mezi advokátem a klientem jsou založeny na vzájemné důvěře a řídí se víc obecnými pravidly slušnosti a etickým kodexem než zákonem. Vliv nového občanského zákoníku na reálné vztahy mezi advokátem a klientem proto nelze přeceňovat. Přesto od 1. 1. 2014 s účinností zákona č. 89/2012 Sb., nového občanského zákoníku, nastanou některé změny, které stojí za povšimnutí.

Klient spotřebitel

Podle současné právní úpravy jsou odlišně upraveny vztahy mezi advokátem a klientem – podnikatelem a klientem – podnikatelem. První se řídí ustanoveními občanského zákoníku o příkazní smlouvě, druhé ustanoveními obchodního zákoníku o smlouvě mandátní. Nový občanský zákoník slučuje zdánlivě tuto úpravu do ustanovení o příkazu (příkazní smlouvě) v § 2430 až § 2444. Zdánlivě proto, že na smlouvu mezi advokátem a klientem, který není podnikatelem, bude nutné vztáhnout i ustanovení o spotřebitelské smlouvě podle § 1810 až § 1819 NOZ.

Advokát bude tedy mimo jiné povinen s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy příkazní sdělit klientovi – spotřebiteli svoji totožnost, včetně toho, zda poskytuje právní služby jako samostatný advokát nebo společník obchodní společnosti, popis hlavních vlastností poskytované právní služby, cenu právní služby včetně všech daní a poplatků, podmínky ukončení příkazní smlouvy atd. Zejména bude povinen informovat klienta o právech z vadného poskytnutí právní služby a o způsobu, kterým klient může tato práva uplatnit, zřejmě tedy o objektivní odpovědnosti advokáta za škodu a o možnosti stěžovat si na advokáta České advokátní komoře.

Bude platit, že bude-li možné obsah příkazní smlouvy vyloučit různými způsoby, soud použije výklad pro klienta příznivější. Zakázaná budou ujednání, která budou zakládat významnou nerovnováhu práv nebo povinností mezi advokátem a klientem v neprospěch klienta – spotřebitele. Výslovně budou zakázána ujednání, která by vylučovala nebo omezovala práva klienta na náhradu újmy (dnešní terminologií odpovědnost advokáta za náhradu škody).

Klient podnikatel a omezení odpovědnosti

Naproti tomu podle mého názoru ve vztazích mezi advokátem a klientem – podnikatelem bude možné sjednat omezení odpovědnosti za škodu. Z logického výkladu ustanovení § 2898 NOZ vyplývá, že lze smluvně vyloučit nebo omezit od-

povědnost advokáta za škodu způsobenou klientovi z prosté nedbalosti (tedy nikoliv úmyslně, nebo z hrubé nedbalosti), pokud nebude takový klient slabší stranou.

Otázku limitace odpovědnosti advokáta za škodu jsme opakovaně projednávali na představenstvu České advokátní komory ve snaze přijmout výkladové stanovisko, většinový názor byl však odmítavý. Domnívám se však, že s účinností NOZ bude nutné se k tomuto problému vrátit a zaujmout jasné stanovisko. Doporučuji také pozornosti ustanovení § 3028, odst. 2, podle kterého „... *nebrání (současnému) ujednání stran, že se jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti.*“ Jinými slovy, již dnes lze uzavřít smlouvu o právní službě s klientem – podnikatelem, která bude omezovat odpovědnost advokáta za škodu do určité výše, kupříkladu do výše pojistky advokáta.

Klienta – podnikatele také není třeba informovat o ceně právní služby, ani s ním cenu sjednat. Podle § 1792 NOZ bude platit, že byla sjednána úplata ve výši v době a místě obvyklá, tedy zřejmě ve výši odpovídající platnému tarifu.

Klienta – podnikatele také není třeba informovat o ceně právní služby, ani s ním cenu sjednat. Podle § 1792 NOZ bude platit, že byla sjednána úplata ve výši v době a místě obvyklá, tedy zřejmě ve výši odpovídající platnému tarifu.

Neodvolatelná plná moc

Současná platná česká právní úprava nezná neodvolatelnou plnou moc. Přináší to nesnáze tam, kde má advokát pozici prostředníka nebo společného zmocněnce a má podle pokynů stran za určitých podmínek učinit určitý úkon (kupř. podat návrh na vklad práva do katastru nemovitostí, návrh obchodnímu rejstříku, předložit smír stran soudu s návrhem na jeho schválení atd.). Pro zahraniční klienty z oblastí, ve kterých je institut neodvolatelné plné moci obvyklý, je to obtížně pochopitelné. Nový občanský zákoník sice neodvolatelnou plnou moc také nezná, ale v § 442 o zmocnění stanoví, že: „... *ujednají-li si strany pro jeho odvolání určité důvody, nelze zmocnění odvolat z jiného důvodu.*“ Ve výše uvedených případech tedy bude možné plnou moc udělit například s podmínkou, že ji lze odvolat jen z důvodu, že všichni zmocnitelé, kteří ji společně udělili, společně od příkazní (či jiné) smlouvy odstoupili.

Česko-slovenská advokátní kancelář s mezinárodním dosahem

- I Havel, Holásek & Partners s kancelářemi v Praze, Brně, Ostravě a Bratislavě je s týmem více než 140 právníků, několika desítek studentů právnických fakult a celkem více než 270 spolupracovníků největší česko-slovenskou právníkovou firmou.
- I Kancelář je součástí tří z deseti nejprestižnějších mezinárodních právníkových sítí: World Law Group, State Capital Group a First Law International, které sdružují celkově více než 200 předních světových právníkových firem po celém světě. Při transakcích přesahujících hranice České a Slovenské republiky jako vedoucí nezávislá právníková firma spolupracuje s předními evropskými a mezinárodními právníkovými firmami, avšak bez exkluzivního vztahu s kteroukoli z nich.
- I V případě potřeby jsme našim klientům schopni doporučit i jinou vhodnou advokátní kancelář v ČR, SR i v zahraničí – v uplynulém roce jsme takto referovali cca 60 případů; současně také děkujeme kolegům z jiných kanceláří za doporučení naší kanceláře, například při potřebě zajistit specializované poradenství v oblastech hospodářské soutěže nebo řešení mezinárodních sporů.
- I Českým, slovenským i zahraničním klientům poskytujeme komplexní právní služby ve většině právních oblastí. Kancelář má cca 1.000 klientů, z toho 80 společností uvedených v seznamu největších světových firem Fortune 500 a více než 30 společností z Czech Top 100. Kancelář od svého založení nepřetržitě roste a každoročně rozšiřuje portfolio o cca 100 nových klientů.
- I Kancelář je podle historických výsledků všech pěti ročníků oficiální soutěže Právníková firma roku podle celkového počtu nominací a titulů nejúspěšnější českou advokátní kancelář v rámci tohoto hodnocení.

Havel, Holásek & Partners s.r.o., Týn 1049/3, 110 00 Praha 1, Česká republika, tel.: +420 224 895 950, office@havelholasek.cz

www.havelholasek.cz

Největší právníková firma
v České republice

1. místo v počtu
realizovaných
fúzí a akvizic
v České republice
(2011)

1. místo v počtu
realizovaných
fúzí a akvizic
v České republice
(2011)

Klienty nejlépe hodnocená
právníková firma
v České republice

Právníková firma roku
v České republice

(2012)

WHO'SWHOLEGAL

1. místo mezi domácími
právníkovými firmami

(2012)

PRACTICAL LAW COMPANY

Česko-slovenská
advokátní kancelář
s mezinárodním
dosahem

Neustále rozšiřujeme a posilujeme náš tým o špičkové odborníky – hledáme a vybíráme nejschopnější právníky ve všech specializacích i na všech úrovních seniority, a to nejen v Praze, ale i v ostatních regionech ČR a na Slovensku

Pro náš tým hledáme vhodné kolegy / kolegyně na pozice:

Partner / Vedoucí advokát / Advokát / Koncipient

Veřejné zakázky a veřejná podpora
Správní právo
Soudní, správní a rozhodčí řízení / Arbitráže
Daňové a celní právo

Bankovníctví, finance a kapitálový trh
Energetika a utility
Obchodní právo, fúze a akvizice
Nemovitosti a stavebnictví

Očekáváme

Vynikající znalost platného práva
Zkušenosti v mezinárodní nebo přední české či slovenské právnícké firmě/jinou obdobnou praxi
Výbornou znalost anglického, případně i dalšího světového jazyka
Flexibilitu a vysoké pracovní nasazení
Schopnost týmové práce
Loajalitu a zájem o trvalý profesní růst v rámci kanceláře

Nabízíme

Pracovní příležitost v přátelském kolektivu trvale rostoucí advokátní kanceláře
Výjimečnou možnost dalšího profesního růstu v rámci největší česko-slovenské advokátní kanceláře, včetně intenzivní podpory odborného rozvoje i systému studijních a pracovních stáží v zahraničí
Práci pro nejprestižnější českou, slovenskou a zahraniční klientelu
Úzkou spolupráci na komplexních projektech se špičkovými mezinárodními AK a předními poradenskými firmami
Odpovídající finanční ohodnocení včetně variabilní složky odměny vázané na dosažené výsledky

Profesní životopis v českém, slovenském či anglickém jazyce prosím zašlete na adresu: Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář, Týn 1049/3, 110 00 Praha 1
Můžete se také zaregistrovat na našich webových stránkách v sekci Kariéra.

Největší právnícká firma
v České republice

1. místo v počtu
realizovaných
fúzí a akvizic
v České republice
(2011)

1. místo v počtu
realizovaných
fúzí a akvizic
v České republice
(2011)

Klienty nejlépe hodnocená
právnícká firma
v České republice

Právnícká firma roku
v České republice

(2012)

1. místo mezi domácími
právníckými firmami

(2012)

XXI. konference Karlovarské právnícké dny

12. 6. – 14. 6. 2013

hotel Thermal Karlovy Vary

KDYBYS BYL V KARLOVÝCH VARECH, MLADÍKU, TAK NEMUSÍŠ
K DĚDOVI VŠEVĚDOVI.

* PROGRAM *

STŘEDA 12. 6. 2013

- **Problematická ustanovení NOZ a jejich výklad** – prof. JUDr. Karel Eliáš, Dr., Ústav státu a práva AV ČR
- **K řešení problematiky intertemporálních ustanovení týkajících se obchodních korporací a jejich vzájemného vztahu v NOZ a ZOK** – prof. JUDr. Jan Dědič, advokát, Praha
- **Neplatnost a neúčinnost právních jednání dle NOZ** – Mgr. et Mgr. Jan Petrov, LL.M., ředitel Justiční akademie
- **Podmínky výkonu funkce statutárního orgánu dle ZOK a NOZ** – doc. JUDr. Ivana Štenglová, předsedkyně senátu NS ČR v. v., PF UK, Praha
- **Bytové spoluvlastnictví v NOZ (§ 1158-1222) ve srovnání se současnou úpravou vlastnictví bytů podle zák. č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů** – prof. JUDr. Josef Fiala, CSc., PF MU Brno, JUDr. Marek Novotný, advokát, Praha
- **Zajišťovací převod práva** – JUDr. Robert Pelikán, Ph.D. – advokát, Praha
- **Předpoklady závaznosti (platnosti) elektronických písemností – právního jednání on-line dle § 562 NOZ, problémy a využitelnost dle forem, druhů atd.** – JUDr. Radim Polčák, PF MU, Brno
- **Specifika práva stavby k podzemním stavbám (kolektory, tunely) – vyhodnocení a shrnutí nejlepších příspěvků z vyhlášení veřejné soutěže** – JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M., JUDr. Petr Tégl, Ph.D., oba PF Univerzity Palackého, Olomouc
- **Panelová diskuse NOZ a ZOK** – prof. JUDr. Jan Dědič, prof. JUDr. Karel Eliáš, Dr., prof. JUDr. Josef Fiala, CSc., JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M., Mgr. et Mgr. Jan Petrov, LL.M., doc. JUDr. Ivana Štenglová, JUDr. Petr Tégl, Ph.D.

ČTVRTEK 13. 6. 2013

- **Promlčení v kontextu rekonstrukce soukromého práva a evropských návrhů** – prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc., Ústav státu a práva, Bratislava
- **Nový český zákon o mezinárodním právu soukromém v kontextu práva EU** – JUDr. Petr Bříza, LL.M., Ph.D., advokát, Praha
- **Míra důkazů a přesvědčení soudce o skutkovém stavu, souvislosti s NOZ** – prof. Dr. Reihard Greger, emeritní profesor univerzity ERLANGEN, Norimberk, prof. JUDr. Luboš Tichý, CSc., PF UK, Praha
- **Kontrola zneužívajících klauzulí v obchodním styku – německá debata o reformě ve světle návrhu společného evropského obchodního práva** – prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen – advokát, Kolín nad Rýnem, prezident KJT
- **Posuzování zneužívání/překrucování práva v judikatuře NS ČR a NS SR a v zahraniční judikatuře** – JUDr. Jozef Vozár, CSc., Ústav státu a práva, Bratislava
- **Evropský vývoj v právu společností – k akčnímu plánu z prosince 2012** – Univ.-Prof. Dr. Martin Winner, Univerzita ekonomie a podnikání, Vídeň
- **Návrhy de lege ferenda v právní úpravě obchodních společností v kontextu s rekonstrukčními pracemi na ObčZ v SR s přihlédnutím na inspiraci ze ZOK v ČR** – prof. JUDr. Mária Patakyová, CSc., Univerzita Komenského, Bratislava
- **Přeshraniční mobilita společností v Evropě a princip jejich vzájemného uznávání** – Caspar Behme, PF Ludwig Maximilians Universität, Mnichov
- **Kdy může advokát využít práva EU ve vnitrostátním sporu** – prof. Michal Bobek, Ph.D., College of Europe, Bruggy
- **Panelová diskuse k otázce harmonizace soukromého práva v EU** – prof. Michal Bobek, Ph.D., prof. Dr. Reihard Greger, prof. JUDr. Mária Patakyová, CSc., prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen, Univ. Prof. Dr. Martin Winner

PÁTEK 14. 6. 2013

- **Problematika znaleckých posudků, požadavky na jejich řádnost, resp. důvody a způsoby jejich zpochybnitelnosti v soudním řízení a odpovědnost znalců** – JUDr. Ing. Lukáš Křístek, MBA, soudní znalec
- **Otázky meze přístupnosti daňových optimalizací a specifika účinné litosti v trestním právu daňovém** – JUDr. Tomáš Balco, LL.M., Univerzita KIMPE, Kazachstán, JUDr. Ondřej Trubač, LL.M., Ph.D., advokát, Praha
- **Uzavírání smluv dle NOZ** – prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., předsedkyně senátu Tribunálu Soudního dvora EU, Lucemburk
- **Treuhand v insolvenčních** – Prof. Dr. Martin Spitzer, PF Univerzita Vídeň
- **Trestní odpovědnost v souvislosti s rozhodováním kolektivních orgánů** – JUDr. František Púry, předseda senátu NS ČR, PF UK, Praha, prof. JUDr. Pavel Šámal, předseda senátu NS ČR, PF UK, Praha
- **Odpovědnost členů statutárních orgánů vs. zodpovědnost státu za „správné“ složení statutárních orgánů** – prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., PF MU, Brno
- **Ochrana osobnostních práv v Evropě** – Univ.-Prof. Dr. Ernst Karner, PF Univerzita Vídeň
- **Aktuální otázky insolvenčního řízení procesněprávní i hmotněprávní** – JUDr. Zdeněk Krčmář, předseda senátu NS ČR
- **Panelová diskuse k otázce právní odpovědnosti** – prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., prof. JUDr. Karel Eliáš, Univ.-Prof. Ernst Karner, JUDr. František Púry, prof. JUDr. Pavel Šámal, prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen

Případné dotazy k jednotlivým tématům, zejména pak k novému občanskému zákoníku, zasílejte na e-mail: kjt@kjt.cz, přednášející je zodpoví na závěr svého vystoupení.

REGISTRACE, ANOTACE PŘÍSPĚVKŮ A DALŠÍ INFORMACE NA WWW.KJT.CZ.

Účastnický poplatek: celá konference **7900 Kč** + 21 % DPH, středa 12. 6. **4900 Kč** + 21 % DPH, čtvrtek a pátek 13. 6. – 14. 6. **6900 Kč** + 21 % DPH. Vzhledem ke snížení účastnických poplatků oproti loňskému roku nebudou další jiné slevy poskytovány. Změna programu vyhrazena.

Večer dne 13. 6. budou na slavnostní recepci předány ceny společnosti Karlovarské právnické dny (Prestižní cena, Autorská cena, Pocta judikátu).

Anketní lístek

PRESTIŽNÍ CENA pro nejlepší právní časopis v České a Slovenské republice v období 2012/2013

KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY

Společnost německých, českých, slovenských a rakouských právníků

ČASOPIS	VYDAVATEL		HODNOCENÍ (1 – 10)
1 Ad Notam	Notářská komora ČR a EPRAVO.CZ, a. s.	ČR	
2 ANTITRUST	Sdružení KAIROS	ČR	
3 Ars notaria	Notářská komora SR	SR	
4 Bulletin advokacie	Česká advokátní komora	ČR	
5 Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátska komora	SR	
6 Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR	
7 Jurisprudence	Wolters Kluwer, a. s.	ČR	
8 Justičná revue	Ministerstvo spravodlivosti SR	SR	
9 Kriminalistika	MV ČR, odbor prevence kriminality	ČR	
10 Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae	Poradca podnikateľa, Panevrópska vysoká škola	SR	
11 Obchodné právo	EPOS	SR	
12 Obchodní právo	Prospektrum	ČR	
13 Obchodněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR	
14 Právněhistorické studie	Karolinum Univerzita Karlova Praha	ČR	
15 Právní fórum	Wolters Kluwer, a. s.	ČR	
16 Právní rádce	Hospodářské noviny – Economia	ČR	
17 Právní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
18 Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR	
19 Právní obzor	Ústav státu a práva AV SR	SR	
20 Právo a rodina	LINDE nakladatelství	ČR	
21 Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR	
22 Revue pro právo a technologie	Masarykova univerzita Brno	ČR	
23 Soudní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
24 Správní právo	Ministerstvo vnitra ČR	ČR	
25 Státní zastupitelství	Novatrix, s. r. o.	ČR	
26 Stavební právo Bulletin	Společnost pro stavební právo	ČR	
27 Trestněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR	
28 Trestní právo	Novatrix, s. r. o.	ČR	
29 Veřejné zakázky	VIZEA, s. r. o.	ČR	
30 Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR	

Hodnotí se celková úroveň zejména z hlediska odborné úrovně publikovaných příspěvků, jejich aktuálnost a informační přínos. Rozmezí 1 – 10 (10 nejvíce, 1 nejméně), **hodnocení pouze jednoho časopisu je neplatné.**

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT za období 2012/2013

V oblasti judikatury aplikovatelné v ČR za období 2012 – 2013 doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

Jméno, příjmení, titul:

profese:

*Adresa:

tel./e-mail:

Statut, Prestižní ceny, Pocty judikátů i anketní lístek jsou k dispozici na www.kjt.cz. Prestižní ceny budou uděleny spolu s Autorskou cenou na slavnostní recepci dne 13. 6. 2013 konané v rámci konference v Karlových Varech. Anketní lístky došle do 1. 6. 2013 budou slosovány o věcné ceny (jejich doplňovaný seznam je uveden na www.kjt.cz).

Anketní lístek vyplňte do 8. 6. 2013 do 15.00 hod. on-line na www.kjt.cz nebo zašlete do 1. 6. 2013 na adresu Karlovarské právní dny, 110 00 Praha 1, Národní 10. * Prosíme uvést přesný kontakt (e-mail, telefon, adresa), jinak Vás nebude možné vyrozumět o případné výhře.

Gratulujeme: Česká advokátní kancelář PRK Partners a česká pobočka Weil, Gotshal & Manges získaly nejprestižnější evropské ocenění

**NEJVÝZNAMNĚJŠÍ EVROPSKÉ
OCENĚNÍ PRO PRÁVNÍ FIRMY
– „CHAMBERS EUROPE AWARDS
FOR EXCELLENCE 2013“ – ZÍSKALY
LETOS PŘEDNÍ ČESKÁ ADVOKÁTNÍ
KANCELÁŘ PRK PARTNERS A ČESKÁ
POBOČKA MEZINÁRODNÍ FIRMY
WEIL, GOTSHAL & MANGES.**

PRK Partners byla vyhlášena Národní právní firmou roku 2013 pro Českou republiku, česká pobočka Weil, Gotshal & Manges pak Mezinárodní právní firmou roku 2013 pro Českou republiku. Obě kanceláře získaly tuto cenu v minulosti již dvakrát.

Renomovaná britská společnost Chambers and Partners je nejuznávanějším mezinárodním průvodcem trhem právní služeb. Její hodnocení jsou výsledkem celoročních rešerší a analýz klíčových mandátů vedoucích právních firem prováděných nezávislými odborníky v oboru. Kvalitu práce a náročnost jednotlivých mandátů si profesionální hodnotitelé ověřují přímo se zástupci klientů úspěšných právních firem, prostřednictvím rozhovorů o významných transakcích, sporech a dalších mandátech.

Slavnostní vyhlášení vítězů pro jednotlivé evropské země a předání cen proběhlo ve čtvrtek 25. dubna 2013 v Londýně.

Oběma vítězným firmám, které patří i mezi oceňované v domácí soutěži „Právnícká firma roku“, upřímně gratulujeme!

✦ Red.

Na snímku s cenou pro nejlepší národní právní firmu ČR roku 2013 jeden ze společníků PRK Partners JUDr. Martin Kříž, vpravo vedle něj kolega JUDr. Jan Kohout.

Cenu pro nejlepší mezinárodní právní firmu České republiky za letošní rok přebíral v Londýně vedoucí partner kanceláře Weil, Gotshal & Manges JUDr. Karel Muzikář, LL.M.

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ vyhláší

9. ROČNÍK PRESTIŽNÍ CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE

právníkroku 2013

Komora č.
evropský komise § korporace
lhůta ombudsman
Česká republika spravedlnost o.s.ř.
zákoník agenda ministr prestiž parlament
katedra zákon JUDr. ocenění
Právník spor znění
galavečer kancelář senát zástava pracovní
advokacie čl. hlava koncipient tradice
dvůr obchodní zaměstnavatel restituce žalobce
PF UK Ústavní soud povinný
o.s.ř 2013 význam odst.
ústava promlčení systém
roku
ex řád státní zastupitelství trestní
restituce univerzita EPRAVO.CZ
Nový občanský zákoník
mezinárodní tr.ř.

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

Partneři soutěže:

- Soudcovská unie ČR
- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Unie státních zástupců ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Jednota českých právníků

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoli právnícké profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnícká síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 15. 5. 2013 do 31. 10. 2013.

Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právníkovi roku 2013 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právníckých periodikách.

*Společně jsme založili tradici,
kterou si právnícký svět zasloužil!*

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru se společenským programem v lednu 2014. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2013.

Stálé kategorie soutěže

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Správní právo
- Rodinné právo
- Právo informačních technologií
- Insolvenční právo
- Lidská práva a právo ústavní

Stálé kategorie se zvláštními kritérii

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právnícká síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos právu)

Mercedes-Benz

BANG & OLUFSEN

Právnícká angličtina s Wall Street English

**Jazykové kurzy, ve kterých
si rozvrh určujete sami.
Výuka probíhá pouze
s rodilým mluvčím.**

Jazyková škola Wall Street English
Perlová 371/5, Praha, 110 00
info@wallstreetinstitute.cz
Recepce: 224 210 950
Infolinka: 800 201 100

- Ve výuce anglického jazyka máme již více než čtyřicetiletou zkušenost.
- Nabízíme flexibilní rozvrh lekcí.
- Svým studentům garantujeme dosažení předem vytyčeného cíle.
- Naši učitelé jsou rodilí mluvčí anglického jazyka.
- Se studiem můžete začít kdykoliv.
- Lekci, kterou jste již absolvovali, si můžete dobrovolně zopakovat.
- Maximálně 5 studentů ve výukových hodinách.
- Inovativní a jedinečná metoda Wall Street English, která zahrnuje také multimediální část, Vám poskytuje individuální přípravu dle vlastních časových možností.
- Naši studenti se baví! Wall Street Institute umožňuje využívat nabídky komunikačních hodin a společenských aktivit, které dávají studentům příležitost nahlédnout na angličtinu zábavnou formou – ať už samotném centru Wall Street English, nebo na mnoha dalších místech.
- Jako náš student si sám organizujete rozvrh vlastní výuky. V případě jakékoliv potřeby se můžete obrátit na Language asistenty, nebo na svého konzultanta, který Vás provází v průběhu celého studia.

www.wallstreetenglish.cz

ISAK

Vyspělý, moderní
informační systém
advokátní kanceláře

- Systém nové generace
- Vyspělý Document management (DMS)
- Podpora MS Office a Outlook (Synchronizace, ukládání dokumentů)
- Datové schránky, Insolvenční rejstřík, Spisové služby soudů
- Pro Windows, Linux, iOS, iPad, iPhone, Android, BlackBerry
- Optimalizován pro intuitivní, rychlé a jednoduché ovládání

Zvyšte výkonnost a zisk vaší advokátní kanceláře. Multiplatformní, informační systém ISAK je vyvíjen speciálně pro advokátní kanceláře. Přináší novou dimenzi zpracování agendy advokátní kanceláře, automatizaci procesů správy spisů a následné fakturace. Zdokonaluje přehled provedených úkonů a výkonnosti právníků kanceláře.

Infolinka: 312 315 350

info@isak.cz

ISAK

www.isak.cz

Slovensko poprvé:

Právnícká firma roka 2013

**TÝDENÍK TREND VE SPOLUPRÁCI
S EPRAVO.SK VYHLÁSILI V BRATISLAVĚ
VÍTĚZE PRVNÍHO SLOVENSKÉHO ROČNÍKU
SOUTĚŽE PRÁVNICKÁ FIRMA ROKA 2013.**

Cílem soutěže bylo poskytnout lokálnímu trhu orientaci v klíčových oborech práva. Právníkou firmou roku se v dané kategorii stala velmi doporučovaná kancelář, které se v hodnoceném roce podařila klíčová anebo výjimečná transakce.

Slavnostní vyhlášení výsledků se uskutečnilo v úterý 16. dubna 2013 v prostorách hotelu Radisson Blu Carlton.

Organizátoři vyhlásili devět odborných kategorií. Hlavními kategoriemi byly „Právnícká firma roka pro domácí advokátskou kanceláři“ (vítěz: Ružička, Csekes) a „Právnícká firma roka pro mezinárodní advokátskou kanceláři“ (vítěz: White & Case). Hodnotitelé posuzovali nejen údaje, které kanceláře poskytly, ale také zkušenosti z trhu právních služeb. Přehled nejvíce oceňovaných právnických firem poskytuje zadavatelům orientaci v zaměření a přednostech advokátních kanceláří.

Slavnostním večerem za účasti zástupců předních slovenských advokátních kanceláří i řady představitelů justice provázela Zuzana Straková Wenzlová, moderátorka televize

TA3. O hudební doprovod se postarala česká zpěvačka Eva Burešová.

Přehled dalších „velmi doporučovaných“ a „doporučených“ slovenských advokátních kanceláří v jednotlivých odborných kategoriích naleznete ve výsledkové listině na webu www.epravo.sk.

OCENĚNÉ FIRMY

PRÁVO OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ

Čechová & Partners

První ocenění večera převzala Katarina Čechová, senior partner kanceláře.

BANKOVNÍCTVO A FINANCIE

Allen & Overy

Jako čtvrtý si večer přišel pro ocenění Renátus Kollár, partner kanceláře.

DEVELOPERSKÉ PROJEKTY A NEHNUTEENOSTI

Ružička Csekcs

Ocenění převzal partner kanceláře, Ladislav Krechňák.

DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO, TELEKOMUNIKÁCIE, PRÁVO INFORMAČNÝCH TECHNOLOGIÍ

Brichta & Partners

Na pódium dorazil zakládající partner kanceláře Július Brichta.

FÚZIE A AKVIZÍCIE

White & Case

Pro cenu si přišel partner zodpovědný za tuto oblast, Juraj Fuska.

PRACOVNÉ PRÁVO
Nitschneider & Partners
Partner Dušan Nitschneider měl z ceny velkou radost.

DAŇOVÉ PRÁVO
PRK Partners
Partnerka Miriam Galandová převzala poslední odborné ocenění večera.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIA
Ružička Csekes
Partner Ján Azud a již druhá cena večera pro tuto kancelář.

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKA PRE DOMÁCU ADVOKÁTSKU KANCELÁRIU
Ružička Csekes
Řídící partner kanceláře Jaroslav Ružička s cenou.

SPOROVÁ AGENDA
Rowan Legal
Řídící partner Ludovít Mičinský je zároveň partnerem zodpovědným za tuto oblast.

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKA PRE MEDZINÁRODNÚ ADVOKÁTSKU KANCELÁRIU
White & Case

Juraj Fuska již podruhé na pódiu. Cenu přebírá z rukou jednatele společnosti EPRAVO Miroslava Chocholy, zakladatele jak slovenské soutěže, tak její starší české „sestry“, Právnícké firmy roku, jejíž první ročník se uskutečnil již v roce 2008.

✦ JAROSLAV KRAMER
✦ Foto TREND

Renomovaná advokátní kancelář Dvořák Hager & Partners působící v České republice a na Slovensku se zaměřením na obchodní a korporátní právo, právo kapitálového trhu, právo nemovitostí, právo životního prostředí, energetické právo a pracovní právo, která pracuje pro významné české, slovenské a mezinárodní společnosti, hledá pro posílení svého týmu pro kancelář v Praze:

- **dva advokáty/advokátky** s praxí (1 až 4 roky po advokátní zkoušce) v oblasti korporátního práva a finančního práva/práva kapitálového trhu;
- **právníka** s praxí a zájmem pracovat v oblasti práva životního prostředí;
- **advokátní koncipienty/koncipientky** s praxí v oblasti korporátního práva, finančního práva/práva kapitálového trhu a/nebo IT práva.

Očekáváme vysokou úroveň odborných znalostí, zaujetí pro právníckou práci a pracovní nasazení, schopnost týmové práce, připravenost podílet se na dalším rozvoji kanceláře a růst spolu s ní. Dokonalou pracovní znalost anglického jazyka předpokládáme, znalost německého, francouzského a/nebo ruského jazyka oceníme.

Nabízíme zajímavou práci v oboru obchodního práva, finančního práva a práva nemovitostí, výborné finanční ohodnocení a podporu v profesním růstu, perspektivu uplatnění v renomované advokátní kanceláři, příjemné pracovní prostředí a skvělé spolupracovníky.

Dále hledáme:

■ **výkonného ředitele advokátní kanceláře**

Náplní Vaší práce bude manažerské vedení firmy, budete odpovídat za integraci české a slovenské kanceláře a další expanzi a rovněž za vztahy se zahraničními partnerskými kancelářemi. Předpokládáme rovněž silné zapojení v oblasti business developmentu. Vaše hlavní působiště bude v Praze s pravidelnou přítomností v Bratislavě.

Očekáváme manažerské schopnosti a zkušenosti, znalost právního trhu v ČR a SR, právní vzdělání a zkušenosti v advokacii či podnikové praxi, připravenost spolu s partnery kanceláře rozvíjet česko-slovenskou právní firmu a dokonalou pracovní znalost anglického jazyka.

Nabízíme výzvu a příležitost podílet se na dalším rozvoji česko-slovenské právní firmy, prostor pro uplatnění v průsečíku manažerské a právní práce, možnost nadstandardního finančního ohodnocení včetně podílu na výsledcích firmy a k tomu tým skvělých spolupracovníků.

Těšíme se na Váš strukturovaný životopis v českém a anglickém jazyce, který můžete zaslat e-mailem na adresu paha@dhplegal.com nebo písemně k rukám paní Simony Drašarové na adresu Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s.r.o., Oasis Florenc, Pobřežní 12, 186 00 Praha 8. Případné dotazy rádi zodpovíme na tel. 255 706 500. Vaše nabídky budeme samozřejmě považovat za přísně důvěrné.

**Dvořák Hager & Partners,
advokátní kancelář, s.r.o.**

Oasis Florenc, Pobřežní 12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500

Fax: +420 255 706 550

E-mail: paha@dhplegal.com

www.dhplegal.com

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Předběžná opatření v trestním řízení	27
K otázce nepřiměřené délky trestního řízení a prostředkům nápravy, zejména s přihlédnutím k judikatuře ESLP	31
Legal professional privilege jako institut ochrany důvěrné komunikace	35
Obviněný advokát, obviněný klient a povinnost mlčenlivosti	39
Nejčastější chyby při podávání návrhu na zápis do obchodního rejstříku a jiných rejstříků vedených rejstříkovými soudy	44
Žaloba na ochranu rušené držby	45
Z JUDIKATURY	49 – 53
Z ODBORNÉ LITERATURY	54 – 62

SHRNUTÍ

Jiří Jelínek: Předběžná opatření v trestním řízení

Článek pojednává o změnách v trestním řádu, které přinesla novela trestního řádu provedená zákonem č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Tento zákon zavedl do trestního řízení devět tzv. předběžných opatření, která omezují kontakt mezi obviněným a obětí trestného činu. Tato opatření ukládají orgány činné v trestním řízení a slouží mimo jiné jako ochrana před opakovanou či sekundární viktimizací oběti. Autor popisuje obsah přijatých změn i procesní postup při jejich ukládání a zároveň doporučuje celkovou rekodifikaci českého trestního práva procesního.

Dominika Barnetová: K otázce nepřiměřené délky trestního řízení a prostředkům nápravy, zejména s přihlédnutím k judikatuře ESLP

Tento článek se zabývá otázkou nepřiměřené délky trestního řízení a možných prostředků vedoucích ke zjednaní nápravy, přičemž jeho smyslem je zejména porovnání závěrů učiněných v této oblasti Evropským soudem pro lidská práva se závěry učiněnými vnitrostátní judikaturou. Článek se současně snaží odstranit některé vžitě „mýty“ kolující nejen mezi laickou veřejností, ale i v právních kruzích, jako je například ten o jednoznačném závěru o nepřiměřené délce trestního řízení, pokud jeho trvání přesáhne hranici šesti let.

Jiří Plachý: Legal professional privilege jako institut ochrany důvěrné komunikace

Článek se zabývá institutem ochrany důvěrné komunikace nazývané též Legal professional privilege (LPP) mezi advokátem a klientem. V úvodu je vysvětlen význam ochrany důvěrné komunikace, obsah a působnost důvěrné komunikace. V následující kapitole je popsána důvěrná komunikace na úrovni práva Evropské unie s rozбором evropské judikatury. Krátká kapitola je věnována obsahu důvěrné komunikace v rakouské právní úpravě a na ni navazuje kapitola popisující stav tohoto institutu v českém právním řádu. Pozornost je věnována především procesnímu postupu posouzení ochrany důvěrné komunikace u advokátů a následně u klientů coby účastníků řízení s návrhem možného postupu při seznamování se s LPP v rámci místního šetření.

Jiří Teryngel, Jan Schramhauser: Obviněný advokát, obviněný klient a povinnost mlčenlivosti

Článek se zabývá problematikou kolize práva na vlastní obhajobu obviněného advokáta a jeho povinnosti mlčenlivosti, k jejímuž porušení může dojít jeho výpovědí. Je advokát k takové výpovědi vůbec oprávněn? Může být jeho výpověď použitelná k tíži jeho klienta? Na tyto otázky a jejich souvislosti se snaží autoři nalézat odpovědi, neboť dané téma lze považovat svým významem za zásadní a s přibývajícím počtem trestně stíhaných advokátů bohužel i aktuální.

Tomáš Plihal: Nejčastější chyby při podávání návrhu na zápis do obchodního rejstříku a jiných rejstříků vedených rejstříkovými soudy

Autor ve svém článku popisuje a vysvětluje několik nejobvyklejších chyb, kterých se dopouští navrhovatelé při podávání návrhu na zápis do obchodního rejstříku či jiných rejstříků vedených rejstříkovými soudy. K nejčastějším patří absence uznávaného elektronického podpisu při podání návrhu elektronicky (datovou schránkou či elektronickou poštou), absence úředně ověřeného podpisu

vlastníka nemovitosti na souhlasu s umístěním sídla, absence úředně ověřených podpisů na zápisové smlouvě k obchodnímu podílu, či nepředkládání úplného platného znění zakladatelského dokumentu či stanov společnosti za účelem založení do sbírky listin. Upozornění na tyto chyby má být zejména přínosem a poučením pro potenciální navrhovatele při podávání návrhu na zápis do obchodního rejstříku.

Karel Svoboda: Žaloby na ochranu rušené držby

Článek popisuje a analyzuje novou koncepci ochrany držby podle § 1003 a násl. NOZ. Upozorňuje, že ochrana držby má být od 1. 1. 2014 poskytována ve zvláštním soudním řízení upraveném v § 176 a násl. OSŘ (ve znění vládní novely, kterou se Poslanecká sněmovna zabývá od počátku března 2013). Autor článku porovnává nový typ řízení s prozatímní ochranou práva poskytnovanou předběžnými opatřeními a odůvodňuje, proč by se nové hmotněprávní i procesní předpisy bez řízení o ochraně poslední držby měly a mohly obejít.

Předběžná opatření v trestním řízení

prof. JUDr. JIŘÍ JELÍNEK, CSc.

I.

Dnem 1. dubna 2013 nabyla účinnosti první část zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), který přinesl komplexní úpravu pomoci obětem trestných činů, dosud roztržštěnou do několika zákonů, a novelizoval řadu dalších zákonů, zejména trestní řád, občanský soudní řád a zákon o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestných činů.

Nový zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve své části druhé (§ 51 cit. zák.) obsahuje 44 novelizačních bodů měnících platný trestní řád a představuje také osmdesátou osmou novelu trestního řádu. Novelizace trestního řádu nabývá účinnosti dnem 1. srpna 2013.

Jednou z významných změn, které zákon přináší, je **zavedení nového, v trestním řádu dosud neznámého institutu tzv. předběžných opatření**. Předběžná opatření byla vložena do trestního řádu, do části první, hlavy čtvrté jako nový, osmý oddíl (§ 88b až § 88o tr. řádu). **Předběžná opatření představují taxativně vymezený okruh povinností, které lze obviněnému uložit v průběhu trestního řízení, již od zahájení trestního stíhání, nejdéle však do právní moci rozsudku nebo jiného rozhodnutí, kterým řízení končí.**

Jejich obecným účelem je ochrana života, svobody, lidské důstojnosti obětí trestných činů, ochrana osob jim blízkých a konečně také ochrana společnosti jako celku.

Ve vztahu k poškozenému – oběti trestného činu – jde zejména o ochranu před prohlubováním primární viktimizace a prevenci před sekundární či opakovanou viktimizací. Tato ochrana se uskutečňuje zejména omezením kontaktu mezi pachatelem trestného činu a jeho obětí.

V důsledku spáchané trestné činnosti se oběti často dostávají do velmi složitých životních situací, spáchaná trestná činnost znamená pro oběť stresující zážitek, což se samozřejmě projeví i na její psychice. Při necitlivém či nevhodném chování okolního prostředí vůči oběti potom často dochází k její sekundární viktimizaci, což znamená, že v návaznosti na neadekvátní chování či reakce okolí na skutečnost, že jí bylo zasáhnuto do jejích práv trestnou činností, tato oběť pociťuje další psychickou újmu, trpí pocitem bezprávi, zmaru, nejistoty a odloučenosti, což často může vyvolat až vznik posttraumatické stresové poruchy. Ta se může u oběti projevit i po několika měsících, kdy se již zdá, že oběť celou situaci zvládla a překonala, a může mít i charakter dlouhodobých chronických potíží.¹

V důsledku spáchané trestné činnosti se oběti často dostávají do velmi složitých životních situací, spáchaná trestná činnost znamená pro oběť stresující zážitek, což se samozřejmě projeví i na její psychice. Při necitlivém či nevhodném chování okolního prostředí vůči oběti potom často dochází k její sekundární viktimizaci, což znamená, že v návaznosti na neadekvátní chování či reakce okolí na skutečnost, že jí bylo zasáhnuto do jejích práv trestnou činností, tato oběť pociťuje další psychickou újmu, trpí pocitem bezprávi, zmaru, nejistoty a odloučenosti, což často může vyvolat až vznik posttraumatické stresové poruchy. Ta se může u oběti projevit i po několika měsících, kdy se již zdá, že oběť celou situaci zvládla a překonala, a může mít i charakter dlouhodobých chronických potíží.¹

Podle názorů autorit se sekundární viktimizací rozumí újma vznikající v důsledku reakcí formálních instancí sociální kontroly nebo neformálního sociálního okolí, např. druhotné psychické poškození oběti tím, jak na událost reaguje nejbližší okolí, nebo traumatizující projednávání věci před soudem či nevhodné jednání policistů.²

Ochrana obětí trestných činů se jeví jako aktuální zejména v případech trestné činnosti záležející v obchodování s lidmi, sexuálním vykořisťování a zneužívání dětí, násilím páchaným na ženách a seniorech nebo osobách blízkých, anebo v případech organizovaného zločinu.

Obsahem článku je v několika poznámkách seznámit čtenáře s novým institutem, se kterým se advokát poskytující právní služby může setkat jak při obhajobě obviněného, tak při zastupování poškozeného v trestním řízení.

II. Podmínky uložení předběžného opatření v trestním řízení

Podmínky pro uložení celkem devíti druhů předběžných opatření jsou uvedeny v ustanoveních § 88b až § 88o tr. řádu.

Předběžné opatření lze uložit pouze obviněnému. Předběžné opatření smí být uloženo jen tehdy, jestliže z jednání obviněného nebo z dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že bude opakovat trestnou činnost, pro niž se stíhá, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil, a dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán a má všechny znaky trestného činu, jsou zřejmě důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný, a s ohledem na osobu obviněného a na povahu a závažnost trestného činu, pro který je stíhán, nelze v době rozhodování účelu předběžného opatření dosáhnout jiným opatřením. Přičemž uložení předběžného opatření si vyžaduje ochrana oprávněných zájmů poškozeného, který je fyzickou osobou, zejména jeho života, zdraví, svobody nebo lidské důstojnosti, nebo zájmů osob mu blízkých, nebo ochrana zájmů společnosti (§ 88a tr. řádu).

Sumarizací v zákoně uvedených podmínek lze tedy konstatovat, že předběžné opatření lze uložit za splnění následujících podmínek:

- lze je uložit jen obviněnému, tedy musí být již zahájeno trestní stíhání, a to v jakékoliv formě,
- zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán, má všechny znaky trestného činu a že jej spáchal obviněný (důvodnost trestního stíhání),

1 Polmová, O.: Právo oběti trestné činnosti na citlivé zacházení, Trestněprávní revue č. 4/2009, str. 113.

2 Čírtková, L.: Kriminální psychologie, Eurounion, Praha 1998, str. 110. Srov. též Dianiška, G. a kol.: Kriminologie, 2. vydání, Aleš Čeněk, Plzeň 2011, str. 121 a násl.

- existuje důvodná obava, že obviněný bude opakovat trestnou činnost, pro kterou je stíhán, anebo dokoná trestný čin, o který se pokusil nebo který připravoval nebo kterým hrozil,
- uložení opatření vyžaduje potřeba ochrany zájmů (zejména života, zdraví, svobody a lidské důstojnosti) poškozeného, který je fyzickou osobou, osob mu blízkých nebo ochrany zájmů společnosti, a
- účelu předběžného opatření nelze dosáhnout jinak.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o obětech trestných činů odůvodňuje zavedení tohoto institutu tím, že právní úprava před zavedením zákona o obětech trestných činů znala pouze možnost ukládat obviněnému v souvislosti s náhradou vazby písemným slibem nebo dohledem probačního úředníka omezení stanovená ve výroku rozhodnutí o náhradě vazby a zákaz vycestování do zahraničí (zavedený zákonem č. 197/2010 Sb.). Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, umožňuje mladistvému ukládat širokou škálu výchovných opatření, avšak jen s jeho souhlasem (srov. § 10 odst. 2 a § 15 a násl. zákona o soudnictví ve věcech mládeže).

Tyto formy se však u některých trestných činů (typicky u domácího násilí nebo nebezpečného pronásledování) ukazují jako nedostatečně účinné, a proto se navrhuje upravit určitou škálu předběžných opatření, která mají podobný účel jako předběžná opatření v občanském soudním řízení, kdy je třeba prozatímně upravit poměry nebo vztahy obviněného s obětí nebo jiným poškozeným, aby bylo zabráněno obviněnému v pokračování v trestné činnosti nebo aby byla odstraněna její příčina nebo podmínka.

Předpokládá se na základě zahraničních zkušeností nově upravit předběžná opatření již v průběhu trestního řízení, je-li naléhavá potřeba chránit zejména poškozeného (oběť trestného činu) a jemu blízké osoby nebo potřeba chránit společnost. Tato potřeba se objevuje zejména v souvislosti s tzv. domácím násilím nebo nebezpečným pronásledováním („*stalking*“ – slídivé a značně obtěžující pronásledování oběti). V poslední době v České republice narůstá i specifická forma trestné činnosti vázané na sportovní utkání nebo zábavní centra, kdy jde o návštěvu sportovních stadionů nebo restauračních a jiných zařízení, v nichž došlo k opakované nebo závažné trestné činnosti. Včasná a účinná reakce na jasně definovatelné potenciální i skutečné kriminogenní faktory, včetně přerušování rozhodných vazeb mezi obviněným a jeho obětí nebo určitým prostředím, je v takových případech nepochybně potřebná a žádoucí v zájmu individuální i generální prevence.

Oproti institutu vazby není možnost uložení předběžných opatření omezena pouze na úmyslné trestné činy s horní hranicí vyšší než dvě léta a nedbalostní trestné činy s horní hranicí trestní sazby vyšší než tři léta (srov. § 68 odst. 2 tr. řádu).

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona soudí, že **předběžná opatření budou jako méně invazivní prostředky ukládána jako náhrada za vazbu** v případech, kdy jsou naplněny podmínky (s výjimkou podmínky výše horní hranice trestní sazby) pro nařízení předstížné vazby, která slouží k zabránění dokonání nebo opakování trestného činu [srov. § 67

písm. c) tr. řádu], a uložení přiměřeného opatření poskytuje dostatečnou záruku ochrany zájmů poškozeného a společnosti jako celku.

III. Druhy předběžných opatření

Výčet předběžných opatření je taxativně obsažen v ustanovení § 88c tr. řádu a nemůže být žádným způsobem rozšiřován. Jedná se celkem o devět předběžných opatření. Podrobnější obsah jednotlivých předběžných opatření je uveden v ustanoveních § 88d až § 88l tr. řádu.

Obviněnému lze uložit následující předběžná opatření:

- zákaz styku s poškozeným, osobami jemu blízkými nebo s jinými osobami, zejména svědky (zákaz styku s určitými osobami – § 88d tr. řádu),
- zákaz vstoupit do společného obydlí obývaného s poškozeným a jeho bezprostředního okolí a zdržovat se v takovém obydlí (zákaz vstupu do obydlí – § 88e tr. řádu),
- zákaz návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami (§ 88f tr. řádu),
- zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě (§ 88g tr. řádu),
- zákaz vycestování do zahraničí (§ 88h tr. řádu),
- zákaz držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páčání trestné činnosti (§ 88i tr. řádu),
- zákaz užívat, držet nebo přechovávat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky (§ 88j tr. řádu),
- zákaz hazardních her, hraní na hracích přístrojích a sázek (zákaz her a sázek – § 88k tr. řádu) a
- zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti, jejíž povaha umožňuje opakování nebo pokračování v trestné činnosti (zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti – § 88l tr. řádu).

Následující ustanovení trestního řádu podrobněji vymezují obsah jednotlivých předběžných opatření. Z pochopitelných důvodů jsou nejpodrobněji upravena ustanovení o zákazu styku s určitými osobami a zákazu vstupu do obydlí.

Zákaz styku s určitými osobami (§ 88d tr. řádu) spočívá v nepřípustnosti jakéhokoli kontaktování nebo vyhledávání poškozeného, osob mu blízkých nebo jiných osob, zejména svědků, a to i prostřednictvím sítě elektronických komunikací nebo jiných obdobných prostředků.

Z důležitých důvodů se povolí setkání obviněného s poškozeným, osobou mu blízkou nebo jinou osobou. Setkání se uskuteční vždy za přítomnosti orgánu činného v trestním řízení, který v době setkání vede řízení, nebo na základě jeho pověření za přítomnosti probačního úředníka. Setkání se neprodleně ukončí, objeví-li se v jeho průběhu okolnosti, které brání jeho pokračování, zejména vyvolá-li obviněný v poškozeném, osobě mu blízké nebo jiné osobě důvodnou obavu z uskutečnění jednání, které je důvodem pro uložení předběžného opatření, nebo se pokusí ovlivnit jejich výpověď.

Zákaz vstupu do obydlí (§ 88e tr. řádu) záleží v nepřípustnosti vstupu obviněného do společného obydlí obývaného

s poškozeným a jeho bezprostředního okolí, a v nepřípustnosti zdržovat se v takovém obydlí.

V rozhodnutí o zákazu vstupu do obydlí se obviněnému zakáže vstupovat do obydlí a jeho bezprostředního okolí a zdržovat se v obydlí. Rozhodnutí musí vedle obecných náležitostí (§ 134 odst. 1 a 2) dále obsahovat jméno a příjmení obviněného, přesné označení obydlí a vymezení jeho bezprostředního okolí a poučení o právech a povinnostech obviněného včetně poučení o následcích nesplnění povinnosti i o důsledcích neplnění uloženého předběžného opatření.

Bylo-li proti obviněnému použito vykázání podle jiného právního předpisu, v rozhodnutí o vyslovení zákazu vstupu do obydlí se uvede, že zákaz vstupu do obydlí počíná až prvním dnem následujícím po skončení výkonu vykázání podle jiného právního předpisu. Důvody pro vyslovení zákazu vstupu do obydlí se jinak oproti vykázání podle jiného právního předpisu posuzují samostatně.

Obviněný je po oznámení rozhodnutí o zákazu vstupu do obydlí povinen opustit neprodleně obydlí a jeho bezprostřední okolí v rozsahu vymezeném v usnesení, a zdržet se vstupu do těchto prostor. Je ovšem oprávněn vzít si před opuštěním obydlí věci sloužící jeho osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady. Z důležitých důvodů lze obviněnému umožnit vzít si v průběhu trvání zákazu vstupu do obydlí z něj věci nezbytné pro podnikání nebo pro výkon povolání.

Rozhodnutí o **zákazu návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami** (§ 88f tr. řádu) musí vedle obecných náležitostí (§ 134 odst. 1 a 2) obsahovat přesné vymezení osob, míst nebo prostor, na které se zákaz vztahuje, jakož i poučení o důsledcích neplnění uloženého předběžného opatření.

Zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě (§ 88g tr. řádu) znamená, že rozhodnutí musí obsahovat přesné vymezení konkrétního místa, ve kterém se obviněný nesmí zdržovat.

Předběžným opatřením podle § 88h tr. řádu lze nově **zakázat vycestování do zahraničí**, tedy za hranice České republiky.

Zákaz držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páčání trestné činnosti (§ 88i tr. řádu), se vysloví, pokud by taková věc vzhledem ke své povaze nebo zjištěným okolnostem mohla být určena k páčání trestné činnosti a současně je dána obava z hrozícího opakování nebo pokračování v takové trestné činnosti, z dokonání trestného činu, o který se obviněný pokusil, nebo spáchání trestného činu, který připravoval nebo kterým hrozil.

Zákaz užívat, držet nebo přechovávat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky (§ 88j tr. řádu) se vysloví, byl-li trestný čin, pro který je obviněný stíhán, spáchán v souvislosti s používáním alkoholických nápojů nebo užíváním jiných návykových látek a současně je dána obava z hrozícího opakování nebo pokračování v takové trestné činnosti, z dokonání trestného činu, o který se obviněný pokusil, nebo spáchání trestného činu, který připravoval nebo kterým hrozil.

Předběžným opatřením lze také **zakázat provozování her a sázek** (§ 88k tr. řádu), souvisí-li hazardní hry, sázky nebo hraní na výherních hracích přístrojích s trestnou činností obviněného.

A konečně posledním předběžným opatřením, které lze nově v trestním řízení uložit, je **zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti** (§ 88l tr. řádu), který lze uložit, souvisí-li výkon činnosti, ke které je třeba zvláštního oprávnění, povolení, nebo jejíž výkon upravuje jiný právní předpis, s trestnou činností obviněného, a současně je dána obava, že dalším výkonem této činnosti hrozí opakování nebo pokračování v takové trestné činnosti, z dokonání trestného činu, o který se obviněný pokusil, nebo spáchání trestného činu, který připravoval nebo kterým hrozil. Z důležitých důvodů lze výkon konkrétně vymezené činnosti na omezenou dobu povolit.

IV. Rozhodování o předběžných opatřeních

Rozhodování o předběžných opatřeních v trestním řízení není upraveno jednotně.

V *řízení před soudem* rozhoduje o uložení, změně a zrušení předběžných opatření předseda senátu. V *přípravném řízení* rozhoduje o předběžných opatřeních v závislosti na jejich povaze soudce nebo státní zástupce.

O předběžných opatřeních, která jsou spojena s menším zásahem do osobní svobody obviněného, konkrétně o zákazu styku s určitými osobami (§ 88d tr. řádu), zákazu držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páčání trestné činnosti (§ 88i tr. řádu), zákazu užívat, držet nebo přechovávat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky (§ 88j tr. řádu) a zákazu her a sázek (§ 88k tr. řádu) v přípravném řízení rozhoduje státní zástupce. O uložení ostatních předběžných opatření (podle § 88e, 88f, 88g, 88h a 88l tr. řádu) rozhoduje v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce.

O rozhodnutí, kterým se ukládá zákaz styku obviněného rodiče s dítětem, je třeba neprodleně vyrozumět orgán sociálně-právní ochrany dětí. V případě, že se rozhodnutím povolí setkání obviněného rodiče s dítětem, předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce vyrozumí včas orgán sociálně-právní ochrany dětí, aby se mohl setkání účastnit.

Při ukládání předběžných opatření přihledne orgán činný v trestním řízení k opatřením, která již byla obviněnému uložena i podle jiného právního předpisu (§ 88m odst. 6 tr. řádu). Opatřením uloženým podle zvláštního právního předpisu může být například zvláštní předběžné opatření podle § 76b o. s. ř., jímž lze uložit účastníku, aby dočasně opustil byt nebo dům společně obývaný s navrhovatelem, jakož i jeho bezprostřední okolí, nebo do něho nevstupoval, anebo aby se zdržel setkávání s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním.

Rozhodnutí o předběžném opatření musí být odůvodněno též skutkovými okolnostmi (§ 88m odst. 1 tr. řádu), což znamená, že se musí opírat o konkrétní skutkové okolnosti, nikoliv o dohady, domněnky, hypotetické soudy.

Při rozhodování o předběžném opatření rozhodují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti. Poškozený, resp. oběť trestného činu může dát příslušnému orgánu podnět k jeho uložení. Lhůtu, ve které by měl orgán činný v trestním řízení rozhodnout o uložení předběžného opatření, trestní řád

neuvádí. S ohledem na povahu věci platí, že příslušný orgán činný v trestním řízení by měl rozhodnout o uložení předběžného opatření v souladu se zásadou rychlosti řízení (§ 2 odst. 4 tr. řádu) co nejrychleji, tedy bez zbytečných průtahů, v časově únosných mezích, aby nebyl zmařen smysl předběžných opatření.

Předběžné opatření slouží k prozatímní, dočasné úpravě poměrů mezi obviněným a poškozeným – obětí trestného činu. Jde svým způsobem o jistou náhradu institutu vazby. Proto by nebylo od věci, kdyby zákonodárce omezil časové trvání předběžného opatření tak, jako je časově omezena nejvyšší doba trvání vazby (§ 72a tr. řádu). K takovému omezení však zákonodárce nepřistoupil, což není podle mého názoru správné i vzhledem k poznatkům o laxním přístupu při aplikaci ustanovení trestního řádu omezujících osobní svobodu obviněného. Zákon nestanoví ani mezi náležitostmi rozhodnutí o předběžném opatření dobu trvání předběžného opatření.

Trestní řád naopak stanoví, že předběžné opatření trvá, dokud to vyžaduje jeho účel, nejdéle však do právní moci rozsudku nebo jiného rozhodnutí, jímž řízení končí. Ukáže-li se, že výkon předběžného opatření je nemožný nebo jeho plnění nelze na obviněném spravedlivě požadovat nebo předběžné opatření není nezbytně nutné v původně stanoveném rozsahu, rozhodne o jeho zrušení nebo změně podle povahy uloženého předběžného opatření předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo na návrh státního zástupce soudce. Může též rozhodnout o uložení jiného předběžného opatření, je-li to podle povahy věci a okolností případu nezbytné a jsou-li splněny podmínky pro jeho uložení (§ 88n tr. řádu).

Obviněný má právo kdykoli žádat o zrušení předběžného opatření. O takové žádosti musí předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce bez zbytečného odkladu rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji obviněný, neuvědě-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí tří měsíců od právní moci rozhodnutí.

O předběžném opatření se rozhoduje ve formě usnesení, opravným prostředkem proti takovému usnesení je stížnost (§ 88m tr. řádu). Stížnost mohou podat státní zástupce (§ 142 odst. 1 tr. řádu), obviněný (§ 141 odst. 1 tr. řádu) a poškozený. Poškozený má právo podat stížnost jen proti rozhodnutím o předběžných opatřeních podle § 88d (zákaz styku s určitými osobami) a § 88e (zákaz vstupu do obydlí).

Odkladný účinek má pouze stížnost státního zástupce a poškozeného proti rozhodnutí o zrušení předběžného opatření. Byl-li však státní zástupce nebo poškozený při vyhlášení takového rozhodnutí přítomen, má jejich stížnost odkladný účinek jen tehdy, byla-li podána ihned po vyhlášení rozhodnutí.

Stížnost obviněného tedy ze zákona nemá stanovený odkladný účinek, a proto v souladu s obecnými ustanoveními upravujícími právní moc a vykonatelnost usnesení je usnesení o uložení předběžného opatření vůči obviněnému vykonatelné, i když dosud nenabylo právní moci (srov. § 140 odst. 2 tr. řádu).

Není-li ve věci dán jiný důvod nutné obhajoby (srov. § 36, § 36a tr. řádu), samotné řízení o uložení předběžného opatření není důvodem k nutné obhajobě obviněného.

V. Důsledky neplnění uloženého předběžného opatření

Trestní řád uvádí tři důsledky nesplnění uloženého předběžného opatření, jimiž jsou podle § 88o tr. řádu:

- a) uložení pořádkové pokuty podle § 66 tr. řádu,
- b) uložení jiného druhu předběžného opatření, nebo
- c) vzetí obviněného do vazby za podmínek stanovených trestním řádem.

Ačkoliv to trestní řád výslovně neuvádí, nerespektování zákazu výkonu konkrétně vymezené činnosti (§ 88l tr. řádu) a zákazu zdržovat se na konkrétně vymezeném místě (§ 88g tr. řádu) může být podřazeno pod skutkovou podstatu trestného činu maření úředního rozhodnutí nebo vykázaní podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zák. – pachatel vykonává činnost, která mu byla rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu veřejné moci zakázána), respektive podle § 337 odst. 1 písm. d) tr. zák. – pachatel navštíví akci, na kterou se vztahuje trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, nebo se dopustí jiného závažného jednání, aby zmařil účel tohoto trestu.

Porušení předběžného opatření zákazu vstupu do obydlí podle § 88e tr. řádu a zákazu styku s určitými osobami podle § 88d tr. řádu by bylo možné posoudit i podle ustanovení o zákazu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 337 odst. 2 tr. řádu.

I v případě kriminalizace nerespektování uloženého předběžného opatření jako trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní bude žádoucí zvážit uplatnění zásady subsidiarity trestní represe (§ 12 odst. 2 tr. řádu).

Závěrem

Předběžná opatření v trestním řízení, zavedená zákonem č. 45/2013 Sb., náleží k nejpodstatnějším změnám, které přinesla zmíněná osmdesátá osmá novela trestního řádu. Poznatky z aplikační praxe brzy ukáží, zda jde o právní úpravu nutnou a potřebnou a zda se v praxi náležitě využívá.

V každém případě by však zákonodárce neměl rezignovat na celkovou potřebu vytvoření nového trestního řádu, aby tak byla konečně dokončena rekodifikace českého trestního práva procesního.

❖ Autor je vedoucím katedry trestního práva PF UK Praha.

K otázce nepřiměřené délky trestního řízení a prostředkům nápravy, zejména s přihlédnutím k judikatuře ESLP

JUDr. DOMINIKA BARNETOVÁ

Článek 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“ či „Úmluva“) zaručuje mimo jiné každému právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

Právo na projednání věci bez zbytečných průtahů, resp. právo na vyřízení věci v přiměřené lhůtě, je tak integrální součástí práva na spravedlivý proces, tedy jednoho ze základních práv garantovaných čl. 6 odst. 1 Úmluvy a čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Tento článek si klade za cíl provést **analýzu otázky přiměřenosti lhůty trestního řízení a prostředků nápravy v případech, kdy došlo k jejímu porušení, a to zejména s přihlédnutím k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“), ale i judikatuře Ústavního soudu ČR a Nejvyššího soudu ČR.**

Článek vychází zejména z judikatury ESLP a komentářové literatury, a to komentářů k „Evropské úmluvě o lidských právech“, trestnímu zákoníku a trestnímu řádu, přičemž některé závěry zde obsažené doplňuje o srovnání se závěry učiněnými aktuální vnitrostátní judikaturou.

I. K otázce přiměřenosti délky trestního řízení

Evropský soud pro lidská práva v žádném ze svých rozhodnutí nekonkretizoval „obecně závaznou“ dobu, jejíž překročení by bylo možno považovat za nepřiměřenou dobu trvání trestního řízení.¹

Obecně je vžitá představa, že za nepřiměřeně dlouhé lze považovat takové řízení, jehož délka přesáhne šest let. Takové závěry však judikatura Evropského soudu pro lidská práva nepodporuje a naopak zdůrazňuje, že je třeba vždy vycházet z konkrétních okolností daného případu.

Při rozhodování o respektování požadavku přiměřené délky jako jednoho z aspektů práva na spravedlivý proces zakotveného v čl. 6 odst. 1 Úmluvy zvažuje ESLP na jedné straně zájem stěžovatele na rychlém vyřízení věci a na straně druhé

obecný zájem na řádném výkonu spravedlnosti (např. *Debbasch proti Francii*, rozsudek ESLP, 3. 12. 2002, č. 49392/99, § 43).

Otázku přiměřenosti délky řízení ESLP zkoumá ve světle konkrétních okolností daného případu charakterizujících čtyři základní kritéria: složitost věci, chování stěžovatele, postup státních orgánů a význam řízení pro stěžovatele (např. - mezi mnoha jinými - *Süßmann proti Německu*, rozsudek velkého senátu ESLP, 16. 9. 1996, č. 20024/92, § 48; *Frydlender proti Francii*, rozsudek velkého senátu ESLP, 27. 6. 2000, č. 30979/96, § 43).²

K této základní čtveřici by bylo na místě přiřadit ještě **páté kritérium**, které ESLP za takové zpravidla neoznačuje, které nicméně vždy zohledňuje, a to je **počet stupňů soudní soustavy**, na kterých byla věc projednávána. ESLP ke zjištění, jak dlouho dané řízení trvalo, standardně připojuje i informaci o počtu soudních instancí, které se věcí danou dobu zabývaly. Jestliže tedy věc projde od soudu prvního stupně přes soud odvolací a dovolací až k Ústavnímu soudu, je zřejmé, že celková délka řízení musí být větší než v případech, kdy věc skončí rozhodnutím soudu prvního stupně.

Individuální přístup při posuzování otázky nepřiměřenosti délky řízení lze demonstrovat na následujících příkladech: ve věci *Van Pelt proti Francii* trvalo trestní řízení osm let, osm měsíců a 20 dní. Šlo o mezinárodní organizovaný zločin (obchod s drogami), do kterého bylo zapojeno více osob, žijících v různých státech, čemuž odpovídala i velká náročnost přípravného řízení (překlady, mezinárodní právní pomoc); také stěžovatel k délce řízení přispěl. ESLP proto dospěl k závěru, že k porušení Úmluvy v tomto aspektu nedošlo (*rozsudek ESLP*, 23. 5. 2000, č. 31070/96, § 48). V civilních věcech ESLP výjimečně považoval - vzhledem ke zcela specifickému konkrétním okolnostem jednotlivých případů - za přiměřené ještě o několik let déle trvající řízení (např. *Theocharis proti Řecku*, rozhodnutí ESLP, 26. 3. 2009, č. 32821/07: deset let a devět měsíců; *Havelka proti České republice*, rozhodnutí ESLP, 20. 9. 2011, č. 42666/10 a 61523/10, oddíl A: 13 let a tři měsíce).

Naproti tomu ve věci *Bunkate proti Nizozemsku* konstatoval ESLP porušení práva stěžovatele s ohledem na skutečnost, že Nejvyšší soud obdržel od odvolacího soudu spis až po více než 15 měsících. Celková délka řízení přitom činila pouhé dva roky a 10 měsíců (*rozsudek ESLP*, 26. 5. 1993, č. 13645/88, § 21-23). Podobně ve věci *Matwiejczuk proti Polsku* stačilo ří-

1 Srovnej: Šámal, P. a kol.: Trestní zákoník, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 528.

2 Srovnej: Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.: Evropská úmluva o lidských právech. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 702.

zení trvajícím necelé tři roky a dva měsíce (s obdobím nečinnosti v délce 18 měsíců), aby ESLP vzhledem k okolnostem případu konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 EÚLP (*rozsudek ESLP, 2. 12. 2003, č. 37641/97, § 86*).³

Z „domácího prostředí“ stojí za zmínku například rozsudek ve věci *Barfuss versus Česká republika (rozsudek ESLP, 31. 7. 2000, č. 35848/97)*, kdy trestní řízení trvalo tři roky, deset měsíců a sedm dní. I v tomto rozhodnutí ESLP dospěl k závěru, že v dané věci vláda neposkytla žádné přesvědčivé vysvětlení průtahů. Vzhledem k okolnostem případu jako celku i zde ESLP konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy a přiznal stěžovateli zadostiučinění, byť v podstatně nižší míře, než bylo požadováno.

Judikatura Ústavního soudu ČR se v tomto ohledu vyjadřuje shodně s judikaturou ESLP tak, že není možné určit konkrétní hranici pro nepřiměřenou délku trestního řízení a je třeba volit individuální přístup dle konkrétních okolností případu.

V jednom ze starších náleží (II. ÚS 535/03 ze dne 6. 9. 2006) se sice Ústavní soud ČR pokusil učinit jakýsi zobecnující závěr, když konstatoval, že „*ačkoliv si je vědom skutečnosti, že kritérium přiměřené lhůty ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy nelze vykládat paušálně stanovením určité konkrétní délky konání trestního stíhání ... je s ohledem na rozhodovací praxi Ústavního soudu, resp. Evropského soudu pro lidská práva, zřejmé, že dobu trvání trestního řízení delší než šest let je třeba považovat za spíše výjimečnou a v případě absence zřejmých a významných důvodů pro překročení této hranice nelze trvání trestního stíhání v délce vyšší tolerovat.*“

Odtud pravděpodobně pramení i obecně vžitá představa o nepřiměřené délce trestního řízení v trvání šesti let, ačkoli ji lze považovat za poněkud zavádějící (současně je však třeba upozornit, že existují i taková rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, která na posledně citovaný náleží odkazují – např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 6. 2012 sp. zn. 3 Tdo 531/2012). Podotýkám, že takováto snaha o jakési zobecnění ze strany Ústavního soudu ČR je ojedinělá a jeho pozdější rozhodnutí v souladu s judikaturou ESLP opakovaně kladou důraz na individuální přístup v každé posuzované věci (např. náleží Ústavního soudu ČR I. ÚS 603/06 ze dne 12. 5. 2007, náleží Ústavního soudu ČR I. ÚS 2859/09 ze dne 8. 6. 2010).

II. Prostředky nápravy porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě

V rozsudku *Kudla* ESLP formuloval několik základních principů interpretace čl. 13 EÚLP⁴ ve spojení s právem na projednání věci v přiměřené lhůtě, z nichž nejdůležitější je ten, podle kterého prostředky, které mají být ve vnitrostátním právu k dispozici, musejí být způsobilé buď zamezit vzniku, ne-

bo pokračování tvrzeného porušení, anebo poskytnout dané osobě za každé již nastalé porušení vhodnou nápravu. ESLP tedy dává státům na výběr, zda zvolí prostředky nápravy preventivní či kompenzační.⁵

Z judikatury ESLP dále vyplývá, že odškodnění za újmu způsobenou porušením práva na projednání věci v přiměřené lhůtě lze poskytnout i jinou formou než přiznáním určité finanční částky ve zvláštním řízení.

Obsah článku se dále zaměřuje právě na tyto jiné formy nápravy, otázku finanční reparace ponechává stranou, neboť si primárně klade za cíl pojednat o prostředcích nápravy specifických pro trestní řízení.

Prostředky nápravy specifické pro trestní řízení jsou tedy následující:

1. Zmírnění trestu uloženého v trestním řízení

V případě trestního řízení připadá v úvahu především zmírnění uloženého trestu, samozřejmě za podmínky, že je obviněný uznán vinným. Pokud vnitrostátní soud ve svém rozhodnutí výslovně uzná, že právo obviněného na přiměřenou délku řízení bylo porušeno, a z tohoto důvodu mu uložený trest určitým způsobem zmírní, potom má ESLP za to, že způsobená újma byla kompenzována a obviněného již není možno považovat za oběť porušení příslušného práva zaručeného Úmluvou. Z judikatury plyne, že toto **zmírnění musí být výslovné a měřitelné**. Tak tomu bylo kupř. ve věci *Beck proti Norsku*, kde stěžovatel namítal, že trestní řízení proti němu trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu (sedm let a sedm měsíců). ESLP v rozsudku uvedl, že soud, který rozhodoval o trestu, potvrdil oprávněnost stížnosti na porušení čl. 6 odst. 1 EÚLP, pokud jde o právo na projednání věci v přiměřené lhůtě. Všiml si také, že navzdory závažnosti spáchaných trestných činů byl stěžovatel odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvou let, tedy na dolní hranici zákonem stanovené trestní sazby, přičemž uložený trest byl zjevně nižší, než by bylo u takového případu obvyklé (*rozsudek ESLP, 26. 6. 2001, č. 26390/95, § 27–29*).⁶ Dalším již tradičně citovaným rozhodnutím v této souvislosti je rozsudek *Eckle v Německo (rozsudek ESLP, 15. 7. 1982, č. 8130/78)*.

Ztrátu postavení oběti však ESLP odmítl konstatovat ve věci *Pietiläinen proti Finsku*, kde okresní soud při stanovení trestu přihlédl k času, který uplynul od spáchaní trestného činu (přes šest let a šest měsíců), pouze v souvislosti s obecným požadavkem, aby trest následoval co nejrychleji po spáchaní daného skutku, nikoli v souvislosti s právem na projednání věci v přiměřené lhůtě (*rozsudek ESLP, 5. 11. 2002, č. 35999/97, § 44*).

Je také nezbytné, aby z rozhodnutí vnitrostátního soudu bylo patrné, k jakému konkrétnímu snížení trestu v souvislosti s porušením práva stěžovatele v daném případě došlo.

V úvahu samozřejmě připadá i jiné zohlednění porušení práva stěžovatele než snížení výměry trestu odnětí svobody. Je tedy možné např. snížit výměru jakéhokoliv trestu (např. peněžitého trestu, trestu zákazu činnosti, zákazu pobytu atd.), **popřípadě zvolit mírnější druh trestu (např. trest obecně prospěšných prací namísto trestu odnětí svobody), podmíněně odložit výkon trestu nebo od uložení některého druhu trestu, který by za jiných okolností byl uložen vedle jiného trestu, úplně upustit**

3 Srovnej: Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.: *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 703.

4 Článek 13 EÚLP: „*Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.*“

5 Srovnej: Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.: *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 719.

6 Srovnej: Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.: *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 732.

Ilustrační foto Shutterstock.com

(např. *Kovács proti Maďarsku*, rozsudek ESLP, 28. 9. 2004, č. 67660/01, § 26: odvolací soud v důsledku nepřiměřené délky řízení snížil délku trestu odnětí svobody uloženého soudem prvního stupně o šest měsíců na dva roky a navíc jeho výkon podmíněně odložil na dobu čtyř let).

Ústavní soud ČR dokonce z práva na **osobní svobodu zakotveného v čl. 8 Listiny základních práv a svobod vyvodil povinnost soudů zohlednit při ukládání trestu odnětí svobody délku trestního řízení** (nález ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04):

„... ochrana práva na přiměřenou délku řízení podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, resp. kompenzace jeho porušení může být dosažena i prostředky, jež jsou vlastní trestnímu právu. Je proto povinností obecných soudů využít všech takových prostředků, které jim trestní právo poskytuje, k tomu, aby vedle práva na osobní svobodu bylo rovněž kompenzováno porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě. To vše takovým způsobem, aby byla především zajištěna ochrana základních práv stěžovatele a současně vyloučeno nastoupení mezinárodněprávní odpovědnosti České republiky za porušení závazků plynoucích z Úmluvy. Jinak řečeno, obecné soudy v dalším řízení musejí postupovat tak, aby byla respektována a chráněna jak osobní svoboda stěžovatele, tak dostatečně kompenzováno porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě v souladu s dosavadní judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.“⁷

K otázce zmírnění trestu v případě nepřiměřeně dlouhého trestního řízení se vstřícně staví i Nejvyšší soud ČR. Judikaturu Evropského soudu pro lidská práva reflektuje např. ve svém rozsudku sp. zn. 30 Cdo 3867/2011 ze dne 9. 5. 2012,

kde výslovně připouští, že jistá forma zadostiučinění za nepřiměřeně dlouhé trestní řízení může být přiznána v podobě zmírnění ukládaného trestu, a formuluje zásady pro takovéto zmírnění s odkazem na judikaturu ESLP.

2. Zastavení trestního stíhání

Dle ESLP případné zastavení trestního stíhání z důvodu nepřiměřené délky řízení může být považováno za dostatečnou nápravu dosavadní nepřiměřené délky řízení zřejmě pouze za předpokladu, že je pravděpodobné, že se tak obviněný vyhnul odsouzení, nikoli tehdy, je-li trestní stíhání zastaveno ještě dříve, než bylo vyneseno alespoň jedno meritorní rozhodnutí (srov. na jedné straně *Sprotte proti Německu*, rozhodnutí, 17. 11. 2005, č. 72438/01, a na straně druhé *Vasilev a další proti Bulharsku*, rozsudek, 8. 11. 2007, č. 61257/00, § 40).⁸

Vnitrostátní judikatura je v otázce možnosti zastavení trestního stíhání jako formy kompenzace nepřiměřené délky trestního řízení nejednotná.

V praxi se v posledních letech objevila i rozhodnutí, podle kterých byla důvodem pro zastavení trestního stíhání orgánem činným v trestním řízení s odkazem na ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soud-

⁷ Srovnej: Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.: Evropská úmluva o lidských právech. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 732-733.

⁸ Srovnej: Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.: Evropská úmluva o lidských právech. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 733.

ním, ve znění pozdějších předpisů (dále též „TrŘ“) per analogiam skutečnost, že trestní stíhání trvalo neúměrně dlouhou dobu, takže by jeho další pokračování bylo v rozporu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy; přitom se přihlíží ke složitosti případu, chování osob, které mohlo přispět k prodloužení, a způsobu, jakým příslušné orgány případ projednávaly, avšak nedostatečné obsazení a neúměrně vysoká agenda soudů nejsou omluvou pro nepřiměřenou délku řízení. Taková rozhodnutí byla navržena k uveřejnění i do Sbírký soudních rozhodnutí, ale trestní kolegium Nejvyššího soudu ČR je neschválilo k uveřejnění, neboť dospělo k závěru, že použití ustanovení § 11 odst. 1 písm. j), byť analogicky, vyvolává určité pochybnosti, neboť dopadá spíše např. na čl. 30 a násl., a zejména na čl. 35 Evropské úmluvy o předávání trestního řízení publikované pod č. 551/1992 Sb., přičemž čl. 6 odst. 1 Úmluvy zaručuje pouze právo každého na projednání jeho záležitosti v přiměřené lhůtě.

Naproti tomu opačný názor vyslovil Nejvyšší soud České republiky v usnesení ze dne 10. dubna 2002, sp. zn. 7 Tz 316/2001, kterým byla podle § 268 odst. 1 písm. c) TrŘ zamítnuta stížnost pro porušení zákona podaná ministrem spravedlnosti. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud i přesto, že trestní řád neobsahuje výslovné ustanovení o nepřijatelnosti trestního stíhání, které by bylo důsledkem porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, zdůraznil, že průtahy na straně orgánů činných v přípravném řízení trestním, kdy v průběhu 6 let, 5 měsíců a 10 dnů nečinily ve věci jediný úkon, byly zcela neodůvodněné, přičemž samotný obviněný se na nich nijak nepodílel svým chováním, a proto považuje zastavení trestního stíhání za opodstatněné s odkazem přímo na ustanovení čl. 6 odst. 1 této Úmluvy, neboť toto ustanovení nelze pominout, zvláště když Úmluva je bezprostředně závazná a má přednost před zákonem.⁹

Pozdější rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR se k otázce zastavení trestního stíhání jako kompenzace za nepřiměřenou délku trestního řízení staví spíše odmítavě. Např. v usnesení sp. zn. 6 Tdo 102/2009 ze dne 17. 3. 2009 se Nejvyšší soud ČR vyjádřil tak, že: „... porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy samo o sobě nezakládá nepřijatelnost trestního stíhání, a to ani s ohledem na požadavek účinných prostředků nápravy ve smyslu čl. 13 Úmluvy... Podle názoru Nejvyššího soudu tedy musí soud v rámci svých úvah o možné kompenzaci porušení práva obviněného na přiměřenou délku řízení podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy volit mezi takovými prostředky trestního práva, jež současně respektují ochranu práv osob poškozených trestným činem. Tato kompenzace se může projevit např. ve formě finančního zadostiučinění poskytnutého obviněnému nebo ve výroku o trestu, který mu bude případně uložen.“ Současně však podotýkám, že v tomto případě řešil Nejvyšší soud ČR zastavení trestního stíhání dle § 172 odst. 2 písm. c) TrŘ.

Ústavní soud je oproti tomu k otázce zastavení trestního stíhání jako formy nápravy poněkud vstřícnější. Za příhodné

považuji upozornit zejména na nálezy Ústavního soudu ČR I. ÚS 2859/09 ze dne 8. 6. 2010, v němž soud konstatuje:

„Není však úlohou Ústavního soudu, aby předjímal druh a výši konkrétně ukládaného trestu, kterým by nedošlo k neproporcionálnímu zásahu do základního práva na osobní svobodu stěžovatele. Přesto Ústavní soud s odvoláním na výše citovanou judikaturu uvádí, že obecné soudy disponují celou řadou prostředků, které jim nabízejí trestní předpisy, a nikoliv jen prostředkem v podobě zastavení trestního stíhání, kterým odmítavě operují vrchní i Nejvyšší soud. Jakkoliv je i tento prostředek, jsou-li pro jeho aplikaci předpoklady, využitelný, a to z důvodů ústavních, není prostředkem jediným. Uvažovat je třeba o případném využití dalších institutů jako je např. mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby, a to z důvodů, které plynou ze samotného ústavního pořádku (nikoliv z podústavních trestněprávních norem). V oblasti trestního práva je totiž třeba ústavněprávní normy uplatňovat přímo v případě, že by mechanickým uplatněním podústavní normy bylo způsobeno porušení základního práva osoby před soudem stojící, a k dispozici má obecný soud i další prostředky.“

Lze tedy shrnout, že dle Ústavního soudu ČR je zastavení trestního stíhání prostředkem krajním, přesto však zřejmě za určitých okolností využitelným. Takovýto názor však poslední dobou nesdílel Nejvyšší soud ČR, který se k této možnosti vyjadřuje vesměs odmítavým způsobem.

3. Kompenzace prostřednictvím „odpuštění“ povinnosti nahradit státu náklady trestního řízení

Jinou možností může být kompenzace prostřednictvím „odpuštění“ povinnosti nahradit státu náklady trestního řízení (srov. *Ugilt Hansen proti Dánsku, rozhodnutí ESLP, 26. 6. 2006, č. 11968/04*).¹⁰

Podávám ještě, že relevantní judikatura ESLP je založena na tom, že v případě porušení práva na přiměřenou délku řízení vyslovuje soud porušení Úmluvy, případně přízná spravedlivé zadostiučinění.¹¹ K jednotlivým prostředkům nápravy před vnitrostátními orgány se tedy vyjadřuje především z toho hlediska, zda v tom kterém konkrétním případě je lze považovat za dostatečnou nápravu porušeného práva, či zda je ještě na místě volit postup dle věty předcházející.

Závěrem je třeba podotknout, že judikatura ESLP, ale též Ústavního soudu ČR a Nejvyššího soudu ČR, nalezla svůj odraz ve vnitrostátní právní úpravě, neboť s přihlédnutím k ní bylo do ust. § 39 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, **zakotveno, že při stanovení druhu a výměry trestu soud přihlédne mimo jiné k době, která uplynula od spáchání trestného činu, a k délce trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouhou dobu.**

✿ Autorka, advokátka v Praze, se specializuje na trestní právo.

⁹ Srovnej: Pavel Šámal a kolektiv: Trestní řád, 6. vydání, Praha 2008, str. 131.

¹⁰ Srovnej: Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.: Evropská úmluva o lidských právech. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 733.

¹¹ Čl. 41 EÚLP: „Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přízná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

Legal professional privilege jako institut ochrany důvěrné komunikace

Mgr. JIŘÍ PLACHÝ

Legal professional privilege (LPP) je institut ochrany důvěrné komunikace mezi právním zástupcem a jeho klientem. Ochrana důvěrnosti představuje požadavek, aby informace, které

klient svěřil svému právnímu zástupci, nebyly využity proti němu. Tento institut poskytuje záruku každému jednotlivci svobodně se obrátit na svého zástupce za účelem poskytnutí právní ochrany. Ochrana je založena na důvěrném vztahu mezi právním zástupcem a klientem a na důvěře klienta v jeho mlčenlivost. Vychází z principu demokratického právního státu, který respektuje základní právo na právní obranu klienta, právo na komunikaci klienta s právním poradcem a povinnost mlčenlivosti právního zástupce. Ochrana důvěrné komunikace je ohrožena zejména v případech provádění místního šetření orgánem veřejné moci u klienta nebo jeho zástupce.

I. Působnost a obsah ochrany důvěrné komunikace

Ochrana důvěrné komunikace se vztahuje především na advokáty jako součást jejich profesního tajemství a na jejich klienty, kteří jsou převážně v postavení účastníka řízení. Pod ochranu spadá také komunikace u daňových poradců¹ nebo u notářů.² Tento článek se zaměřuje na ochranu důvěrné komunikace u advokátů a jejich klientů.

Základním kritériem působnosti ochrany důvěrné komunikace je kritérium „nezávislosti“ advokáta vůči klientovi, které je značně zdůrazněno v unijním právu, zejména v rozsudku *AM & S Europe Limited*³ (viz následující kapitola). V právních úpravách některých států (např. Rakousko, Finsko, Švédsko) se ochrana uplatní pouze ve vztahu klient a nezávislý advokát zapsaný u příslušné advokátní komory. Takový advokát je považován za pomocníka při výkonu spravedlnosti a je povolán k tomu, aby poskytl zcela nezávisle právní pomoc, kterou klient potřebuje. Nezávislý advokát je registrován jako člen příslušné komory, která je regulačním orgánem vykonávajícím dohled v rámci své pravomoci svěřené státem. Činnost advokáta je regulována právními předpisy a etickým kodexem.

Na rozdíl od externích nezávislých advokátů se podnikoví právníci nachází zjevně v odlišných situacích, zejména z důvodu funkčního, strukturálního a hierarchického. Jejich postavení se odvíjí od zaměstnavatelského vztahu, ve kterém plní své pracovní povinnosti podle pokynů zaměstnavatele, jsou na

zaměstnavateli finančně závislí a svou pracovní činností jsou vůči němu loajální. **Značný počet států v Evropské unii neumožňuje podnikovým právníkům zapsat se jako člen advokátní komory.** V zemích, kde se přece jen tato možnost připouští a podnikoví právníci jsou podřízeni profesním a etickým normám (např. Nizozemí, Portugalsko), není samozřejmostí, že komunikace ve vztahu advokát – klient je vždy chráněna z důvodu důvěrnosti. Opačně tomu je ve Spojeném království (s možnou výjimkou Skotska) a v Irsku, kde se LPP použije vždy při komunikaci mezi klientem a právním odborníkem bez ohledu na to, zda osoba je či není registrována u advokátní komory.⁴

LPP se vztahuje na veškeré poskytnuté informace mezi klientem a advokátem, které souvisí s předmětem řízení a jsou sdělené před i po zahájení řízení u orgánu veřejné moci. Za počátek ochrany důvěrné komunikace lze považovat už samotnou přípravu k zastupování v řízení, konkrétně okamžik, kdy se klient obrátí na svého zástupce a požádá ho o právní službu. Za tímto účelem mu sdělí významné skutečnosti, předá mu veškeré podklady a dohodne se s ním na procesní taktice, přičemž k samotnému zahájení řízení ani nemusí dojít.⁵ Takové jednání se označuje jako převzetí a příprava zastoupení, které je formulováno a zpoplatněno jako úkon právní služby [viz § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu].⁶

Institut ochrany důvěrné komunikace se využívá především v trestním, správním a daňovém řízení při místním šetření v obchodních prostorách, kancelářích nebo při domovní prohlídce prováděné orgánem veřejné moci. Jedná se například o situace, kdy úředníci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže vstoupí do obchodních prostor soutěžitelů,⁷ v nichž se nachází mimo jiné dokumenty osvědčující skutečnosti, že byl spáchán delikt v oblasti hospodářské soutěže, a v souvislosti s prováděným ohledáním se dostanou do styku s dokumenty obsahujícími informace, na které se vztahuje LPP.

1 Srov. ust. § 6 odst. 9 zákona č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

2 Srov. ust. § 56 odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

3 Rozsudek Soudního dvora ze dne 18. 5. 1982, sp. zn. 155/79.

4 Fish, J.: *Regulated legal professionals and professional privilege within the European Union, the European Economic Area and Switzerland, and certain other European jurisdictions*, 2004, str. 12. Dostupné z: < http://elixir.bham.ac.uk/Free%20Movement%20of%20Professionals/Links_docs/fish_report_en.pdf >.

5 Čermák, K.: *Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky*. Komentář, Česká advokátní komora, Praha 1996, str. 26.

6 Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů.

7 Srov. ust. § 21f zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

Důvěrná komunikace obsahuje veškeré informace vázané k předmětu řízení, zejména obsahuje seznámení se s problematikou ve věci, právní poradu, procesní postupy, hmotněprávní stanoviska apod. Jsou sdělovány ústní, písemnou a elektronickou formou. Vyskytují se v podobě listinných dokumentů nebo jsou zaznamenány na technickém nosiči dat (např. CD, flash-disk, pevný disk počítače, mobilní telefon, záznamové zařízení).

II. Důvěrná komunikace v právu EU

Na úrovni práva Evropské unie se lze s LPP setkat při uplatňování pravidel o hospodářské soutěži. Komise může požadovat od podniků předložení nezbytných informací při vyšetřování porušení pravidel hospodářské soutěže a provádět nezbytné kontroly a šetření podniků přímo v jejich prostorách v souladu s čl. 18 a 20 nařízení Rady č. 1/2003, o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy o ES [nyní v článcích 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU)].⁸ V rámci šetření podniků se může stát, že kontrolovaný podnik odmítne předat Komisi dokumenty s důvěrnou komunikací. Samotné články 101 a 102 SFEU ani zmiňované nařízení konkrétní právní úpravu zajištění a postupu ochrany komunikace neobsahují. Přesto k ochraně důvěrné komunikace mezi klientem a advokátem přispěl svými rozhodnutími Soudní dvůr Evropské unie v rozsudcích ve věci *AM & S Europe Limited vs. Komise, Hilti vs. Komise*⁹ a *Akzo Nobel Chemicals Ltd. and Akros Chemicals Ltd. vs. Komise*.¹⁰

První zmiňovaný rozsudek *AM & S Europe Limited* stanovil respektování ochrany komunikace mezi advokátem a obviněným podnikem. Podle tohoto rozsudku může Komise požadovat předložení pouze takových dokladů, o kterých se domnívá, že jsou nezbytné pro její vyšetřování. Ochrana důvěrné komunikace se uplatní pouze v případě, že k této komunikaci dochází za účelem a v zájmu ochrany práv klienta před i po zahájení řízení a zároveň se odehrává mezi klientem a nezávislým právníkem. Tzn., že mezi klientem a právníkem neexistuje zaměstnanecký poměr. Nezávislý advokát musí navíc mít oprávnění k výkonu své činnosti od příslušné komory.

V rozsudku *Hilti* bylo upřesněno, že důvěrnost informací sdělených mezi advokáty a klienty se vztahuje pouze na komunikaci mezi advokátem a klientem v rámci a za účelem práva klienta na obhajobu, jakož i na interní poznámky šířené v podniku, které se omezují na převzetí textu nebo obsahu komunikace s nezávislými advokáty, obsahující jejich právní stanoviska.

ka. Ochrana se nevztahuje na pozměněný text nebo stanovisko podnikového právníka.

V rozsudku *Akzo Nobel* odmítl Soudní dvůr EU rozšířit působnost ochrany informací i na podnikové právníky, kteří jsou současně v jiném státě členy příslušné advokátní komory. Základním argumentem pro respektování důvěrné komunikace podnikových právníků je právo na spravedlivý proces podle čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Soudní dvůr EU tento argument neuznal z důvodů závislosti podnikového právníka coby zaměstnance na svém zaměstnavateli a ponechal tak meze a kritéria stanovené v rozsudku *AM & S Europe Limited*.

III. Důvěrná komunikace podle rakouské právní úpravy

Rakouská právní úprava ochrany důvěrné komunikace se vztahuje pouze na komunikaci advokáta (*Rechtsanwalt*) zapsaného u advokátní komory (*Rechtsanwaltskammer*), která neumožňuje podnikovým právníkům zapsat své členství u advokátní komory a není jim přiznán status *Rechtsanwalt*.

Právní základ ochrany je v Rakousku upraven v zákoně o advokacii (*Rechtsanwaltsordnung*). Advokát je povinen zachovávat mlčenlivost o záležitostech, které mu byly svěřeny a které se pro něj staly známými při výkonu jeho povolání, je povinen zachovat tajemství, jednat v důvěře a zájmu klienta v soudních a ostatních řízeních. Požadování sdělení informací od advokáta nelze obejít žádným jiným opatřením, zejména výslechem zaměstnanců advokátů, vyžadováním si dokumentů, nebo pořizováním zvukových a vizuálních záznamů.¹¹ Podle zákona o obecných pravidlech občanského soudního řízení může právní zástupce odmítnout vypovídat o věcech, které mu byly sděleny jeho klientem.¹²

Ochrana se vztahuje na dokumenty, které se týkají přímé komunikace mezi advokátem a klientem a učiněných poznámek při komunikaci, nikoli na dokumenty a doklady ve vlastnictví klienta, které byly advokátovi pouze předány proto, aby se na ně ochrana vztahovala. Advokát by měl případně vést evidenci takovýchto dokumentů odděleně z důvodu možného zabavení v rámci trestního nebo antimonopolního šetření při provádění prohlídky jeho kanceláře. Pokud dojde k šetření v prostorách advokátní kanceláře, advokátova přítomnost je nutná. Ten si může také vynutit přítomnost zástupce advokátní komory, který by dohlížel, zda při šetření nedochází k porušení profesního tajemství. V případě pochybností jsou dokumenty zapečetěny a předloženy soudu k přezkoumání jejich obsahu.¹³

IV. Důvěrná komunikace v českém právním řádu

Východiska právní úpravy

Česká právní úprava ochrany důvěrné komunikace je podobná úpravě rakouské. Právní základ k ochraně komunikace lze spatřovat v základním lidském právu na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy podle čl. 37 odst. 2 Listiny, v právu ochrany soukro-

8 Původně čl. 11 a 14 Nařízení Rady Evropského hospodářského společenství č. 17, kterým se provádějí články 85 a 86 Smlouvy ES.

9 Rozsudek Soudního dvora ze dne 2. 3. 1994, sp. zn. T-30/89.

10 Rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 17. 9. 2007, sp. zn. T 253/03.

11 § 9 odst. 2 a 3 Rechtsanwaltsordnung (RAO).

12 § 49 odst. 2 Allgemeines Verwaltungsverfahrensg (AVG).

13 Fish, J.: Regulated legal professionals and professional privilege within the European Union, the European Economic Area and Switzerland, and certain other European jurisdictions, 2004, str. 16. Dostupné z: < http://elixir.bham.ac.uk/Free%20Movement%20of%20Professionals/Links_docs/fish_report_en.pdf >.

mi a listovního tajemství dle čl. 10 odst. 2 a čl. 13 Listiny.¹⁴ Ochrana důvěrné komunikace mezi advokátem a klientem spadá pod povinnost advokáta zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb.¹⁵ Advokát nesmí použít na újmu klienta ani ve svůj vlastní prospěch nebo ve prospěch třetích osob informaci, které od klienta nebo o klientovi získal v souvislosti s poskytováním právní služby.¹⁶ K tomu Ústavní soud konstatoval, že „zákonná povinnost mlčenlivosti svědčící advokátovi je povinností státem přikázanou, a tedy i obecně chráněnou“.¹⁷ Současně zdůraznil, že „jde nikoli o výsadu advokáta, která by měla založit exempci z obecně platného právního řádu, ale že se jedná o povinnost uloženou advokátovi v zájmu jeho klientely a pro její ochranu a která v tomto smyslu a rozsahu požívá také příslušné ochrany“.¹⁸

Po procesní stránce ochrany důvěrné komunikace je důležité rozlišit situaci, kdy se materiály obsahující LPP nalézají u advokáta a vztahuje se na ně povinnost mlčenlivosti, nebo jsou v držení klienta coby účastníka řízení.

Procesní postup posouzení důvěrné komunikace u advokátů

Proces posouzení, zda informace obsahují LPP, může probíhat v rovině trestněprávní podle trestního řádu,¹⁹ nebo v rovině správněprávní podle zvláštních předpisů²⁰ ve spojení s uplatněním práv u soudu podle občanského soudního řádu.²¹ **Základní roli při šetření a zabavování materiálu obsahujícího důvěrnou komunikaci u advokátů hraje Česká advokátní komora (Komora). K tomu, aby se orgán veřejné moci mohl seznámit s obsahem, je vyžadován souhlas a přítomnost zástupce Komory, který je ustavován předsedou Komory z řad zaměstnanců nebo členů.**

Odmítne-li zástupce příslušné komory udělit souhlas, musí být dokumenty s důvěrnou komunikací zabezpečeny tak, aby se s jejich obsahem nemohl nikdo seznámit, popřípadě, aby nebyly zničeny či poškozeny, čímž by byl zmařen účel vyšetřování. Bezprostředně poté musí být příslušné dokumenty nebo jiné nosiče informací předány Komoře do úschovy. Souhlas zástupce příslušné komory lze nahradit rozhodnutím soudu na návrh orgánu veřejné moci. Důvodem nahrazení souhlasu bude zpravidla pouze to, že se na tyto listiny povinnost mlčenlivosti nevztahuje. Návrh je třeba podat soudu nejpozději do 15 dnů ode dne odmítnutí udělení souhlasu k seznámení se s obsahem listin. Návrh může podat jen ten, o němž to stanoví zvláštní předpis, a v trestním řízení policejní orgán nebo státní zástupce.

Soud Komoře uloží předložení listin a prověří, zda nebylo porušeno jejich zabezpečení. Soud návrhu vyhoví, dojde-li k závěru, že listina neobsahuje skutečnosti, o nichž je dotčený advokát povinen zachovávat mlčenlivost; v opačném případě návrh zamítne. Ústavní soud zdůrazňuje přiměřenou pečlivost soudu při seznamování se s obsahem všech listin zajištěných v kanceláři advokáta, jež mají být vydány orgánům veřejné žaloby pro účely dokazování v řízení, sloužících především k ochraně práv těch klientů advokáta, kteří s předmětnou trestní věcí nemají vůbec nic společného. Za těchto okolností si tato pečlivost vyžaduje určitý čas, tech-

nické možnosti a vůbec celkový přístup soudce, který o věci rozhoduje. Je třeba pečlivě zvažovat u každé listiny zvlášť, zda je ohledně jejího obsahu dotčený advokát povinen zachovávat mlčenlivost.²²

Proces ochrany důvěrné komunikace u klientů

V praxi se stává, že orgán státní správy (např. již zmínovaný Úřad pro ochranu hospodářské soutěže) zajistí u účastníka správního řízení jisté dokumenty s informacemi, které mohou státnímu orgánu sloužit jako důkaz v řízení. Účastník řízení se domáhá vyloučení důkazních dokumentů, protože se na dokumenty vztahuje LPP. S tím souvisí otázka, zda předmětné dokumenty skutečně obsahují důvěrnou komunikaci a není to pouze manévr účastníka zatajit důkazy před orgánem veřejné správy k zastírání své nezákonné činnosti.

V českém právním řádě chybí konkrétní procesní postup, kterým by se účastník řízení mohl domáhat ochrany důvěrné komunikace u soudu podobně jako v řízení o nahrazení souhlasu zástupce Komory (viz shora). Důležitým faktorem pro takové řízení je přítomnost zástupce Komory. Práva třetích osob jsou totiž předně chráněna zástupcem Komory. Zástupce Komory je přítomen pouze za předpokladu, že tak stanoví právní předpis (např. již zmínovaný daňový nebo trestní řád) a zpravidla při provádění prohlídek a kontrol v prostorách u samotných advokátů, a nikoliv u jeho klientů jako účastníků řízení.²³ Navíc návrh v občanském soudním řízení lze soudu podat pouze v případě, že tak stanoví právní předpis.²⁴ Otázka, jak postupovat v tomto případě, kdy řízení o nahrazení souhlasu nelze použít, komplikuje život účastníkům řízení a ztěžuje samotné správní řízení u orgánu veřejné správy.

Příklad, jak by se při procesu ochrany důvěrné komunikace mohlo postupovat, lze vypořádat u Komise EU při šetření porušení pravidel hospodářské soutěže na úrovni práva EU. V případě, že podnik podléhající šetření odmítne předložit důvěrnou korespondenci, je povinen poskytnout úředníkům Komise prokazující informace, že korespondence splňuje podmínky ochrany, protože by byl odhalen obsah

14 Podobně viz čl. 8 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv.

15 Viz § 21 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

16 Viz čl. 6 odst. 4 Usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex), ve znění pozdějších změn a doplňků.

17 Nález Ústavního soudu ze dne 21. 1. 1999, sp. zn. III. ÚS 486/98.

18 Tamtéž.

19 Viz ust. § 85b zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

20 Např. podle § 255 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

21 Viz ust. § 200j a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o. s. ř.).

22 Nález Ústavního soudu ze dne 25. 11. 2010, sp. zn. II. ÚS 889/10.

23 Srov. Usnesení představenstva České advokátní komory č. 6/2006 ze dne 12. září 2006, kterým se stanoví postup při určování zástupce České advokátní komory při provádění prohlídek a kontrol, ve znění pozdějších změn a doplňků.

24 Srov. ust. § 200j odst. 1 o. s. ř.

dokumentů. Dotčený podnik zejména sdělí, kdo je autorem dokumentu, komu je určen, odkáže na celkové souvislosti, za nichž byl dokument sepsán. Může dokonce umožnit zběžný přezkum dokumentu nebo jeho záhlaví se jménem a adresou advokáta. Zběžné nahlédnutí může podnik odmítnout, má-li za to, že takové zběžné nahlédnutí nelze uskutečnit, aniž by byl odhalen obsah uvedených dokumentů (dle rozsudku *Akzo Nobel Chemicals Ltd.*).

V případě, že Komise svým rozhodnutím zamítne žádost o ochranu určitého dokumentu a nařídí předání dokumentu (může současně uložit podniku pokutu), má podnik možnost podat žalobu na neplatnost rozhodnutí Komise a případně připojit návrh na odklad provádění nebo vykonatelnosti napadeného aktu, či na nařízení nezbytných opatření podle čl. 278 a 279 SFEU. Šetřené osoby za přítomnosti úředníků Komise vloží sporný dokument do obálky, zapečetí ji a následně předloží soudu. Jestliže podnik zneužije popsany postup za účelem bránění kontrole dokumentů bez objektivního odůvodnění a žaloba byla neopodstatněná, může být takové chování potrestáno nebo zohledněno jako přítěžující okolnost pro výpočet pokuty uložené v rámci rozhodnutí za porušení pravidel hospodářské soutěže.

V českých podmínkách se o LPP u dokumentů v držení účastníka řízení rozhoduje na soudní úrovni až při samotném rozhodování v meritu věci, tzn. např. ve správním soudnictví v žalobách proti rozhodnutí správního orgánu. Tak tomu bylo i ve sporu o porušení pravidel hospodářské soutěže, kterým se zabýval Krajský soud v Brně (KS) a Nejvyšší správní soud (NSS). Oba soudy připustily respektování práva důvěrného charakteru korespondence mezi advokátem a klientem jako respektování práva na právní obranu a obhajobu, které se uplatní i ve správních řízeních. NSS vyvodil závěr, že samotná skutečnost, že správnímu orgánu je znám obsah korespondence advokát – klient, respektive, že „*tuto korespondenci při šetření převzal, nepostačí k závěru, že bylo porušeno respektování práva na obhajobu. Zde je nutno vždy pečlivě vážit konkrétní skutkové okolnosti daného případu (např. okolnosti seznámení se správního orgánu s obsahem důvěrné korespondence, aktivity šetřeného soutěžitele při označování dokumentů s důvěrným charakterem, důvěrný charakter korespondence atd.). Taktéž porušení respektování práva na obhajobu seznámením se s obsahem korespondence advokát – klient může mít různou intenzitu, přičemž někdy se může jednat pouze o nepodstatnou vadu správního řízení bez vlivu na zákonnost správního rozhodnutí a v jiném případě může již být dosažena intenzita potřebná pro konstatování podstatné vady správního řízení, tedy vady řízení s vlivem na zákonnost správního rozhodnutí.*“²⁵

KS ve svém rozhodnutí konstatoval, že „*samotné převzetí předmětných dokladů nemusí být nutně v rozporu se zákonem,*

zvláště pokud nic nenasvědčuje závěru, že by šlo o cílené zaměřené kroky, vedené snahou zajistit doklady tohoto druhu, a ze strany šetřeného podniku nebylo ničeho namítáno, ačkoli byla možnost.“²⁶ Ze závěrů obou soudů vyplývá, že zabavení a seznámení samotných dokumentů s LPP neznámá ještě rozpor se zákonem. Důležité je, co bylo podstatou komunikace a zda z ní orgán veřejné správy mohl natolik jednoznačně učinit závěry, že byl spáchán delikt, nebo zda komunikace posloužila jako vodítko k dalším významným skutečnostem vedoucím ke zjištění spáchaného deliktu.

Závěr

Ochrana důvěrné komunikace je významný a neopomenutelný institut, který může být zneužitelný k páchaní trestné činnosti či zatajování důkazů. Zásah do důvěrné komunikace znamená na jedné straně průlom do základních práv a svobod a do základních principů advokacie, na straně druhé zde existuje zájem společnosti na řádném výkonu orgánů veřejné moci při šetření nezákonného jednání osob a na jejich legitimním postupu tak, aby delikty byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé řádně potrestáni v souladu se zákonem.

Jak bylo zdůvodněno shora, je vhodné, aby ochrana působila pouze na sdělené informace mezi klientem a nezávislým právním zástupcem a vztahovala se pouze k účelu a v zájmu ochrany práv klienta. Jakýkoliv zásah do LPP by měl orgán veřejné moci pečlivě zvážit. Měly by vždy existovat skutečnosti vedoucí k domněnce, že usvědčující materiály se nachází u klienta nebo advokáta, aby byl zásah důvodný. Další podmínkou je nezbytnost zásahu, tzn., že důkazy svědčící v neprospěch šetřeného subjektu nelze zajistit jiným vhodným způsobem. Zvážit by se měla také přiměřenost a přesnost zásahu s ohledem na šetření základních práv a svobod zaručené šetřenému subjektu Listinou a mezinárodními smlouvami. V neposlední řadě hraje důležitou roli proporcionalita provedeného zásahu, jelikož je nežádoucí, aby prohlídka ohrozila profesní tajemství v takové míře, že se jeví jako nepřiměřená k daným okolnostem případu. Závěrem je třeba mít na paměti možný nepříznivý dopad na ostatní klienty advokáta, kteří s předmětnou trestní věcí nemají vůbec nic společného.²⁷

Za závažné lze považovat absenci procesních pravidel ochrany důvěrné komunikace u účastníků řízení. Zavedení procesní úpravy by usnadnilo řízení u orgánů veřejné moci při provádění vyšetřování a šetřeným by zajistilo právní jistotu ochrany důvěrné komunikace. Taková procesní pravidla si lze představit třeba v navrhované právní úpravě zákona o zvláštních řízeních soudních.²⁸ Bohužel se s touto úpravou zatím nepočítá, ačkoli se ozývaly hlasy po jejím zavedení. Např. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže vyslovil již několikrát požadavek právní úpravy LPP ve vztahu k účastníkům řízení zavést. Zatím bez odezvy.

✿ Autor působí na Úřadě pro ochranu hospodářské soutěže.

25 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2009, č. j. 5 Afs 95/2007-373.

26 Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2006, č. j. 31 Ca 41/2003-265.

27 Srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, ve věci *Niemietz vs. Německo*, ze dne 16. 12. 1992.

28 Návrh zákona o zvláštních řízeních soudních, sněmovní tisk č. 931, prošel zatím ve sněmovně 1. čtením.

Obviněný advokát, obviněný klient a povinnost mlčenlivosti

JUDr. JIŘÍ TERYNGEL, JUDr. JAN SCHRAMHAUSER, Ph.D.

1. Úvod

Advokát v trestním řízení vystupuje zpravidla jako obhájce a poskytovatel právní pomoci obviněnému, poškozenému či zúčastněné osobě, kteří se tak stávají ve smyslu zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále také jen „zákon o advokacii“), jeho klienty. **I advokát se však stejně jako každá jiná fyzická či právnická osoba může stát obviněným, obžalovaným nebo pravomocně odsouzeným, a to i společně se svým klientem.¹ Pro obviněného advokáta trestní řád nestanoví žádné odchylky, jeho práva a povinnosti tak budou shodná jako práva a povinnosti jiných obviněných, kteří advokáty nejsou.**

V souladu s ustanovením § 35 odst. 2 tr. řádu, ve znění novely č. 265/2001 Sb., **trestně stíhaný advokát nesmí v řízení, kde je sám trestně stíhán, působit jako obhájce ostatních spoluobviněných a ti se tak ve smyslu zákona o advokacii nemohou stát v takovém trestním řízení jeho klienty.²** Nejedná se tedy o omezení stíhaného advokáta v jeho právech obviněného, nýbrž o omezení advokáta působit v takových případech jako obhájce.

V praxi však může nastat i jiná kolizní situace, v níž se trestně stíhaný advokát octne vůči svému klientovi, a kterou již trestní řád výslovně neupravuje. Tou je problematika výslechu advokáta jakožto obviněného dle ustanovení § 91 a násl. tr. řádu v relaci s jemu zároveň uloženou povinností mlčenlivosti dle ustanovení § 21 zákona o advokacii, kterou je vázán ve vztahu ke svému klientovi, taktéž obviněnému. Nejasnosti mohou vznikat zejména v případech společného řízení vedeného proti advokátovi a klientovi ve smyslu ustanovení § 20 tr. řádu, kde budou oba vystupovat v procesním postavení obviněných.

Bude-li naproti tomu vedeno samostatné trestní řízení

proti advokátovi a samostatné proti klientovi, bude výslech advokáta v trestní věci jeho klienta přicházet do úvahy procesně pouze jako výslech svědka. Uplatní se zde tedy ustanovení § 99 odst. 2 tr. řádu, které takovou výpověď advokáta – svědka zakazuje, nezproští-li jej klient mlčenlivosti.³ Je vhodné zdůraznit, že dle ustanovení § 99 odst. 2 tr. řádu se nejedná o pouhé právo advokáta odepřít výpověď, nýbrž o explicitní zákaz jeho výslechu, který je povinen respektovat jak advokát – svědek, tak orgány činné v trestním řízení.

V této stati se pokoušíme najít odpovědi na následující otázky, které v dané souvislosti vznikají:

- **Je přípustný výslech advokáta jako obviněného ke skutečnostem, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti?**
- **Je obviněný advokát oprávněn vypovídat v rámci své obhajoby i o skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem advokacie a které s jeho obhajobou bezprostředně nesouvisejí?**
- **Je přípustné použití důkazu, jímž by byla porušena povinnost mlčenlivosti?**

2. Relevantní úprava

V souladu s ustanovením § 33 odst. 1 tr. řádu má obviněný obecně zejména i právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich.

V souladu s ustanovením § 21 odst. 1 zákona o advokacii je advokát povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. Dle ustanovení § 21 odst. 2 zákona o advokacii může povinnosti mlčenlivosti advokáta zprostit pouze klient a po jeho smrti či zániku právní nástupce klienta. Dle ustanovení § 21 odst. 4 zákona o advokacii pak povinnosti mlčenlivosti není advokát vázán v rozsahu nezbytném pro řízení před soudem nebo jiným orgánem, je-li předmětem řízení spor mezi ním a klientem nebo jeho právním nástupcem.

Všichni advokáti jsou v neposlední řadě vázáni rovněž i stanovskými předpisy České advokátní komory, kdy usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, etický kodex, stanoví ve svém čl. 6 odst. 1, že oprávněné zájmy klienta mají přednost před vlast-

1 Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim zakotvil trestní odpovědnost rovněž pro vybrané právnické osoby.

2 Přijetí citované úpravy bylo reakcí na některé případy z praxe, kdy trestně stíhaní advokáti zároveň vykonávali obhajobu spoluobviněných.

3 Dle ustanovení § 99 odst. 2 tr. řádu svědek nesmí být vyslýchán tehdy, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže byl této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěn.

ními zájmy advokáta i před jeho ohledem na jiné advokáty.

Je zjevné, že povinnost mlčenlivosti se tu může dostat a v praxi skutečně i dostává do kolize s právem obviněného advokáta na obhajobu. Obecně platí, že obviněnému nesmí být v obhajobě ničím bráněno. K této otázce se ostatně již vyslovila i judikatura, např. v rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 2 To 11/88 se uvádí: *Obviněnému nemůže být žádným způsobem bráněno v uplatnění obhajoby v trestním řízení, z čehož vyplývá, že toto právo nelze vázat či podmínovat úkonem zproštění mlčenlivosti, eventuálně postihem za porušení povinnosti mlčenlivosti.* Citované rozhodnutí se ovšem týká obhajoby policistů, obviněných z násilí v průběhu služebních úkonů. Situace advokáta je přece jen poněkud odlišná. Povinná mlčenlivost příslušníka policejního sboru má jiný charakter a porušení této povinnosti jednotlivcem v rámci jeho obhajoby sotva může narušit důvěru v policejní sbor jako celek, povinná mlčenlivost je zde dána charakterem veřejného zájmu, jehož je policie představitelem. Povinná mlčenlivost advokáta má charakter odlišný a zřejmě není možné akceptovat, že by advokát nemohl být posléze Komorou kárně postižen, pokud by v postavení obviněného porušil při své výpovědi povinnou mlčenlivost, neboť jde nejen o otázku práva, ale i otázku profesní etiky, které se tu octly v kolizi s právem na obhajobu.

Z hlediska advokáta bude subjektivně pro řešení této kolize zřejmě rozhodující úvaha o tom, zda případné jeho odsouzení pro trestný čin bude důvodem pro jeho vyškrcnutí ze seznamu advokátů, tedy zda půjde o trestný čin, za který bude uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, který je sám o sobě překážkou výkonu advokacie dle ustanovení § 8 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii, či zda půjde „jen“ o jiný trestný čin, který ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie dle ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii.⁴ V takových případech mu zřejmě bude porušení etických pravidel lhostejné, protože samo odsouzení bude pro jeho další profesní činnost fatální, neboť povede k vyškrcnutí ze seznamu advokátů.

Jinak tomu ovšem bude, jestliže porušením mlčenlivosti advokát dosáhne zastavení trestního stíhání nebo zproštění obžaloby. V takovém případě bude podpůrně zřejmě možno užít pravidla proporcionality pro výklad mezi krajní nouze, kdy *následek, způsobený porušením mlčenlivosti nesmí být závažnější nebo stejně závažný, než ten, který hrozí při dodržení této povinnosti.* Tento následek však je nutno hodnotit objektivně, nelze porovnávat jen újmu, která může vzniknout advokátovi, s případnou újmou jednotlivého klienta, ale je nutno vzít v úvahu újmu, která vznikne pověsti celého stavu. Jinými slovy, i pro právní citění širší veřej-

nosti musí být porušení povinnosti mlčenlivosti advokátem vzhledem k okolnostem případu vnímáno jako přijatelné.

Dílčí závěr tedy je: Výslech advokáta jako obviněného ke skutečností, které tvoří předmět advokátního tajemství, je přípustný. Advokát může povinnost mlčenlivosti porušit; za takové porušení však může být později kárně stíhán, ledaže by k porušení mlčenlivosti došlo za podmínek analogických krajní nouzi. Stále ovšem mluvíme o situaci, kdy advokát bude vypovídat pouze o svém vlastním trestném jednání, byť souvisejícím s poskytováním právní pomoci, nikoli o trestném jednání dalších osob – klientů, o němž se dozvěděl v souvislosti s výkonem advokacie. Výpověď v takovém případě, tedy ve vztahu k jeho klientovi a její použitelnost v dalším řízení je otázkou, kterou si autoři dali za cíl prozkoumat.

3. Modelové situace

Trestně stíhaný advokát se může poměrně snadno dostat do situace, kdy by se v rámci své výpovědi obviněného mohl více či méně dotknout i skutečností chráněných advokátním tajemstvím, které má povinnost zachovávat v zájmu konkrétního klienta. Takového klienta by pak mohl leckdy i zásadním způsobem ohrozit nebezpečím jeho trestního stíhání či dokonce odsouzením za trestný čin. **Vhodnými příklady, v nichž se mohou advokát i jeho klient stát obviněnými, jsou následující modelové situace, které nám poslouží pro další úvahy.**

a) První, jejíž řešení zřejmě nebude vyvolávat zásadní pochybnosti a která ani není předmětem bližšího zájmu tohoto příspěvku, je taková, **kde bude advokát stíhán pro trestný čin, jehož se měl dopustit až již se svým klientem, nebo sám, avšak absentuje zde souvislost s poskytováním právních služeb advokátem klientovi.** Bude-li se jednat např. o stíhání pro trestný čin ublížení na zdraví dle ustanovení § 145 tr. zák., jehož se advokát se svým klientem společně dopustili při návštěvě hokejového utkání, či trestný čin pytláctví dle ustanovení § 304 tr. zák., jehož se dopustili při společně trávené dovolené, pak, opustíme-li snahu o vytváření teoretických ad absurdum příkladů, v praxi zřejmě příliš nenanou takové, kde by ve výpovědi obviněného advokáta mohlo dojít na sdělování skutečností chráněných advokátním tajemstvím ve smyslu ustanovení § 21 odst. 1 zákona o advokacii. Advokát je nebude mít důvod pro jejich nesouvislost s věcí, pro kterou je stíhán, jakkoli sdělovat a ze stejného důvodu pak na ně nebude moci být ani dotazován orgány činnými v trestním řízení.

b) Druhou modelovou situací je, **kdy by se stíhaný advokát při své výpovědi obviněného mohl dotknout i skutečností, ohledně nichž má povinnost mlčenlivosti.** Představme si případ, kdy klient advokáta požádá o právní služby při realizaci složité obchodní transakce a pro tyto účely mu svěří řadu důvěrných skutečností a informací, které budou v souladu s ustanovením § 21 odst. 1 zákona o advokacii podléhat mlčenlivosti advokáta. Postupem orgánů činných v trestním řízení dle ustanovení § 158 a násl. tr. řádu dojde k vyhodnocení této obchodní transakce jako naplňující skutkovou podstatu konkrétního trestného činu a dle ustanovení § 160 tr. řádu následnému zahájení trestního stíhání advokáta i jeho klienta

⁴ K tomu srov. např. rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1, sp. zn. 11 C 25/2000, či Bulletin advokacie č. 2/2003, str. 46: *Při posuzování bezúhonnosti ve smyslu § 5 odst. 1 písm. d) zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, je soud povinen zabývat se tím, zda pochybení žadatele objektivně, v souvislosti s ostatními zjištěnými skutečnostmi, znamená u něj absenci občanské a mravní zachovalosti a zda by u něj nebylo možno důvodně předpokládat takový výkon advokátní činnosti, jaký má na mysli ustanovení § 16 a § 17 zák. o advokacii, to znamená, zda zjištěné skutečnosti mohou vyvolat pochybnosti o tom, že žalobce při výkonu advokacie se bude jako advokát chovat čestně a svědomitě a že při výkonu advokacie nebude postupovat tak, aby snižoval důstojnost advokátního stavu a nedodržel pravidla profesionální etiky a soutěže.*

pro trestný čin, jehož se měli společným jednáním dopustit. Trestní stíhání obou pro jejich společný skutek pak bude realizováno ve společném řízení dle ustanovení § 20 tr. řádu.

c) Třetím typem situace pak může být taková, **kde by se stíhaný advokát při své výpovědi obviněného mohl dotknout skutečností, ohledně nichž má povinnost mlčenlivosti, avšak oproti situaci uvedené výše v bodě b) budou advokát a jeho klient stíháni každý pro jiný skutek.** Představme si případ, kdy klient využívá při svém podnikání dlouhodobě služeb konkrétního advokáta a v této souvislosti mu vysvětlí některé ze svých výnosných podnikatelských metod. Advokát je podrobí erudovanému právnímu rozboru a dojde k závěru, že se jimi jeho klient zřejmě dopouští závažného trestného činu, na což jej i rádně upozorní. Klient pak na jeho radu od těchto metod nadobro upustí. Příčinnivý advokát, okouzlen snadností jeho klientem donedávna provozované činnosti a pod vidinou tučného výděлку, rozhodne se využít „know-how“ získané od svého klienta při právních konzultacích a činnosti, klientem zanechané, se začne sám věnovat. Jeho aktivity se však stanou předmětem zájmu policejního orgánu, který jejich dalším prověřováním dojde k závěru o spáchání trestného činu jednak advokátem (pro skutek spáchaný jím), a jednak jeho klientem (pro skutek odlišný). Dle ustanovení § 160 odst. 4 tr. řádu pak bude následovat zahájení trestního stíhání jak advokáta, tak jeho klienta. Oba budou stíháni ve společném řízení dle ustanovení § 20 tr. řádu.

Předpokládejme, že se klient rozhodne jak v případě popsaném v bodě b), tak v případě popsaném v bodě c) využít svého v čl. 40 odst. 4 Listiny základních práv a svobod garantovaného práva, ve věci nebude vypovídat a svého advokáta nezproští mlčenlivostí. Obviněný advokát naproti tomu usoudí, že ve svém zájmu vypovídat bude, a rozhodne se v obou případech popsat orgánům činným v trestním řízení detailně veškeré jejich okolnosti včetně důvěrných skutečností a informací sdělených mu v jejich souvislosti klientem, případně i rolí klienta, zcela bez ohledu na jeho zájmy či dokonce zjevně v rozporu s nimi.

4. Obecná východiska

Trestní řád výslovně neřeší (na rozdíl od výsledku svědka v ustanovení § 99 tr. řádu), zda může obviněný ve své výpovědi uvádět okolnosti, které jsou utajovanými informacemi chráněnými zvláštním zákonem, nebo okolnosti, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti. Zároveň musí být respektována zásada, že ani ochrana utajovaných informací, resp. povinnost mlčenlivosti nesmí být na újmu práva obviněného na obhajobu.⁵ **Obviněného advokáta nelze ani dle našeho názoru zbavit práva na vlastní obhajobou spočívající právě i v možnosti vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu.** I obviněný advokát musí mít prostor pro oponování obžalobě.⁶ Opačný přístup by jej omezoval v právech garantovaných mu čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, jakož i čl. 6 odst. 3 písm. c) EÚLP, zakotvujícího mimo jiné právo na osobní obhajobu.⁷ V případě priority povinnosti mlčenlivosti advokáta nad jeho právem obviněného na obhajobu

vlastní výpovědi by totiž obviněný advokát nemohl v situacích uvedených výše v bodech b) a c) uvést v zásadě nic, což zřejmě není udržitelné.

Uvedené však na druhé straně **nemůže znamenat, že lze povinnost mlčenlivosti obviněného advokáta zcela pomíjet, resp. z její existence v daném případě nevyvozovat žádné důsledky či omezení.** Její ochrana je totiž v demokratické společnosti neméně významná než právo na vlastní obhajobu a ve své podstatě je především i jeho nezbytným atributem. Jinými slovy tam, kde není chráněna důsledně mlčenlivost advokáta, není chráněno ani právo na obhajobu obviněného, jedno bez druhého neobstojí. Význam ochrany advokátního tajemství zdůrazňuje trvale i Ústavní soud, když např. v nálezu sp. zn. II. ÚS 2894/08 konstatoval, že *povinnost mlčenlivosti je základním předpokladem pro poskytování právní pomoci a tím i nezbytnou podmínkou fungování demokratické společnosti. Výkon profese advokáta vychází z důvěrného vztahu mezi advokátem a klientem a z důvěry klienta v mlčenlivost advokáta. Nejedná se o výsadu advokáta, která by měla založit vynětí z obecně platného a závazného právního řádu, ale jde o povinnost uloženou advokátovi v zájmu jeho klientů a pro jejich ochranu. Advokátní tajemství a jeho dodržování advokátem pak požívá příslušné ochrany, a to zejména v situacích, kdy tato povinnost advokáta může být ohrožena.* Opodstatnění profesionální povinnosti mlčenlivosti advokáta (*Legal Professional Privilege*) je pak spatřováno jednak v zájmu klienta a jeho možnosti důvěřovat svému advokátovi, jednak v zájmu advokáta na úplné informovanosti, aby mohl poskytnout svému klientovi správnou radu, jednak ve veřejném zájmu na ochranu práva na obhajobu.⁸

U obviněného advokáta pak může, v případech výše uvedených, kolize mezi jeho právem na vlastní obhajobu na straně jedné, a povinností zachovávat mlčenlivost na straně druhé poměrně snadno nastat. Dle našeho názoru je ji pak třeba řešit v zájmu zachování maxima možného z obou. Výpověď obviněného advokáta by totiž v případě rezignace na ochranu advokátního tajemství a její v zásadě neomezené procesní použitelnosti mohla v konečném důsledku posloužit i k tíži jeho klienta, což je nepřijatelné.

5. Výpověď obviněného advokáta ohledně společného stíhaného skutku

Vraťme se k výše v bodě b) uvedenému modelovému příkladu, tento částečně konkretizujeme a pokusme se jej zhodnotit v kontextu výše uvedených východisek. Typicky např.

5 Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář, I. díl., 5. vydání, C. H. Beck, Praha 2005, str. 770.

6 Bližie srov. Wagnerová, E.; Šimíček, V.; Langášek, T.; Pospíšil, I. a kol.: Listina základních práv a svobod, Komentář, Wolters Kluwer ČR, a. s., Praha 2012 str. 816.

7 Dle čl. 6 odst. 3 písm. c) EÚLP každý, kdo je obviněn z trestného činu, má právo obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru nebo, pokud nemá prostředky na zaplacení obhájce, aby mu byl poskytnut bezplatně, jestliže to zájmy spravedlnosti vyžadují.

8 Dokument Direktorátu pro právní záležitosti Rady Evropy „Právníci a praní peněz. Boj proti praní peněz a základní práva obhajoby“ ze dne 20. dubna 1995.

ve složitých obchodních transakcích může být otázka posouzení jejich trestněprávní rizikovitosti a nalezení správného řešení složitá, když právě za tímto účelem se může klient rozhodnout využít služeb svého advokáta, který mu vysvětlí některé právní souvislosti a připraví příslušnou právní dokumentaci. Transakce však bude vyhodnocena následně jako protiprávní a policejní orgán rozhodne o zahájení trestního stíhání klienta pro konkrétní trestný čin. Zároveň rozhodne o zahájení trestního stíhání jeho advokáta, ať již jako spolupachatele dle ustanovení § 23 tr. zák., či jako pomocníka dle ustanovení § 24 odst. 1 písm. c) tr. zák. Ve společném řízení proti nim vedeném budou oba vystupovat jako obvinění. Advokát učiní výpověď obviněného, v čemž mu dle všeho zřejmě nelze bránit. V jejím rámci se však dost dobře nemůže vyhnout ani sdělení skutečností, které jsou chráněné advokátním tajemstvím a které má povinnost v zájmu svého klienta zachovávat. Jsou tyto skutečnosti, resp. je tato část výpovědi použitelná jako důkaz v dalším řízení?

6. Výpověď obviněného advokáta ohledně odlišných skutků

Pokud se týká situace uvedené výše pod bodem c), tedy je-li advokát trestně stíhán ve společném řízení se svým klientem, avšak každý pro odlišný skutek, pak jsme přesvědčeni, že **obviněný advokát by neměl být ohledně skutku svého klienta, pro který není sám stíhán, vůbec vyslýchán a na něj dotazován per analogiam s ustanovením § 99 odst. 2 tr. řádu upravujícím zákaz výslechu svědka.** Pokud ovšem vyslechnut již je, je třeba zkoumat otázku, zda je tato část výpovědi získána zákonným způsobem a zda je použitelná v dalším řízení.

7. Zákonost důkazních prostředků

Zákonost důkazních prostředků upravuje v českém trestním řádu ustanovení § 89 tr. řádu. V odst. 3 citovaného ustanovení je z důkazů výslovně vyloučen důkaz, získaný nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení.⁹ Jde o vymezení poměrně úzké, nicméně soudní praxe a zejména judikatura Ústavního soudu meze nepoužitelnosti nezákonně získaného důkazu rozšiřují. Namátkou lze citovat nálezy III. ÚS 2260/10: *I kdyby bylo zjištěno, že některý důkaz byl v trestním řízení získán nezákonným nebo dokonce protiústavním postupem, znamenalo by to toliko to, že tento konkrétní vadně provedený důkaz je v daném řízení nepoužitelný a nelze k němu při dokazování viny přihlídnout. Je-li však pachatelova vina spolehlivě prokázána též jinými důkazy, které nemají původ v nezákonném postupu, nic nebrání tomu, oprávněně odsuzující rozsudek o tyto jiné důkazy. Jinými slovy řečeno, výskyt nezákonného důkazu ne-*

vede k nepoužitelnosti všech ostatních (jiných) důkazů. Ani tak rigorózní důkazní teorie, jako je doktrína ovoce z otráveného stromu (fruits of poisonous tree doctrine), nezastává názor, že výskyt nezákonného důkazu způsobuje nepoužitelnost všech důkazů, opatřených v daném řízení. Nepoužitelnost se týká toliko těch důkazů, jež jsou od nezákonného důkazu kauzálně odvozeny.

V tomto světle je proto třeba zkoumat, zda výslech obviněného advokáta k jiným skutkům, než pro které je sám stíhán a o nichž může vypovídat jen tehdy, jestliže poruší povinnou mlčenlivost, je použitelný jako důkaz. Důvodem je právě skutečnost, že byť budou advokát i jeho klient ve společném trestním řízení formálně oba vystupovat jako obvinění, je každý obviněn z jiného skutku. Materiálně by tak výpověď advokáta ohledně skutku, pro který je stíhán pouze jeho klient, byla svojí podstatou výpovědí svědeckou, která je v souladu s ustanovením § 99 odst. 2 tr. řádu zakázána.

Trestní řád připouští možnost *analogie legis* ve prospěch obviněného. Každé jeho ustanovení je třeba vykládat nejen gramaticky, systematicky a logicky, ale také interpretovat ve smyslu Listiny základních práv a svobod a EÚLP. Tento výklad v „duchu zákona“ je podporován i judikaturou Nejvyššího soudu. V rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 300/2010 Nejvyšší soud uvádí: *Vázanost soudu zákonem neznamená bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž vázanost smyslem a účelem zákona. V případě konfliktu mezi doslovným zněním zákona a jeho smyslem a účelem je důležité stanovit podmínky priority výkladu a racione legis před výkladem jazykovým, podmínky, jež by měly představovat bariéru možné libovůle při aplikaci práva. Smysl a účel zákona lze dovést především z autentických dokumentů, vypovídajících o vůli a zájmech zákonodárce.... Pouze za podmínky jeho nejasnosti a nesrozumitelnosti, jakož i rozporu doslovného znění daného ustanovení s jeho smyslem a účelem, o jehož jednoznačnosti a výlučnosti není jakákoliv pochybnost, lze upřednostnit výklad racione legis před výkladem jazykovým.*

Je tedy zřejmé, že platí jak zákaz výslechu obviněného advokáta k jiným skutečnostem než těm, které se týkají skutku, pro nějž je stíhán, tak i zákaz použití jím takto případně uvedených skutečností jako důkazu, byť podpůrného, pokud by jimi bylo porušeno advokátní tajemství.

Dílčí závěr: Je zřejmé, že musíme dojít k závěru, že výslech obviněného advokáta k jiným skutečnostem než těm, které se týkají skutku, pro nějž je stíhán, je nepřijatelný. Pokud k takovému výslechu přesto dojde, jsou údaje jím získané v dalším řízení nepoužitelné jako důkaz. Tento závěr lze podpořit i dalšími argumenty.

O smyslu zákazu výslechu advokáta jako svědka ve vztahu k jeho klientovi nelze pochybovat, nebyl-li by respektován a advokáti se měli stávat svědky proti vlastním klientům, pak by advokacie ztrácela svůj základní účel a předpoklad fungování. Na uvedeném dle našeho názoru nemůže nic změnit ani skutečnost, že ve společném řízení bude advokát procesně obviněným. Ustanovení § 20 tr. řádu ve spojení s ustanovením § 23 odst. 3 tr. řádu dává orgánům činným v trestním řízení širokou možnost rozhodnout o vedení

9 Z důvodové zprávy k zákonu č. 178/1990 Sb., jímž byla nepřijatelnost důkazu získaného donucením do trestního řádu zavedena, se dočteme, že je tím plněn závazek vyplývající pro ČSFR z Úmluvy proti mučení a jinému nelidskému zacházení. Za dvacet let vývoje ochrany lidských práv je zřejmé, že šetření těchto práv je předním úkolem státu a v tomto rámci i orgánů činných v trestním řízení.

společného řízení proti několika osobám z poměrně obecně formulovaných důvodů, jejichž posouzení bude záležet právě na orgánech činných v trestním řízení. Účelem ustanovení § 20 tr. řádu přitom je, aby trestní řízení bylo provedeno ekonomicky a účelně, tedy zájem na maximální procesní ekonomii. Jeho aplikace tak nemůže být na újmu jiným hodnotám a zájmům, které sám trestní řád uznává v jiných ustanoveních, konkrétně v ustanovení § 99 odst. 2 tr. řádu.

Nelze tak připustit, aby pouze v důsledku rozhodnutí o vedení společného řízení proti advokátovi a jeho klientovi, každého však stíhaného pro jiný skutek, bylo možné vyloučit jeho povinnost zachovávat mlčenlivost pouze z důvodu jeho formálního postavení v řízení. Opačný názor by pak mohl vést k velmi snadnému obcházení zákazu výslechu dle ustanovení § 99 tr. řádu, a to nejen u advokátů a jejich klientů, ale i dalších nositelů povinnosti mlčenlivosti a těch, v jejichž zájmu ji mají povinnost zachovávat, účelovým spojováním jejich trestních věcí.

Představme si případ katolického kněze trestně stíhaného pro trestný čin pohlavního zneužití dle ustanovení § 187 tr. zák., jemuž se při svaté zpovědi pan X svěří, že se v minulosti rovněž dopustil takového činu. Bude-li zahájeno trestní stíhání pana X pro jeho skutek, pak s ohledem na ustanovení § 99 odst. 2 tr. řádu bude platit zákaz výslechu katolického kněze jakožto svědka, a to i v případě, že by proti panu X svědčit chtěl. Orgány činné v trestním řízení by mohly situaci snadno obejít spojením trestní věci pana X a jeho skutku a skutku katolického kněze z důvodů, že jejich trestné činy spolu souvisí, či že to jejich projednání urychlí. Nelze dle našeho názoru připustit, aby katolický kněz ve spojené věci náhle již nebyl vůči panu X a k jeho skutku vázán zpovědním tajemstvím ve smyslu zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech. Okolnost, zda bude zachováno advokátní, zpovědní či jiné státem uložené či uznané tajemství v tom kterém trestním řízení, nemůže být závislá na procesním postupu orgánů činných v trestním řízení a na tom, jakým způsobem, zda samostatně či společně, se rozhodnou různé osoby a jejich skutky stíhat.

7. Závěr

Shrme-li odpovědi na otázky položené v úvodu, našli jsme s jistou mírou přesnosti i odpovědi na ně:

- **Obviněného advokáta lze vyslyšet ke skutečnostem, které jsou předmětem povinné mlčenlivosti, toliko ve vztahu ke skutku, který je předmětem jeho obvinění.**
- **K jiným okolnostem jej vyslyšet nelze, a pokud se tak přece stane, údaje jím uvedené jsou jako důkaz v dalším řízení nepoužitelné vzhledem k nezákonnému způsobu získání takového důkazu.**
- **Kárný postih za porušení mlčenlivosti v prvním případě je vyloučen pouze v případě, že následek, který výpovědí odvrátil, je závažnější než ten, který porušením mlčenlivosti způsobil, ve druhém případě je kárný postih obligatorní (za předpokladu, že předtím nedojde k zániku výkonu advokacie z jiných důvodů).**

Naš příspěvek samozřejmě nemohl vyčerpat veškeré as-

pekty problematiky a řešení všech situací, které může praxe přinést. Pozornost by bylo možné věnovat řadě dalších souvislostí. Jak konstatoval Ústavní soud ČR v nálezu sp. zn. II. ÚS 2894/08, institut advokátní mlčenlivosti, potažmo poskytování právních služeb, nesmí být na druhé straně zneužíván k páčání trestné činnosti, když i takovým případům či snahám může jistě docházet. Nedomníváme se však, že by takovýto charakter měly případy námi shora nastíněné a advokátní tajemství či poskytnutí právních služeb v nich jakkoli sloužilo k páčání trestné činnosti. Jedná se naopak o situace, které se v praxi mohou poměrně snadno vyskytnout a v nichž bude nutné advokátní tajemství respektovat. Samozřejmě si lze představit i řadu hraničících případů s velmi specifickými okolnostmi, kde bude nalézání řešení složitější, a s rostoucím počtem advokátů lze očekávat, že praxe takové případy přinese. V rámci jejich posouzení pak bude jistě možné konstatovat další podpůrné argumenty k těm námi vyřčeným či s nimi naopak polemizovat.

V tomto smyslu je náš příspěvek i podnětem k diskusi, a to i směrem *de lege ferenda*, vzhledem k očekávané rekonstrukci trestního řádu. Vždy je však třeba pamatovat, že povinnost mlčenlivosti je jedním z pilířů činnosti advokáta a základním závazkem vůči jeho klientovi.¹⁰ K jejímu zachování je advokát vázán zákonem a dokonce i svým slibem. Sdělení předmětu advokátního tajemství k tíži klienta a využití v zájmu jeho trestního stíhání nelze akceptovat.

✦ Prvý autor je advokátem v Praze, druhý autor je advokátem v Praze a Českých Budějovicích.

¹⁰ K jejímu zásadnímu významu srov. blíže Svejkský, J., Vychopeň, M., Krym, L., Pejchal, A. a kol.: Zákon o advokacii. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 137 a násl.

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

Kabelková/Schödelbauerová

Komentář pro včasné seznámení s novou úpravou bytového spoluvlastnictví

Vázané v plátně, 360 stran
cena 790 Kč, obj. číslo BK1

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

Nejčastější chyby při podávání návrhu na zápis do obchodního rejstříku a jiných rejstříků vedených rejstříkovými soudy

JUDr. TOMÁŠ PLÍHAL

Rejstříkové soudy se potýkají velmi často s vadami, kterými trpí návrhy na zápis do obchodního rejstříku. Některé vady se natolik opakují, že se pokusím o uvedení několika nejobvyklejších

chyb, se kterými se rejstříkové soudy setkávají.

- **Návrh na zápis do obchodního rejstříku podávaný v elektronické podobě není opatřen uznávaným elektronickým podpisem navrhovatele, respektive osoby oprávněné jednat jménem navrhovatele.**

V souladu s ust. § 32 odst. 1 obchodního rejstříku musí být návrh na zápis do obchodního rejstříku opatřen úředně ověřeným podpisem. Zcela analogicky k tomu **musí být návrh na zápis do obchodního rejstříku podávaný elektronicky, tedy prostřednictvím elektronické pošty nebo prostřednictvím datové schránky, opatřen uznávaným elektronickým podpisem navrhovatele, respektive osoby oprávněné jednat jménem navrhovatele ve smyslu zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu.**

Zcela nesprávně navrhovatelé při podávání návrhu prostřednictvím datové schránky argumentují tím, že připojení uznávaného elektronického podpisu není třeba. Zcela chybně se totiž opírají o ust. § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „zákon č. 300/2008 Sb.“), dle kterého úkon učiněný fyzickou osobou, podnikající fyzickou osobou, statutárním orgánem právnické osoby nebo jeho členem (a dalšími dle ust. § 8 odst. 1 až 4 zákona č. 300/2008 Sb.) prostřednictvím datové schránky má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, ledaže jiný právní předpis nebo vnitřní předpis požaduje společný úkon více z uvedených osob. Z dikce daného ustanovení však jasně vyplývá, že se sice při použití datové schránky při podávání návrhu jedná o úkon učiněný písemně, **ovšem podepsaný pouze „prostým“ podpisem** a není zde splněn požadavek ust. § 32 odst. 1 obchodního zákoníku, dle kterého musí být podpis na návrhu úředně ověřen.

- **Při zápisu nebo zápisu změny sídla nebo místa podnikání do obchodního rejstříku je předkládán souhlas vlastníka nemovitosti s umístěním sídla do této nemovitosti bez úředně ověřeného podpisu vlastníka nemovitosti.**

Od 1. ledna 2012 v souvislosti s přijatou novelou obchodního zákoníku je třeba v případě, že v souladu s ust. § 37 odst. 2 obchodního zákoníku je navrhovatelem prokazován právní důvod užívání prostor, do nichž umístil sídlo nebo místo podnikání, písemným prohlášením vlastníka těchto prostor, že s umístěním sídla souhlasí (nikoliv tedy například předložením nájemní smlouvy), aby **podpis na tomto prohlášení byl úředně ověřen a prohlášení nesmí být starší než tři měsíce.** Pro úplnost autor dodává, že v případě, kdy prostory, do kterých má být sídlo umístěno, vlastní více osob, vyžaduje rejstříkový soud písemné prohlášení o vyslovení souhlasu s umístěním sídla od vlastníků disponujících nadpoloviční většinou.

- **Při zápisu zástavního práva k obchodnímu podílu jsou předkládány zástavní smlouvy bez úředně ověřených podpisů.**

Obchodní podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným může být předmětem zástavního práva a zástavní právo k obchodnímu podílu se zapisuje do obchodního rejstříku. **Dle ust. § 117a odst. 1 obchodního zákoníku musí být zástavní smlouva k obchodnímu podílu uzavřena v písemné formě a podpisy na ní musí být úředně ověřeny. Úředně ověřen tedy musí být podpis jak zástavního dlužníka, tak i zástavního věřitele, kterým je nejčastěji banka.** V případě, že za banku, která je právnickou osobou, podepisuje smlouvu nikoliv její statutární orgán, ale její k tomu zplnomocněný zaměstnanec (či jiná k tomu zplnomocněná osoba), je třeba rejstříkovému soudu současně se zástavní smlouvou předložit i toto písemné zplnomocnění opatřené úředně ověřeným podpisem zmocnitele (respektive osoby oprávněné jejím jménem jednat), aby došlo k naplnění požadavku ust. § 117a odst. 1 obchodního zákoníku.

- **Při zápisu změny do obchodního rejstříku není spolu s návrhem rejstříkovému soudu předloženo úplné platné znění zakladatelského dokumentu nebo stanov společnosti.**

Dle ust. § 38i odst. 1 písm. a) obchodního zákoníku sbírka listin obsahuje společenskou smlouvu nebo zakladatelskou

listinu anebo zakladatelskou smlouvu společnosti, stejnopis notářského zápisu obsahujícího usnesení ustavující valné hromady akciové společnosti nebo ustavující schůze družstva, stanovy akciové společnosti, družstva nebo společnosti s ručením omezeným, pokud mají být podle společenské smlouvy vydány, a zakladací listinu státního podniku a jejich pozdější změny, **kdy po každé změně zakladatelského dokumentu nebo stanov musí být do sbírky listin uloženo také jejich platné úplné znění.** Jedná se samozřejmě i o případy, kdy ke změně zakladatelského dokumentu nebo stanov dochází nepřímo. Například v důsledku uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu dojde ve společnosti ke změně na straně společníků a tato změna musí být promítnuta i v zakladatelském dokumentu společnosti či stanovách.

- **Při podání návrhu na zápis pověřeného vlastníka, členu výboru či jiných volených orgánů společenství do rejstříku společenství vlastníků jednotek není průběh volby těchto volených orgánů doložen zápisem ze schůze shromáždění vlastníků jednotek ve formě notářského zápisu.**

Velké množství společenství vlastníků jednotek má dosud v platnosti stanovy, dle kterých je požadováno, aby o průběhu schůze shromáždění vlastníků jednotek, na které jsou voleny orgány společenství (tj. pověřený vlastník nebo členové výboru, popř. kontrolní komise nebo revizor či další) a schvalovány nebo měněny stanovy, byl pořízen notářský zápis. V takovém případě musí být na schůzi shromáždění vlastníků jednotek, na které jsou tyto orgány voleny, vždy přítomen notář, který o průběhu této schůze vyhotoví notářský zápis, jímž společenství vlastníků jednotek při podání návrhu na zápis do rejstříku společenství vlastníků jed-

notek volbu doloží. V opačném případě, tedy v případě, že rejstříkovému soudu bude k návrhu předložen pouze „prostý“ zápis ze schůze shromáždění vlastníků jednotek o volbě orgánů společenství, nebude návrhu na zápis do rejstříku společenství vlastníků jednotek ze strany rejstříkového soudu vyhověno. **Jeví se proto vhodné, kdy v praxi k tomu často dochází, stanovy společenství změnit a požadavek pořizovat notářský zápis o průběhu volby orgánů společenství ze stanov zcela vypustit.** Notářský zápis totiž musí být ze zákona pořízen pouze o průběhu první ustanovující schůze shromáždění vlastníků jednotek, na které jsou schvalovány stanovy společenství a voleny první orgány společenství, avšak pro následující schůze již zákonem předepsán není (ust. § 9 odst. 8 zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů).

- **Při podávání návrhu na zápis do obchodního rejstříku jsou spolu s návrhem předkládány podpisové vzory statutárních orgánů nebo jejich členů s požadavkem na založení do sbírky listin.**

S účinností od 1. ledna 2012 na základě novely obchodního zákoníku nelze do sbírky listin zakládat podpisové vzory osob zapsaných jako osoby oprávněné jednat jménem právnické osoby. **Je tedy zcela zbytečné podpisové vzory rejstříkovému soudu předkládat a zasílat, jelikož platná legislativa již neumožňuje jejich založení do sbírky listin.** Dle přechodných ustanovení pak může být ze strany právnické osoby požádáno o to, aby rejstříkový soud vyjmul podpisové vzory dříve do sbírky listin založené.

✦ Autor je vyšším soudním úředníkem obchodního rejstříku Krajského soudu v Plzni.

Žaloby na ochranu rušené držby

JUDr. KAREL SVOBODA, Ph.D.

Nový civilní kodex výslovně poskytuje právo domáhat se soudní ochrany držby nejen vlastníku, ale výslovně i držiteli věci (§ 1003 a násl., § 043 násl. NOZ).¹ Ve své důslednosti nový

zákoník navíc rozeznává jednak provizorní právo na „uchování“ držby (§ 1006 a násl. NOZ), které soud poskytne usnesením vydaným ve zvláštním řízení podle § 176 a násl. nového OSŘ,² jednak oprávnění žádat definitivní ochranu držby (§ 1040 a násl. NOZ), o němž soud rozhodne rozsudkem vydaným v „běžném“ nalézacím řízení. Teprve tento rozsudek tvoří spolehlivou překážku věci rozhodnuté, neboť je vydán

v řízení, v němž jsou předmětem zjišťování veškeré skutečnosti týkající se oprávněnosti držby a protiprávnosti jejího rušení, bez omezení ustaveného v § 178 nového OSŘ. V následující glose se pokusím nalézt výhody a úskalí takto komplexní (pro někoho složitě) ochrany držby. Předmětem mého rozboru bude zejména koncepčně nová prozatímní ochrana narušené držby podle § 1007 a násl. NOZ.³

1 Držitelem věci je ten, kdo vykonává právo k věci pro sebe (§ 987 NOZ), bez ohledu na původ držby.

2 Tedy OSŘ ve znění předpokládaném po účinnosti tzv. harmonizační novely, která spolu se zákonem o tzv. zvláštních typech řízení doprovodí nový občanský zákoník. Ustanovení § 176 až § 180 nového OSŘ, jež upravují zvláštní řízení o žalobách z rušené držby, jsou uvedena za tímto článkem. Znění tzv. souhrnné novely OSŘ vláda projednala na přelomu roku 2012 a 2013, Legislativní rada vlády na počátku února 2013 a jako sněmovní tisk č. 931 zatím prošel ve sněmovně 1. čtením.

3 Držet lze podle NOZ nejen věci, ale i práva, která lze převést na jiného a která připouštějí trvalý nebo opakovaný výkon (§ 988 odst. 1 NOZ). Předmětem žalob na ochranu držby zpravidla bude věc.

Prozatímní ochrana držby jako kombinace institutů hmotného a procesního práva

Oprávnění směřující k provizorní ochraně rušené držby bez vazby na prokázané vlastnické nebo jiné právo k držené věci jsou koncipována jako práva materiální (hmotná).⁴ Jejich prosazení je však zabezpečeno skrze normy práva procesního, jež byly včleněny přímo do civilního kodexu: Podle § 1008 NOZ soud zamítne žalobu na ochranu nebo na uchování držby, pokud bude žaloba podána po uplynutí šesti týdnů ode dne, kdy se žalobce (podle textu zákona nikoliv držitel!) dozvěděl o svém právu i o osobě, která držbu ohrožuje nebo ruší, nejdéle však do jednoho roku ode dne, kdy žalobce mohl své právo uplatnit poprvé. Přitom se má za to, že k plnému nebo částečnému zániku narušené držby dojde již k okamžiku jejího narušení, ovšem s odkládací a procesněprávní (!) podmínkou, že v pozdějším řízení, v němž se držitel domáhá ochrany držby, nebude úspěšný (§ 1009 odst. 1 NOZ).

Prozatímní ochrana držby je tedy založena na kombinaci existence narušeného faktického stavu (držby) a vůle držitele k jeho zachování procesní cestou (podáním žaloby) v konkrétní propadlé lhůtě. Jedná se o institut, který stojí na pomezí práva procesního a hmotného, podobně jako např. institut původem hmotněprávní námitky promlčení, kterou lze vznést až během řízení o zaplacení promlčené pohledávky (viz § 100 odst. 1 o. z., daleko otevřeněji viz § 609 a § 610 NOZ). Takto kombinované způsoby oprávnění vyplývajícího z hmotněprávních ustanovení nejsou pro dosavadní českou jurisprudenci zcela tradiční. Proto zákonodárce měl normám, které upravují právo na prozatímní ochranu držby, věnovat zvýšenou pozornost. To se však podle mého názoru nestalo.

Nejistá podstata zvláštního řízení o žalobách zrušené držby

Zákonodárce při přijímání koncepce dvojí ochrany držby (předběžné a definitivní) nedocenil skutečnost, že v české procesní úpravě existuje dlouhodobě prověřený institut tzv. předběžného opatření (§ 74 a násl. OSŘ), který i za právního stavu do 1. 1. 2014 umožňuje pravděpodobnému vlastníku (nebo oprávněnému držiteli) věci žádat u soudu prozatímní ochranu narušené držby, a to do doby, než bude meritorně rozhodnuto, zda držba podle hmotného práva skutečně požívá právní ochrany. Dosavadní systém předběžných opatření má výhodu v tom, že pokud soud předběžnému opatření vyhoví, zároveň musí žalobci uložit, aby v přiměřené lhůtě podal návrh na zahájení řízení ve věci samé (§ 76 odst. 3 OSŘ), jinak předběžné opatření ex lege zanikne [§ 77 odst. 1 písm. a) OSŘ]. **Nový koncept provizorní ochrany držby žalobce nenutí zahájit meritorní řízení a tím rezignuje na princip, podle něhož soudy mají poskytovat ochranu jen takovému hmotnému právu, které během řízení vyšlo nepochybně najevo (§ 1 až § 6 OSŘ).**

Z nové úpravy provizorní ochrany držby ostatně není zcela zřejmé, jaký je vztah mezi usnesením na ochranu držby a insti-

tutem předběžného opatření podle § 74 a násl. OSŘ. Je usnesení na ochranu držby předběžným opatřením sui generis nebo nikoliv? Z ust. § 180 OSŘ vyplývá, že jde o specifické rozhodnutí „ve věci samé“. Toto rozhodnutí (usnesení, nikoliv rozsudek) však má evidentně jen relativní (provizorní) podstatu, protože soud se při projednání věci omezí jen na zjištění existence držby a jejího svémocného rušení. Soud nemá přihlídnout k případným námitkám o právu k držbě a o povaze držby (§ 178 OSŘ). Rozhodnutí uskutečněné v řízení podle § 176 a násl. nového OSŘ lze „přebít“ pozdější skutečně meritorní žalobou napadající držbu a její poctivost (§ 995 NOZ). Právě zmíněné vlastnosti řízení o provizorní ochraně držby přitom jsou charakteristické právě pro předběžná opatření, nikoli pro meritorní rozhodnutí.

Přesto se domnívám, že řízení o žalobách z rušené držby (§ 176 a násl. nového OSŘ) není procesem vedoucím k vydání rozhodnutí, které je předběžným opatřením, a proto na ně nelze subsidiárně aplikovat ustanovení upravující obecná předběžná opatření (§ 74 a násl. OSŘ). Systematicky je totiž umístěno do tzv. zvláštních typů řízení a z tohoto zařazení je zřejmé, že se formálně (nikoliv však reálně) má jednat o meritorní, nikoliv prozatímní řízení. Jinak by ustanovení o ochraně držby bylo zařazeno do části druhé OSŘ. Zmíněný závěr lze podpořit i faktem, že zákon účinnost usnesení o ochraně držby nelimituje včasným zahájením meritorního řízení, které se zabývá spornou držbou v celém jejím komplexu. Tato spojitost s již probíhajícím nebo budoucím meritorním řízením, které musí být bezodkladně po vydání předběžného opatření zahájeno, je přitom nejzákladnějším znakem předběžného opatření (§ 76 odst. 3, § 102 OSŘ).

Zákonodárce má za to, že ochranu držby je třeba zabezpečit s nejvyšším možným urychlením. Ust. § 177 odst. 2 nového OSŘ proto má soudy donutit k tomu, aby případné ústní jednání, týkající se zásahu do držby ve formě provádění nebo odstraňování stavby, bylo nařizováno nejpozději do 15 dnů ode dne podání žaloby. Na druhé straně tatáž norma sděluje, že předvolání k jednání musí být účastníkům doručeno nejpozději tři dny předem. Díkce zákona zjevně nepočítá s tím, že předvolání k jednání bude uskutečňováno v režimu § 49 OSŘ (doručování písemností určených do vlastních rukou). Společně s předvoláním je totiž zaslána i žaloba. Dojde-li k doručení tzv. náhradním způsobem, tedy uložením na poště nebo u soudu po dobu deseti dnů, bude jednání zcela jistě zmařeno právě proto, že **míra urychlení požadovaná zákonodárcem v § 177 odst. 2 nového OSŘ není kompatibilní s procesní úpravou doručování.**

O malém respektu k souvisejícím ustanovením OSŘ svědčí i **bezvýjimečný zákaz odročení jednání, v němž se žaloba z rušené držby projednává.** Zákon totiž nesděljuje, že by soud v případě řízení o žalobě z rušené držby neměl naplňovat poučovací povinnost o hrozícím neúspěchu ve sporu (§ 118a odst. 1-3 OSŘ). Z žádného zákonného ustanovení ani výslovně nevyplývá, že by ke koncentraci řízení o žalobách z rušené držby mělo dojít před ukončením prvního jednání. Až do této doby tedy mají i účastníci řízení o žalobě z rušené držby právo označovat další skutečnosti a důkazy, které svědčí v jejich prospěch. Jistě se bude stávat, že důkazní prostředky směřující ke zjištění skutečností, které účastníci vyjevili až po poučení podle § 118a odst. 1-3 OSŘ, nebudou při prvním jednání soudu k dispozici. Což nevyhnutelně povede k odročení jednání, ať je díkce § 177

⁴ Podle § 1007 odst. 1 NOZ byl-li držitel z držby vypuzen, může se na vypuditeli domáhat, aby se zdržel dalšího vypuzení a aby obnovil původní stav. Proti žalobě na ochranu držby lze namítnout, že žalobce získal proti žalovanému nepravou držbu nebo že ho z držby vypudil.

odst. 2 poslední věty nového OSŘ jakákoliv. K odročení prvního jednání dojde i tehdy, když se k jednání nedostaví svědek, jehož výpověď je pro rozhodnutí ve věci podstatná.

Chtěl-li zákonodárce prosadit koncept, podle něhož se žaloba z rušené držby rozhodne „od stolu“ na základě žalobcem tvrzených a k návrhu přiložených důkazů nebo při jediném jednání, během něhož nelze uvádět další skutečnosti a důkazy, měl v rámci ust. § 176 až 180 nového OSŘ nastolit obdobný skutkový a důkazní „stopstav“, který vzniká během řízení o návrhu na vydání předběžného opatření (§ 75 odst. 5, § 75c odst. 4 OSŘ).⁵

Judikatura též bude muset vyřešit, zda je při existenci provizorní žaloby z rušené držby možné podat návrh na vydání předběžného opatření téhož petitu, které by chránilo rušenou držbu až do doby rozhodnutí o definitivní žalobě na ochranu držby podané na základě § 1040 nebo § 1043 NOZ. Soudní praxe totiž v minulosti uzavřela, že předběžného opatření lze využít jen tehdy, když jeho navrhovatel nemá k dispozici jiný účinný procesní nástroj, který by mu umožnil dosáhnout téhož výsledku (princip subsidiarity předběžného opatření).⁶ Příkláním se k závěru, že využití předběžného opatření v souvislosti s řízením o definitivní ochraně držby (§ 1040, § 1043 NOZ) je možné. Předběžné opatření navázané na řízení o definitivní ochraně držby je jakýmsi „příslušenstvím“ tohoto řízení, proto by nemělo být zapovězeno s odkazem na fakt, že vlastník může o urychlenou ochranu držby požádat v jiném typu řízení (§ 176 a násl. nového OSŘ), které procesní úprava pokládá za nezávislé (a formálně meritorní) řízení.

Skutkové námítky v řízení o žalobách z rušené držby

Nový kodex sděluje, že proti žalobě na prozatímní ochranu držby může žalovaný namítnout, že žalobce získal proti žalovanému nepravou držbu nebo že ho z držby vypudil (§ 1007 odst. 1 věta druhá NOZ). Otázku, zda soud i v řízení o prozatímní ochraně rušené držby přihlédne k ostatním námítkám žalovaného, ponechává zákoník bez výslovné odpovědi. Naproti tomu nový OSŘ nekompromisně (a podle mého názoru nesprávně) sděluje, že k jiným námítkám o právu k držbě a o povaze držby ze strany nelze přihlédnout (§ 178 odst. 2).

Navzdory existenci § 1007 odst. 1 NOZ a zejména § 178 odst. 2 nového OSŘ podle mého názoru **nelze vyloučit, že soudy poskytnou prozatímní ochranu jen takové držbě, která po určitou dobu před podáním žaloby trvala a měla znak pokojnosti.** Tento názor lze podpořit Jehličkovým argumentem, podle něhož držba vznikne jen za předpokladu, že věc je „ovládána“ nikoliv jen na krátký časový úsek a svémocně „ovládnuta“.⁷ Takovým výkladem by bylo zabezpečeno, že se nedostane ochrany „držiteli“, který věc zjevně bez právního důvodu usurpoval pro sebe. Ust. § 1007 odst. 1 NOZ a § 178 odst. 2 nového OSŘ je třeba vykládat v kontextu ust. § 6 odst. 2 NOZ, podle něhož nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Nikdo nesmí těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu.

Nezapomínejme, že osobou oprávněnou k držbě věci (např. na základě vlastnického práva) může být i subjekt, který zjevně protiprávní držbu aktuálně nenarušuje a není tedy účastníkem řízení o ochranu rušené držby. Sice lze namítnout, že skutečný oprávněný držitel si své právo má hájit přede-

vším sám, a proto pro soud není podstatné, zda je držba, která má být v probíhajícím řízení ochráněna, zjevně ve vztahu k subjektům stojícím mimo řízení protiprávní. Smyslem řízení o ochranu držby však nemůže být ochrana zcela zřejmého protiprávního stavu, a to navzdory nepřipadnému znění § 178 odst. 2 věta první nového OSŘ, která naznačuje, že „pravost“ držby soud posuzuje jen ve vztahu mezi žalobcem (držitelem) a žalovaným (narušitelem), nikoliv ve vztahu mezi žalobcem a skutečně oprávněným držitelem věci. V této souvislosti nelze pominout ani fakt, že nový kodex definuje celkem tři typy držeb, kterým cíleně poskytuje právní ochranu – držbu řádnou (§ 991 NOZ), držbu poctivou (§ 992 NOZ) a držbu pravou (§ 993 NOZ). Jestliže by soud s odkazem na § 178 nového OSŘ v řízení o žalobě z rušené držby nepřihlédl ke skutečnosti, že držba je zjevně nikoliv řádná, nepoctivá nebo nepravá, vybočí ze smyslu uvozujejších ustanovení nového kodexu (§ 1 až § 14 NOZ) a zároveň v rozporu s ust. § 3 OSŘ poskytne procesní ochranu právu, které zjevně neexistuje.

Gramatický výklad ust. § 1007 odst. 1 NOZ a zejména § 178 odst. 2 nového OSŘ nasvědčuje tomu, že soud žalobu na ochranu rušené držby zamítne i tehdy, když žalovaný namítne a prokáže, že žalobce žalovaného z držby „vypudil“. Podle mého názoru je třeba i v tomto případě dát přednost systematickému výkladu a s ohledem na již zmíněný § 6 odst. 2 NOZ uzavřít, že **soud může přihlédnout i k tomu, z jakého důvodu k vypuzení žalovaného z držby došlo.** Právě prezentovaný závěr lze opřít i o ust. § 1006 NOZ, které připouští, aby se dřívější držitel opět ujal držby vlastním svémocným jednáním, nepřekročí-li přitom meze nutné obrany.

Vztah žaloby z rušené držby k vlastnickým a držitelským žalobám (§ 1040, § 1043 a násl. NOZ)

Podle § 1040 NOZ kdo věc neprávem zadržuje, může být žalován vlastníkem, aby ji vydal (žaloba na meritorní, tedy definitivní ochranu vlastnického práva). Ust. § 1043 odst. 1 NOZ (jež je opatřeno nadpisem „Ochrana domnělého vlastnického práva“), sděluje, že na toho, kdo nabyt držby vlastnického práva poctivě, řádně a pravým způsobem, se hledí jako na vlastníka věci, jde-li o prosazování držby vůči osobě, která mu věc zadržuje či ho jinak ruší, aniž k tomu má právní důvod, nebo pokud k tomu má právní důvod stejně silný nebo slabší. Citované ustanovení tedy řádného, poctivého nebo pravého držitele staví ve vztahu k narušiteli držby do pozice vlastníka (a poskytuje mu aktivní legitimaci k žalobě na meritorní, tedy definitivní ochranu oprávněné držby).

Ust. § 1043 i ust. § 1040 NOZ jsou na rozdíl od ust. § 1007 NOZ normami, které vlastníku nebo držiteli poskytují aktivní legitimaci k domožení se nikoli jen prozatímní, ale definitivní ochrany držby. Je na místě jich využít zejména v případě,

5 Judikatura (i když nikoliv bezvýjimečně) uzavírá, že soud při rozhodování o předběžném opatření přihlíží jen ke skutečnostem, které byly prokázány nebo osvědčeny k okamžiku vyhlášení rozhodnutí soudem prvého stupně. Nestačí tedy, pokud byly k tomuto okamžiku rozhodné skutečnosti pouze tvrzeny, avšak nikoliv prokázány (srov. s usnesením Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2005, sp. zn. II. ÚS 362/04).

6 Viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 11. 1998, sp. zn. 3 Cmo 166/98.

7 Viz Jedlička, O. v Češka, Z. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Díl I. (Zásady, § 1 až 221), Panorama, Praha 1987, str. 415-416.

že držitel nebo vlastník věci může již v době podání návrhu s jistotou prokázat své silnější právo vůči narušiteli a zároveň netrvá na rozhodnutí věci v urychleném režimu podle § 176 a násl. nového OSŘ. Pokud ve sporu uspěje, vytvoří vůči narušiteli nepřekročitelnou překážku věci rozhodnuté, nikoli jen provizorní exekuční titul. Podání žaloby ve smyslu § 1040 nebo § 1043 NOZ je na místě i tehdy, když soud vyhověl žalobě z rušené držby, i když žalovaný měl k věci lepší právo než žalobce, avšak soud během řízení nezjistil, že by držba ze strany žalobce byla zcela zjevně protiprávní, a proto se podroběji námitkami o právu k držbě a o povaze držby nezabýval (§ 178 odst. 2 nového OSŘ). Právo dožadovat se definitivní ochrany držby z lepšího práva nebo vlastnictví je možné i po uplynutí prekluzivních lhůt vymezených § 1008 NOZ.

Závěrem

Nové, ve své podstatě duplicitní úpravě ochrany držby (provizorní a meritorní) nelze upřít teoretickou hloubku a zajímavost. Provizorní ochrana držby je však podle nového kodexu poměrně složitá, protože je poskytována normami, v nichž se prolínají ustanovení hmotného a procesního práva, což je jev, s nímž česká jurisprudencce není zvyklá pracovat. Také se domnívám, že prozatímní ochranu pokojné držbě, která byla narušena, i v právních poměrech do 31. 12. 2013 dostatečně zabezpečuje institut předběžného opatření (§ 74 a násl. OSŘ). **Proto nebyl důvod zřízovat nový a obtížně zařaditelný institut, u kterého není zřetelné, do jaké míry se řídí obecnými ustanoveními OSŘ týkajícími se nalézacího řízení, případně ustanoveními upravujícími charakterově velmi podobné řízení o předběžném opatření.** Zákonodárce se měl a mohl poučit z obtíží, které obdobné hybridní instituty (např. soupis movitých věcí soudním vykonavatelem podle § 672 odst. 2 dosavadního o. z.⁸ nebo řízení o přiznání výživného a nákladů neprovdané matky podle § 95 odst. 1, 2 dosavadního zákona o rodině⁹ v judikatuře vyvolaly. Nejsem si jist, zda širší právní veřejnost v prvním období po účinnosti nového kodexu pochopí rozdíl mezi provizorní ochranou držby podle § 1007 NOZ a definitivní (meritorní) záštitou držby podle § 1040 resp. podle § 1043 NOZ. Zvláště za situace, kdy nový občanský zákoník upravuje hned trojí typ držeb (držby řádné, poctivé a pravé) a pokud si dosavadní úprava bez větších obtíží vystačí s rozlišením držby oprávněné a neoprávněné.

Procesní normy, které v novém OSŘ reagují na inovativní úpravu práva na ochranu rušené držby (§ 176 až § 180 nového OSŘ) jsou natolik problematické, že je lze aplikovat jen s obtížemi, na samé hraně jejich systematického a teleologického výkladu. V článku jsem odůvodnil, že soud by navzdory gramatické dikci § 178 odst. 1 nového OSŘ měl přihlédnout ke zjevně protiprávní držbě, vyjde-li tato okolnost během řízení najevo. Bezvýjimečný důraz na rychlost řízení o ochraně

držby přímo koliduje s instituty upravujícími doručování soudních písemností, s poučovací povinností soudu o hrozícím neúspěchu ve sporu (§ 118a odst. 1-3 OSŘ) a na ni navazujícím systémem koncentrací (§ 118b odst. 1, § 119a odst. 1 OSŘ).

Ze všech výše uvedených důvodů se nedomnívám, že by úprava ochrany držby v novém kodexu a ji doprovázející procesní úprava téhož institutu byla zjevným krokem vpřed.

✿ Autor je soudcem Krajského soudu v Plzni a odborným asistentem Právnické fakulty UP v Olomouci.

Znění § 176 až § 180 OSŘ vládního návrhu tzv. harmonizační novely, jež má doprovodit nový civilní kodex:

§ 176

Ustanovení § 176 až 180 se použijí, je-li z žaloby zřejmé, že se žalobce domáhá ochrany rušené držby.

§ 177

(1) Domáhá-li se žalobou podle § 176 držitel nemovité věci zákazu provádění nebo odstraňování stavby z důvodů, že může být provedením nebo odstraněním stavby ohrožen nebo hrozí omezení jeho vlastnického práva, soud návrhu bez slyšení žalovaného do 15 dnů od zahájení řízení vyhoví. Jednání není třeba nařizovat.

(2) Nepostupuje-li soud podle odstavce 1, nařídí ve věci samé jednání bez zbytečného odkladu, nejpozději ve lhůtě 15 dnů, od zahájení řízení. Předvolání k jednání musí být účastníkům doručeno nejméně 3 dny předem. Jednání nelze odročit.

§ 178

(1) V řízení se soud omezí na zjištění poslední držby a jejího svémocného rušení. Nepostupuje-li soud podle § 177 odst. 1, vyslechne na jednání přítomné účastníky řízení.

(2) Soud nepřihlédne k námitkám o právu k držbě a o povaze držby. Uplatnění námitky žalovaného, že žalobce proti žalovanému získal nepravou držbu nebo ho z držby vypudil, tím není dotčeno.

§ 179

V řízení nelze rozhodnout o náhradě újmy vzniklé rušením držby.

§ 180

(1) Ve věci samé rozhoduje soud usnesením.

(2) Soud vyhlásí usnesení ihned po skončení jednání. Ustanovení § 156 odst. 2 se nepoužije.

www.bulletin-advokacie.cz

Prestížní měsíčník české advokacie
nyní k dispozici i v elektronické podobě.

8 K rozpakům judikatury, zda soupis vlastnického práva soudním vykonavatelem je nebo není předběžným opatřením, srov. s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. 4. 1998, sp. zn. 62/98 a s jemu oponujícím usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 8. 2011, sp. zn. 21 Co 391/2011.

9 Soudní praxe se ujednala na tom, že rozhodnutí o výživě a o nákladech neprovdané matky není rozhodnutím ve věci samé, ale specifickým typem předběžného opatření, avšak až na základě sjednocujícího stanoviska občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu České socialistické republiky z 18. 12. 1986, Čpj 306/84.

Neplatnost smlouvy

U dvoustranného právního úkonu je právní úkon neplatný pro rozpor s dobrými mravy pouze v případě, že v rozporu s dobrými mravy jedná obě smluvní strany, nikoliv pouze jedna z nich.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 10. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2677/2011

Odůvodnění:

Okresní soud v Liberci (dále již „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 5. května 2010, č. j. 54 C 42/2008-73, určil, že V. R., (původní žalobce a právní předchůdce nyníjších žalobců, který zemřel dne 19. září 2011), je vlastníkem označených pozemků, a že žalovaná je mu povinna nahradit stanovené náklady řízení. Po provedeném řízení dospěl totiž k závěru, že žalobce neměl v úmyslu předmětné pozemky prodat žalované, která rovněž „neměla v úmyslu vlastnit žádné žalobcovy pozemky a na žádost L. P. se nechala napsat do kupní smlouvy jako strana kupující s tím, že on bude skutečným vlastníkem. Její písemný projev vůle na kupní smlouvě je tak v rozporu (s) vnitřní vůlí. Neexistuje tedy shoda vnitřních vůlí (vůlí) žalobce a žalované vzájemně se obdarovat, ale vnější projev vůle k prodeji, který je v rozporu s vůlí vnitřní... Žalovaná se nepovažovala od počátku za vlastníci pozemků, nezaplátila kupní cenu, nezaplátila daň z převodu nemovitostí, nerozhodovala o jejich dalším prodeji a nepřijala kupní cenu. Tim je dána absence vůle žalované stát se vlastníci, uzavírala smlouvu „na oko“ za účelem ochránit své příbuzné před odebráním sociálních dávek a na radu Ing. Pirožky zaplatit co nejmenší poplatky. Na straně žalobce je prokázán rozpor mezi vůlí projevenou a vůlí vnitřní, neboť navenek žalobce podepsal prodej nemovitostí, projevil tedy navenek vůli prodat své nemovitosti za sjednanou kupní cenu, vnitřně však zamýšlel nemovitosti darovat do rodiny pana P. Jeho vůle se nesetkala se stejnou vůlí žalované. Nejedná se tedy o úkon simulovaný, kterým by byl zastírán jiný právní úkon (darovací smlouva), ale je (jde) o úkon absolutně neplatný pro absenci vůle být obdarován na straně žalované. Takový právní úkon je ze zákona absolutně neplatný.“ Protože převodní smlouva je absolutně neplatná, soud podané určovací žalobě zcela vyhověl.

K odvolání žalované Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále již „odvolací soud“) rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Oproti soudu prvního stupně dospěl k závěru, že kupní smlouva ze dne 12. ledna 2004 představuje platný právní úkon, který byl učiněn svobodně, vážně, určité a srozumitelně, a není proto v rozporu s § 37 odst. 1 obč. zák. Rovněž žalovaná svým jednáním projevila vůli stát se vlastníci předmětných nemovitostí. V průběhu řízení nebylo prokázáno, že by žalovaná nechtěla svým projevem vůle způsobit právní následky, které s takovým projevem vůle normy občanského práva spojují; ani v jejím jednání nebyl shledán rozpor s § 37 odst. 1 obč. zák. Odvolací soud však shledal předmětnou kupní smlouvu neplatnou ve smyslu § 39 obč. zák., když „hodnotil skutečnost, že sama žalobkyně v průběhu řízení opakovaně uváděla... že se stala vlastníkem předmětných nemovitostí z dů-

vodu, aby její příbuzní – dcera V. P. a zeť L. P. – nepřišli o sociální dávky... Žalovaná uzavírala kupní smlouvu s vědomím, že sice jako vlastník nemovitostí bude v katastru nemovitostí zapísána žalovaná, ale předmětné nemovitosti budou fakticky užívat a brát z nich užítky její příbuzní...s tím, že ti budou i nadále pobírat sociální dávky. Žalovaná tedy kupní smlouvu uzavřela s úmyslem zastřít skutečné majetkové poměry svých příbuzných, aby ti nadále neztratili nárok na sociální podporu státu. Sociální systém slouží k ochraně osob ve společensky uznaných sociálních situacích, kdy stát skrže jejich vyplácení vyjadřuje spoluodpovědnost za vzniklou sociální situaci. Úmysl žalované umožnit svým příbuzným zneužití sociálního systému je ale podle názoru soudu v rozporu se zásadami mravního řádu demokratické společnosti. V tom, že žalovaná učinila právní úkon (uzavření kupní smlouvy) v úmyslu umožnit zneužití sociálního systému státu, spatřuje odvolací soud rozpor s dobrými mravy, způsobující absolutní neplatnost právního úkonu – uzavření kupní smlouvy dne 12. 1. 2004. Na základě absolutně neplatné kupní smlouvy nemohlo přejít vlastnické právo k předmětným pozemkům na žalovanou, proto byl žalobce úspěšný s návrhem na určení vlastnického práva k takovým nemovitostem. V tomto směru se soud odvolací se soudem prvního stupně ztotožnil a rozsudek okresního soudu dle ustanovení § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.“

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná (dále již „dovolatelka“) prostřednictvím svého advokáta včasné dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a uplatňuje v něm dovolací důvody ve smyslu § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. Podle dovolatelky napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu § 237 odst. 3 o. s. ř., neboť řeší právní otázku, která v rozhodnutí dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena a je soudy rozhodována rozdílně, resp. rozhodnutí řeší právní otázku v rozporu s hmotným právem. Dovolatelka předně namítá, že vzhledem k postupu odvolacího soudu, který potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, avšak z odlišných důvodů, byla narušena dvouinstančnost soudního řízení; řízení je tak postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dále uvádí, že rozhodnutí odvolacího soudu je v rozporu se zásadou „pacta sunt servanda“ a zásadou právní jistoty. Pouze kvalifikovaná míra intenzity rozporu právního úkonu s dobrými mravy může být důvodem k vyslovení neplatnosti právního úkonu. V daném případě ovšem odvolací soud vzal v potaz skutečnost, jejíž intenzita neumožňuje konstatovat rozpor právního úkonu s dobrými mravy. Dovolatelka nabyla na základě kupní smlouvy předmětné nemovitosti a stala se jejich skutečnou vlastníci. Je teoreticky možné, že o nabytí nemovitosti měli zájem taktéž příbuzní dovolatelky, nicméně vzhledem k čerpání sociálních dávek nechtěly tyto osoby vlastnické právo nabyt; uvedená okolnost ovšem není v žádném případě v rozporu s dobrými mravy. Vedle uvedených zásad napadené rozhodnutí zásadním způsobem ingeruje do zásady autonomie vůle smluvních stran. Kromě toho odvolací soud ke svému závěru o neplatnosti smlouvy dospěl na základě vyjádření dovolatelky, nicméně není žádným způsobem prokázáno, zda dovolatelka a její příbuzní nějaké sociální dávky vůbec pobírají. Není zjištěna výše těchto dávek a není ani zjištěna skutečnost, zda by nabytím jakýchkoliv nemovitostí mohli příbuzní dovolatelky ztratit nárok na ty-

to dávky. Dovolatelka proto navrhla, aby Nejvyšší soud České republiky (dále již „Nejvyšší soud“ nebo „dovolací soud“) napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomtomu odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Protože v průběhu dovolacího řízení, dne 19. září 2011, žalobce V. R. zemřel, rozhodl Nejvyšší soud (s ohledem na výsledek dědického řízení) usnesením ze dne 3. července 2012, č. j. 30 Cdo 2677/2011-145, že v dovolacím řízení bude pokračováno jako s účastníky řízení na straně žalující s nyníjšími žalobci.

Žalobci se k podanému dovolání dovolatelky písemně nevyjádřili.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dospěl k závěru, že dovolání bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) řádně zastoupenou advokátem a obsahuje zákonem stanovené náležitosti. Dovolání není sice přípustné ve smyslu § 237 odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř., je však přípustné podle písm. c) téhož zákonného ustanovení, neboť odvolací soud otázku neplatnosti kupní smlouvy ze dne 12. ledna 2004 z důvodu, že tento právní úkon je ve smyslu § 39 obč. zák. absolutně neplatný, neboť se přiči dobrým mravům, posoudil v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu. Přípustnost tohoto dovolání proti uvedenému rozsudku tak byla ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 o. s. ř. založena. Dovolání je důvodné.

Ve stručnosti lze shrnout gros právně kvalifikačního závěru shora popsaného skutku odvolacím soudem tak, že je podle § 39 obč. zák. absolutně neplatný právní úkon (kupní smlouva), uzavřený mezi účastníky A a B z důvodu, že jednání účastníka smlouvy B se přiči dobrým mravům (zde jako jednání, které umožňuje osobám C „... zneužití sociálního systému“, resp. „s úmyslem zastržit skutečné majetkové poměry svých příbuzných, aby tito neztratili nárok na sociální podporu státu...“). Odvolací soud, který se jinak správně z moci úřední zabýval otázkou platnosti uvedené smlouvy, však při této své úvaze zcela opomenul, že jde-li o právní úkon dvoustranný (jímž uvedená kupní smlouva je), je právní úkon neplatný (jen) v případě, že v rozporu s dobrými mravy je jednání obou stran, nikoliv pouze jedné strany (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. srpna 2000, sp. zn. 22 Cdo 871/2000, který je veřejnosti dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz). V tomto případě – jak již na schématu výše bylo zdůrazněno – je jednání, jež se má přičít dob-

rým mravům, přičítáno pouze dovolatelce. Za této situace proto nelze vůbec zakládat úvahy o neplatnosti uvedené kupní smlouvy z důvodu, že se právní úkon přiči dobrým mravům. Kromě toho úvaha odvolacího soudu o jednání dovolatelky contra bonos mores je již v samém základu defektní. Je totiž založena, resp. odvíjí se od předpokladu či spíše spekulace, že příbuzní dovolatelky (dcera V. P. a zeť L. P.) se nestali vlastníky těchto nemovitostí jen z důvodu, aby „nepřišli o sociální dávky“. Sama tato pohnutka, stimul jednání dovolatelky, resp. nejednání uvedených příbuzných ovšem ještě nezakládá rozpor s dobrými mravy, resp. nezakládá podklad pro závěr o neplatnosti právního úkonu (kupní smlouvy) z důvodu, že se přiči dobrým mravům, neboť je věcí každého ze subjektů soukromého práva, zda svým právně relevantním jednáním vstoupí či nikoli do příslušného soukromoprávního vztahu, resp. zda svým jednáním bude aktivovat vznik, změnu či zánik příslušného soukromoprávního vztahu. Od toho je pak třeba zase odlišovat (zde ve smyslu úvahy odvolacího soudu) situaci, pokud by příbuzní dovolatelky fakticky předmětné nemovitosti – pozemky užívali, resp. měli z nich výnosy atd., aniž by takovou skutečnost (coby aktiva projevující se v jejich majetkových poměrech) oznámili (z titulu příjemců přísl. státních sociálních dávek) přísl. orgánu sociálního zabezpečení; případný právní důsledek by zde ovšem neměl soukromoprávní charakter, nýbrž (primárně) charakter správně-právní, resp. veřejnoprávní; nic by to ovšem neměnilo na platnosti předmětné kupní smlouvy, uzavřené mezi účastníky tohoto sporu, byť by dovolatelce mělo být známo, že její příbuzní (příjemci přísl. sociálních dávek) zamýšlejí (pro případ, že dovolatelka tyto nemovitosti bude vlastnit) uvedené pozemky užívat.

Z vyloženého je zřejmé, že napadený rozsudek odvolacího soudu není správný; Nejvyšší soud jej proto podle § 243b odst. 2 věta za středníkem o. s. ř. zrušil a podle odst. 3 věty první téhož zákonného ustanovení věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Odvolací soud (soud prvního stupně) je vázán právním názorem dovolacího soudu (§ 243d odst. 1 věta první o. s. ř. ve spojení s § 226 odst. 1 téhož zákona). O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení rozhodne soud v novém rozhodnutí o věci (§ 243d odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

✿ Právní věta redakce.

Výběr z účtu jedním z manželů

Samotný výběr z účtu jedním z manželů nemůže být neplatným právním úkonem ani v případě, že se vymyká obvyklé správě společného majetku. Přesahuje-li však následné nakládání s vybranými prostředky rámec obvyklé správy, pak k němu nelze přihlížet, a tyto prostředky je třeba zařadit do společného jmění a vypořádat.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 22 Cdo 4021/2010

Odůvodnění:

Rozsudek Městského soudu v Praze (dále „odvolací soud“) ze dne 5. května 2010, č. j. 19 Co 190/2010-251 (podle obsahu s výjimkou potvrzujícího výroku o vyklizení nemovitostí), napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost opřela o § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.; uplatnila dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. Obsah rozsudků soudů obou stupňů i obsah dovolání jsou účastníkům známy, a proto na ně dovolací soud pro stručnost odkazuje.

Dovolání není přípustné.

V dané věci by připadala přípustnost dovolání do úvahy jen podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., tedy v případě, že by

dovolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží. Dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam nemá, neboť je v souladu s judikaturou dovolacího soudu.

Dovolatelka vytyčila tyto právní otázky, které by podle ní mohly založit zásadní právní význam napadeného rozhodnutí.

1. Posouzení důkazního břemene ohledně vnosů vynaložených žalobcem z jeho odděleného majetku na majetek společný.

Lze souhlasit s dovolatelkou v tom, že vnos z výlučného majetku do společného jmění manželů (SJM) musí prokázat ten z účastníků, který uplatňuje jeho náhradu. Nelze však souhlasit s jejím názorem, že v dané věci soud obrátil důkazní břemeno. Odvolací soud, vycházející z rozhodnutí soudu prvního stupně, uvedl, že „žalobce doložil, že měl finanční prostředky z prodeje svého prvního domu v H. i z darů od rodičů. Žalovaná jiné vysvětlení nenabídla a důkazy k tvrzené hypotéce nepředložila“. Z toho je zjevné, že žalobce podle názoru odvolacího soudu (i soudu prvního stupně) prokázal vnos prostředků takto získaných do SJM; pokud za této situace žalovaná tvrzení žalobce, které soud považoval za prokázané, popírala, bylo na ní, aby své tvrzení (že nemovitost byla ve skutečnosti zaplacená z hypotéky) prokázala. Dovolatelka tak ve skutečnosti napadá hodnocení důkazů (§ 132 o. s. ř.), tedy skutkové zjištění (že žalobce vložil do SJM své výlučné prostředky); to je však v dovolání, jehož přípustnost by se měla opírat o § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., nepřipustné.

2. Vypořádání zařízení dětských pokojů jako společného majetku – má jít o věci, které byly podle dovolatelky zakoupeny pro děti, jimž také slouží, jsou tudíž v jejich vlastnictví.

Jde o otázku skutkovou. Není pochyb o tom, že vypořádat lze jen majetek, který do SJM skutečně patří, nikoliv tedy majetek patřící dětem účastníků. Avšak zjištění, že jde o majetek dětí, předpokládá, že tu byl – byť jen konkludentně učiněný – projev vůle směřující k nabytí vlastnictví věcí dětmi. Tak tomu bude zejména u darů na Vánoce, k narozeninám, ke svátku apod.; může však jít i o jiné situace. Nicméně teprve skutkové zjištění ohledně takto projevené vůle vytváří předpoklad pro zkoumání právních následků (nabytí věcí dětmi). Protože soudy nepovažovaly takový projev vůle za prokázaný, učinily z toho již samozřejmý závěr, že věci patří do SJM. V dovolacím řízení nelze uplatnit skutkové námítky, dovolací soud je tak učiněnými skutkovými zjištěními vázán, a musí proto považovat právní závěry odvolacího soudu ohledně této věci za správné.

3. Nebyla vypořádána částka 2 040 000 Kč, kterou žalobce odčerpal výběry po 30 000 Kč z jeho účtu u C. v době od srpna 2004 do 1. 12. 2005; šlo o neplatné výběry.

Prostředky tvořící společné jmění může každý z manželů vybírat z účtu a používat pro běžnou spotřebu (Dvořák, J.,

Spáčil, J.: Společné jmění manželů v teorii a v judikatuře. Praha: Wolters Kluwer 2011, 3. vydání, s. 134). Proto při vypořádání společného jmění soudem nelze přihlížet k částkám, které byly vybrány z účtu nebo z vkladní knížky, na níž byly uloženy úspory manželů, a spotřebovány za trvání manželství, pokud ovšem nešlo o prostředky vynaložené na výlučný majetek jednoho z manželů nebo o prostředky, s nimiž bylo nakládáno v rozporu s § 145 odst. 2 obč. zák. (R 6/1972 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. ledna 2001, sp. zn. 22 Cdo 2433/99, Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu – dále jen „Soubor“ – č. C 45). Jde tedy o posouzení toho, zda nakládání s majetkem v konkrétním případě tvoří obvyklou správu majetku v SJM (§ 145 odst. 2 obč. zák.). Z dosavadní judikatury se podává, že na to, zda právní úkon manžela je ve smyslu § 145 odst. 2 obč. zák. obvyklou správou majetku ve společném jmění či ji přesahuje, je třeba usuzovat z konkrétních majetkových poměrů manželů, je však třeba přihlížet i k obecným zvyklostem (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2009, sp. zn. 22 Cdo 3336/2006, Soubor č. C 7147).

To, zda v dané věci jde vzhledem k majetkovým poměrům manželů o obvyklou správu, ponechává zákon na úvaze soudů rozhodujících o vypořádání SJM; jejich úvahu by mohl dovolací soud přezkoumat, jen pokud by byla zjevně nepřiměřená. Tak tomu však v dané věci nebylo. Soud prvního stupně přihlédl zejména k vysokým výdělkům žalobce, k nákladům na dovolenou s dětmi a také k nákladům na návštěvy rodičů v Anglii. Soud řádně vysvětlil, proč výběry z účtu provedené žalobcem, resp. následné nakládání s vybranými prostředky nepovažoval za neoprávněné, jdoucí nad rámec obvyklé správy společného majetku účastníků, a jeho úvahy nejsou zjevně nepřiměřené; není tu nic, co by založilo z tohoto hlediska zásadní právní význam napadeného rozhodnutí.

K problematice tvrzené neplatnosti výběrů z účtů u peněžního ústavu (zde prostřednictvím bankomatů) se uvádí: Výběr prostředků z účtu nemůže být neplatným právním úkonem, a to ani v případě, že se vymyká obvyklé správě společného majetku. Pokud se snad někdy v této souvislosti judikatura o neplatnosti zmínila (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. ledna 2001, sp. zn. 22 Cdo 2433/99), bylo tomu tak proto, že současně pojednávala o nakládání s věcmi, které je v takovém případě realizováno relativně neplatným úkonem. Samotný výběr z účtu takto kvalifikován být nemůže; přesahuje-li však následné nakládání s vybranými prostředky rámec obvyklé správy, pak k němu nelze přihlížet, a tyto prostředky je třeba zařadit do společného jmění a vypořádat.

4. Vypořádání bylo provedeno v rozporu s ustálenou judikaturou. Soudní praxe vychází podle dovolatelky při vypořádání SJM ze zásady rovnoměrného rozdělení majetku účastníkům tak, aby částka, kterou je jeden z manželů povinen druhému doplatit na vyrovnání podílů byla co nejnížší, a rozhodnutí musí být pečlivě odůvodněno. Za nepřesvědčivou považuje úvahu odvolacího soudu, že není na místě přikázání nemovitostí do podílového spoluvlastnictví účastníků. Žalobce takové řešení ani výslovně neodmítl.

Rozhodnutí odvolacího soudu v této věci není v rozporu s judikaturou dovolacího soudu. Je skutečností, že dovola-

ci soud opakovaně vyslovil, že se věci ze zaniklého společného jmění mají mezi účastníky rozdělit tak, aby částka, kterou je jeden z manželů povinen zaplatit druhému na vyrovnání jeho podílu, byla pokud možno co nejnižší (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. září 2002, sp. zn. 22 Cdo 264/2001, Soubor č. C 1404, a další rozhodnutí). Samotná okolnost, že společné jmění manželů nebylo vypořádáno tak, aby částka určená na vyrovnání výše podílů byla pokud možno co nejnižší, není sama o sobě v rozporu s judikaturou dovolacího soudu ani s hmotným právem; v takovém případě však soud musí mít pro tento postup přesvědčivé důvody (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. října 2007, sp. zn. 22 Cdo 2731/2006). Tak tomu bylo i v daném případě, neboť vzhledem k hodnotě nemovitosti v SJM, která podstatně převyšovala ostatní aktiva, nebylo možné majetek jinak rozdělit.

Odvolací soud rozhodl v souladu se soudní praxí vycházející z rozhodnutí publikovaného pod č. 76/1970 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, z něhož vyplývá, že bezpodílové spoluvlastnictví manželů, do něhož náleží také rodinný domek, může být vypořádáno i tím způsobem, že soud přikáže rodinný domek do podílového spoluvlastnictví; jde však o rozhodnutí výjimečné, dané okolnostmi

konkrétního případu. V tomto případě za daných skutečností, oběma soudy řádně zjištěnými, předpoklady pro takové výjimečné rozhodnutí nenastaly. Je-li mezi účastníky možná domluva o dalším užívání a „osudu“ nemovitosti, jak naznačuje dovolatelka tím, že žalobce přikázání domu do spoluvlastnictví nevyloučil (žaloba na vyklizení nemovitosti nasvědčuje spíše opaku), pak se mohou dohodnout i za stavu, že výlučnou vlastníci je dovolatelka; pokud taková dohoda není pravděpodobná, vedlo by přikázání do podílového spoluvlastnictví jen k dalším sporům a vypořádání právních vztahů mezi účastníky by se prodloužilo a zkomplikovalo.

Vzhledem k tomu, že dovolání v dané věci není přípustné, dovolací soud je podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 151 odst. 1 věty první a § 146 odst. 3 o. s. ř., neboť dovolatelka s ohledem na výsledek řízení na náhradu svých nákladů nemá právo a žalobci nevznikly v dovolacím řízení takové náklady, jejichž náhradu by mohl požadovat.

✦ Právní věta redakce.

Nemovitost nabytá jedním z manželů

Je-li účastníkem smlouvy o převodu nemovitostí jen jeden z manželů, bude do katastru nemovitostí zapsán vkladem on sám. Druhý manžel, i když nebyl účastníkem smlouvy, se stane bezpodílovým spoluvlastníkem nabyté nemovitosti, pokud nebyl manžely rozsah společného jmění modifikován.

V případě rozporu mezi právním stavem evidovaným v katastru nemovitostí a stavem skutečným musí soud vycházet ze skutečného stavu.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 22 Cdo 47/2011

Odůvodnění:

Okresní soud v Jičíně („soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 25. ledna 2010, č. j. 3 C 7/2009-117, rozhodl výrokem pod bodem I., že ze zaniklého společného jmění účastníků se do výlučného vlastnictví žalovaného přikazují nemovitosti, a to budova č. p. 9 na stavební parcele č. 33, stavební parcela č. 33 o výměře 240 m² – zastavěná plocha a nádvoří, vše zapsáno v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro Královéhradecký kraj, katastrální pracoviště J. na listu vlastnictví č. 175 pro obec a katastrální území T. v obecné ceně k 3. 11. 2007 ve výši 1 165 000 Kč. Výrokem pod bodem II. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni na vypořádání podílu ze zaniklého společného jmění částku 480 000 Kč do

jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Výrok pod body III. a IV. rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Krajský soud v Hradci Králové jako soud odvolací k odvolání žalovaného rozsudkem ze dne 23. června 2010, č. j. 25 Co 221/2010-151, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalovaný dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o. s. ř.; uplatňuje dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Obsah rozsudků soudů obou stupňů i obsah dovolání jsou účastníkům známy, a proto na ně dovolací soud pro stručnost odkazuje.

Dovolání není přípustné.

V dané věci by připadala přípustnost dovolání do úvahy jen podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., tedy v případě, že by dovolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží. Napadený rozsudek však takovým rozhodnutím není.

Podstata věci je v tomto: Dovolatel za trvání manželství, avšak v době, kdy účastníci již spolu nežili, nabyt do vlastnictví nemovitost a v katastru nemovitostí byl evidován jako její výlučný vlastník. Soudy však dospěly k závěru, že tu nebyl dán žádný z případů tzv. zákonné výluky ze společného

jmění manželů – dále „SJM“ (§ 143 odst. 1 obč. zák.), a nemovitost je proto součástí společného jmění; proto ji zahrnuje do vypořádání. Dovolatel má za to, že takovému postupu bránila skutečnost, že jako vlastník byl v katastru nemovitostí evidován jen on; protože se žalobkyně podle jeho tvrzení o nabytí nemovitostí nijak nezasloužila, bylo zahrnutí nemovitosti do SJM též v rozporu s dobrými mravy.

Dovolací soud nemá pochybnost o tom, že je-li účastníkem smlouvy o převodu nemovitosti jen jeden z manželů, bude do katastru nemovitosti zapsán vkladem on sám. Druhý manžel, i když nebyl účastníkem kupní smlouvy, se stane bezpodílovým spoluvlastníkem nabyté nemovitosti, nebyl-li mezi manžely modifikován rozsah společného jmění smlouvou (§ 143a obč. zák.) nebo rozhodnutím soudu (§ 148 odst. 1 a 2 obč. zák.), či nebyly-li dány jiné důvody pro uplatnění tzv. zákonné výluky ve smyslu § 143 odst. 1 obč. zák. (srov. též Dvořák, J., Spáčil, J.: Společné jmění manželů v teorii a v judikatuře. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer 2011, s. 76 a násl.). To znamená, že takto nabytá věc je ve SJM. Tento závěr je v souladu se zásadou, že v případě rozporu mezi právním stavem evidovaným v katastru nemovitostí a stavem skutečným musí soud vycházet ze skutečného stavu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2009, sp. zn. 22 Cdo 646/2009). Vyplyvá též z výslovného znění § 143 odst. 1 písm. a) obč. zák., podle kterého je v SJM majetek „nabytý některým z manželů nebo jimi oběma“. Tento závěr je i v souladu s konstantní soudní praxí.

Lze též poukázat na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2010, sp. zn. 22 Cdo 506/2008, ve kterém se uvádí: „Obecně totiž není vyloučeno, aby naléhavý právní zájem na určovací žalobě v průběhu řízení pominul, popř. aby teprve nastal. Podle názoru dovolacího soudu lze za trvání SJM připustit existenci naléhavého právního zájmu na určení, že určitá věc náleží do SJM účastníků, zvláště jde-li o nemovitost, která je evidována v katastru nemovitostí... Dovolací soud však má za to, že v případě neshody mezi manžely o tom, zda určitá věc patří či nepatří do SJM, není bez významu, zda taková sporná otázka nemůže být již řešena jako předběžná v rámci řízení o vypořádání SJM, jestliže již (k dané věci) zaniklo. V řízení o vypořádání SJM soud nejprve řeší jako předběžnou otázku, zda majetkové hodnoty, které účastníci učinili předmětem řízení, skutečně do jejich SJM patří, a jestliže na ni kladně odpoví, přikáže je některému z účastníků (popř. oběma do podílového spoluvlastnictví) a rozhodne o finančním plnění (náhradě) za takové přikázání. Jestliže je odpověď záporná, žalobu v tomto rozsahu zamítne. Z uvedeného je zřejmé, že otázka společného vlastnictví k určité věci je v rámci řízení o vypořádání SJM otázkou předběžnou pro vlastní vypořádání.“

Dovolatelovo tvrzení, že smlouva, kterou nabyt spornou nemovitost do vlastnictví, je platná, tak nejenže nevyvrací, ale podporuje závěry, ke kterým soudy dospěly; platnost a účinnost této smlouvy je totiž předpokladem pro zařazení nemovitosti do SJM.

Tvrzeným rozporem postupu soudu s dobrými mravy není třeba se zabývat již proto, že soud prvního stupně učinil a odůvodnil závěr, že tu nebyla žádná mimořádná zásluha

žalovaného o nabytí věci (jeho zásluhy o údržbu a modernizaci zohlednil při stanovení tzv. disparity podílů). Lze dodat, že SJM je dáno, jsou-li splněny zákonné podmínky jeho vzniku; to, že v konkrétní věci jsou dány z hlediska dobrých mravů skutečnosti svědčící jednomu z manželů, se může projevit jen v tom, komu z nich bude věc přikázána, příp. ve stanovení disparity (nerovnosti) podílů, nikoliv při zařazení věci do SJM (obdobně viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. května 1999, sp. zn. 22 Cdo 471/99, uveřejněný v Právních rozhledech č. 8/1999, týkající se vztahu žaloby na určení vlastnictví a dobrých mravů).

Vzhledem k tomu, že dovolání v dané věci není přípustné, dovolací soud je podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 151 odst. 1 věty první a § 146 odst. 3 o. s. ř., neboť dovolatel s ohledem na výsledek řízení na náhradu svých nákladů nemá právo a žalobkyni v dovolacím řízení takové náklady, jejichž náhradu by mohla požadovat, nevznikly.

✦ Právní věta redakce.

ZDATNÝ A SPOLEHLIVÝ ČLEN VAŠÍ KANCELÁŘE

- Správa klientů, protistran, spisů, provedených úkonů i spisových značek
- Evidence a kontrola úkolů
- Pružné plánování pracovní doby
- Insolvenční rejstřík
- Integrované datové schránky s návazností na spisy
- Doručená i odeslaná pošta
- Pokročilá správa dokumentů vč. verzování
- Generování smluv i jiných textů ze šablon
- Vedení pokladny včetně příjmů a výdajů
- Variantní účtování advokátních služeb
- Vystavování zálohových faktur dle spisů a jejich promítnutí do daňových dokladů
- Vystavování daňových dokladů
- Přehledy práce a výsledků práce jak celé AK, tak jednotlivých pracovníků

nová verze 5.1!

více na: www.ctmos.cz nebo tel. 548 532 513

Jiří Jelínek, Tomáš Grívna a kolektiv:

Poškozený a oběť trestného činu z trestněprávního a kriminologického pohledu

Leges, Praha 2012, 256 stran,
360 Kč.

Dne 11. 2. 2013 české trestní právo udělalo další krok směrem k moderním kontinentálním právním systémům. Prezident republiky podepsal zákon o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, čímž došlo, v souladu s prohlubováním principů restorativní justice, k významnému posílení práv obětí a poškozených v rámci českého trestního řízení, k sjednocení dosavadní, do jisté míry roztržitěné právní úpravy v této oblasti a zároveň ke splnění povinností, jež plynou České republice z nutnosti harmonizovat právní úpravu s mezinárodními právními závazky a právem Evropské unie.

V průběhu několikaletého legislativního procesu docházelo mezi trestněprávními i kriminologickými odborníky k četným diskusím, jež vyústily v řadu zajímavých odborných článků i několik vědeckých publikací. Nejnovější přírůstek v tomto směru představuje monografie *Poškozený a oběť trestného činu z trestněprávního a kriminologického pohledu*, jež vyšla v nakladatelství Leges a byla zpracována kolektivem autorů pod vedením prof. JUDr. Jiřího Jelínka, CSc., a doc. JUDr. Bc. Tomáše Grívny, Ph.D.

Toto dílo představuje velký přínos pro českou trestněprávní odbornou literaturu, a to především rozsahem svého záberu a komplexností řešení uvedené problematiky, neboť je zde v rámci 21 vhodně se doplňujících kapitol řešeno mnoho zajímavých a důležitých problémů z pohledu trestněprávní a kriminologické teorie a praxe, jež se určitým způsobem dotýkají minulé nebo návrhu současné právní úpravy institutů obětí trestného činu a poškozeného. Nechybí ani poznatky načerpané studiem zahraničních právních úprav.

Samotné spojení dvou odlišných vědeckých přístupů vedených jedním cílem, a sice snahou o zlepšení situace lidských bytostí, které se dostaly do pozice poškozeného nebo oběti trestného činu

v rámci trestního řízení, a upozornění na problémy a nedostatky, jimž museli dosud čelit, lze ocenit jako zcela pragmatické a účelné řešení, obzvláště za situace, kdy tato kolektivní monografie byla vytvořena na základě výsledků výzkumů a odborných diskusí, prezentovaných v rámci stejnojmenné konference, jež se konala na Právnické fakultě v Praze dne 26. 9. 2012.

Z pohledu trestněprávního tvoří jádro díla již první tři kapitoly, v nichž se autoři zaměřují na představení návrhu zákona o obětech trestných činů, na postižení změn, jichž v této souvislosti dozná postavení poškozeného v rámci adhezního řízení, a také změn, kterých by jeho postavení mohlo doznat de lege ferenda. Primárně je třeba ocenit logičnost uspořádání, preciznost a komplexnost, s jakou autoři podrobně představují a objasňují stávající či možná nova v nastíněné oblasti. Pozornost je věnována např. srovnání přístupů k pojmům oběť a poškozený, rozebrání skupin práv obětí, posílení ochrany dětských svědků, rozšíření možnosti bezplatného zastoupení poškozeného zmocněncem nebo představení institutu předběžných opatření a jeho smyslu. Zajímavostí je i vyjádření se ke komplexnímu pozměňovacímu návrhu z dílny Ministerstva spravedlnosti, jehož podstatné části se skutečně později staly součástí finální verze přijatého zákona o obětech trestných činů i novely trestního řádu.

Nezbývá, než souhlasit s autory práce v tom směru, že českému trestnímu právu jednoznačně škodí polovičatost jeho re-

kodifikace a s tím spojená jistá nesouladnost mezi trestním zákoníkem a trestním řádem, která je odstraňována jen za cenu neustálých novelizací především trestního práva procesního. Z mnoha inovativních úvah, jimiž by bylo možno pozitivně ovlivnit postavení poškozeného de lege ferenda, jež lze v této části práce nalézt, je třeba vyzdvihnout kritiku institutu trestního stíhání se souhlasem poškozeného, rozšíření možnosti poškozeného podávat opravné prostředky nebo oprávnění poškozeného podat odpor proti trestnímu příkazu. Posledně jmenované oprávnění v trestním řádu jednoznačně chybí, neboť, jak správně poukazují autoři, vytváří se zřejmá nerovnost v postavení procesních stran, neboť obviněný i osoby, které jsou oprávněny v jeho prospěch podat odvolání, mohou proti trestnímu příkazu odpor podat (§ 314g odst. 1 tr. ř.). Na to samozřejmě navazuje i rozpor v možnostech samotného poškozeného využít opravný prostředek při ukončení trestního řízení rozsudkem nebo trestním příkazem, neboť v případě rozsudku může tento podat odvolání [viz § 246 odst. 1 písm. d) tr. ř.].

Za ryze praktické považují zařazení kapitol 6 a 7, v nichž je podáván výklad k nově zařazeným institutům nahrazení nemateriální újmy a vydání bezdůvodného obohacení poškozenému v rámci adhezního řízení. Tyto, původem soukromoprávní instituty, byly do trestního řádu zařazeny novelou č. 181/2011 Sb., přičemž netřeba zpochybňovat správný názor autorů kolektivní monografie, že tímto krokem došlo k diverzifikaci možností domoci se satisfakce za újmu, jež byla poškozenému způsobena, současně je však poukázáno na některá „bílá místa“ právní úpravy, která dosud nejsou uspokojivě vyřešena. V této souvislosti lze ocenit, že ze strany autorů jsou zformulovány praktické návrhy, s jejichž pomocí by bylo možno dané nedostatky odstranit. Za všechny lze jmenovat např. kritéria pro stanovení výše nemateriální újmy nebo způsoby odlišení práva na náhradu škody a bezdůvodného obohacení.

Jednu z mimořádně zajímavých a inspirujících částí publikace představuje kapitola 8., zabývající se právní regulací postavení poškozeného v německé právní úpravě, neboť na jedné straně se samozřejmě jedná o systém blízký české právní úpravě, na straně druhé některá procesní práva poškozeného jsou konstituována

odlišně, což poskytuje zdroj pro možnou komparaci. Jako příklad odlišnosti autoři uvádějí možnost podání tzv. soukromé žaloby v případech tzv. soukromožalobních deliktů, která plně nahrazuje žalobu veřejnou, jež musí být státním zástupcem podána jen tehdy, je-li to ve veřejném zájmu, přičemž následný průběh řízení o této žalobě se zásadním způsobem nemění.

Autoři kolektivní monografie spadající pod její kriminologickou část se zaměřují převážně na prezentaci různých forem pomoci obětem závažných trestných činů a na možnosti ochrany před jejich sekundární viktimizací. Jsou zde prezentovány jak teoretické, tak převážně praktické poznatky získané na základě provedených výzkumů, statistických údajů nebo reálných zkušeností s dotčenými subjekty za současného vyjádření se ke konkrétním ustanovením návrhu zákona o obětech trestných činů.

Za velmi přínosnou v tomto směru považují kapitolu 12., věnovanou pomoci dospělým i dětským obětem mravnostních a násilných trestných činů v praxi. V této kapitole je autory díla přehledně naplněna vize o vhodném spojení teorie a praxe, neboť jsou zde nejprve definovány pojmy primární a sekundární viktimizace, následují doporučení, jak lze riziku sekundární viktimizace obětí předcházet s důrazem na využití tzv. viktimologické intervence. Kruh je uzavřen poukázáním na nové možnosti praktického fungování pomoci těmto obětem v rámci Královéhradeckého kraje, kdy je popsána činnost tří zajímavých projektů, konkrétně projektu Týmů krizových interventů pro pomoc obětem trestné činnosti a mimořádných událostí Policie ČR, projektu Restorativní justice – podpora a poradenství pro oběti trestných činů a konečně projektu Intervenčních center. O komplexnosti a velké provázanosti jednotlivých částí kolektivní monografie pak svědčí i skutečnost, že se její autoři věnují podrobnému rozboru jmenovaných projektů v rámci kapitol 10 a 11.

Zcela specifického přístupu je třeba k obětem násilí z nenávisti, kdy je nutné s nimi jednat jako se zvlášť zranitelnými oběťmi. Autoři práce v kapitole 15. správně poukazují na skutečnost, že násilí z nenávisti je násilím symbolickým směřujícím nikoli vůči jednotlivci, ale vůči celé komunitě, kterou reprezentuje, s tím, že se většinou vyznačuje velkou mírou bru-

talitý. Velký problém představuje tzv. Hate crime paradox, spočívající v nesouladu vůle státu kriminalizovat trestnou činnost z nenávisti, a všeobecné přesvědčení, že postih této trestné činnosti je nadbytečný či dokonce zvýhodňující některé skupiny obětí trestné činnosti z nenávisti. Připojují se rovněž ke kritice autorů směřující k nespokojivé transpozici směrnice Evropského Parlamentu a Rady IP/11/585 do návrhu zákona o obětech trestné činnosti, který sice respektuje strukturu směrnice, ale ochranu obětí trestné činnosti z nenávisti přespřilíš zužuje, neboť předpokládá zvýšenou viktimizaci pouze u obětí násilných trestných činů či trestných činů obsahujících pohrůžku násilí.

I když se autoři práce povětšinou soustředili na řešení konkrétních domácích problémů vztahujících se k institutu obětí trestného činu, je třeba ocenit, že pro lepší představu o situaci panující v oblasti peněžité pomoci obětem trestných činů neváhali zařadit kapitolu 14., zabývající se komparativní analýzou přístupů k této oblasti, obsažených v právních řádech vybraných evropských zemí, když neopomněli zmínit ani právní úpravu českou.

Poslední kapitola kolektivní monografie pak jednoznačně podtrhuje její vysokou vědeckou úroveň, neboť autoři na tomto místě provedli exkurz do mezinárodního práva trestního, kdy referují o postavení obětí genocidy před Mimořádnými senáty soudů v Kambodži, které stále projednávají několik případů dosud žijících představitelů režimu Rudých Khmérů. Dovolím si tvrdit, že se jedná o naprosto ojedinělou příležitost načerpat relevantní informace o těchto procesech, přičemž autoři se samozřejmě snaží držet tematického rámce publikace, a proto se detailně věnují čtyřem pilířům zabezpečení spravedlivosti pro oběti genocidy, kdy se jedná o právo účasti na trestných procesech v postavení poškozené strany, právo na právní zastoupení před soudem, právo na soudní ochranu a právo na odškodnění za utrpěnou újmu.

Dílo *Poškozený a oběť trestného činu z trestněprávního a kriminologického pohledu* lze považovat za mimořádně zdařilé a kvalitní hned z několika důvodů. Přehlednost, účelnost, komplexnost, vhodná komplementarita kapitol z pohledu trestněprávního a kriminologického, identifikace základních změn právní úpravy, komparace se zahraničními právními úpravami a mnoho promyšlených návrhů de lege ferenda, jež by neměly být opomenuty při případné další precizaci této oblasti trestního práva procesního, to vše svědčí o vysoké úrovni odborných znalostí autorského kolektivu a s tím související vysoké vědecké úrovni publikace.

Určitou hodnotovou nadstavbu díla tvoří kazuistické ukázky reálných situací souvisejících s praktickou činností autorských subjektů při aplikaci jednotlivých institutů dosavadní právní úpravy, výsledky dlouhodobých výzkumů a také množství oficiálních statistických údajů.

Všechny uvedené skutečnosti evokují závěr, že by tato publikace mohla sloužit jako plnohodnotná příručka pro všechny pracovníky různorodých organizací, které se věnují pomoci obětem trestných činů, advokáty, zmocněnce poškozených, ale i širší právnickou veřejnost, a to i při vědomí skutečnosti, že je zde vzhledem k datu jejího vzniku operováno pouze s návrhem zákona o obětech trestných činů, neboť finální verze zákona nedoznala žádných zásadních změn, které by snižovaly její další využitelnost.

✿ JUDr. VLADIMÍR LICHNOVSKÝ,
asistent soudce VS v Olomouci a externí
doktorand Právnické fakulty Univerzity
Palackého v Olomouci

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

inzerce

Eva Kabelková

Komentář pro orientaci
v nové podrobnější úpravě
věcných břemen

Vázané v plátně, 368 stran
cena 790 Kč, obj. číslo BK2

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

František Ščerba a kolektiv:

Dohoda o vině a trestu

Leges, Praha 2012, 128 stran, 280 Kč.

Institut dohody o vině a trestu byl do českého trestního práva zaveden novelou č. 193/2012 Sb. s účinností od 1. 9. 2012. Dohodu o vině a trestu lze v českém právním prostředí zjednodušeně charakterizovat jako dohodu mezi obviněným, který je zastoupen obhájcem, a státním zástupcem. Obsahem dohody je přiznání obviněného ke spáchání konkrétního skutku a vymezení odpovídajících trestněprávních následků ze strany státu. Následně musí být dohoda schválena soudem.

Dohoda o vině a trestu je typická především pro trestní řízení ve Spojených státech amerických. Zavedení dohody o vině a trestu je tak dalším příkladem pronikání prvků práva anglosaského do systému práva kontinentálního. K podobné úpravě před Českou republikou ale přistoupily i státy, které jsou nám z kulturního a historického hlediska bližší – např. Německo a Slovensko. Názory odborné veřejnosti na vhodnost či nevhodnost zavedení tohoto institutu do českého trestního práva však byly značně rozporuplné.

Recenzovaná publikace je první monografií, která se problematikou dohody o vině a trestu zabývá. Cílem publikace je především rozbor dohody o vině a trestu z pohledu všech tří hlavních subjektů, které budou na jejím uzavírání spolupracovat a kterým se tak nově rozšiřují jejich kompetence i povinnosti – tedy státního zástupce, obviněného, resp. jeho obhájce a soudu. Pozornost je vhodně věnována také zkušenostem, které byly při využívání tohoto institutu získány na Slovensku.

Východiskem publikace je koncept racionalizace trestní justice, kterému se věnuje první kapitola. Pro racionalizaci trestní justice je typické úsilí o zkrácení trestního řízení a snížení přetíženosti orgánů trestní justice (při zachování kvality trestního řízení), které jde ruku v ruce se snahou nacházet alternativní způsoby vyřizování trestních věcí. Druhá kapitola je věnována zavedení dohody o vině a trestu do českého trestního práva a povaze tohoto institutu – v rám-

ci publikace není institut dohody o vině a trestu chápán jako jeden z odklonů v trestním řízení, přestože mezi odklony bývá někdy řazen (např. ve slovenské odborné literatuře).

Zavedení dohody o vině a trestu má vliv zejména na činnost státních zástupců, kteří zahajují jednání o této dohodě. Třetí kapitola publikace se zaměřuje na činnost státního zástupce v řízení o dohodě o vině a trestu a na jednotlivé okolnosti uzavírání dohody – např. na prohlášení obviněného o spáchání stíhaného skutku, objektivní zjištění skutkového stavu, případy, kdy je sjednání dohody vyloučeno a obsah této dohody. Další kapitola, která je věnována roli obhájce při sjednávání dohody o vině a trestu, se zabývá fakultativní povahou této dohody, nutnou obhajobou, odměnou obhájce a možnostmi obviněného odstoupit od dohody a podat odvolání. Soud uzavřenou dohodu následně schválí nebo neschválí, je však vázán jejím obsahem a neprovádí dokazování. Pátá kapitola je zaměřena na možné důvody neschválení dohody o vině a trestu soudem – nesprávnost či nepřiměřenost z hlediska souladu se zjištěným skutkovým stavem, nesprávnost či nepřiměřenost z hlediska druhu a výše navrženého trestu (ochranného opatření), nesprávnost z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody (nemajetkové újmy) nebo vydání bezdůvodného obohacení a závažné porušení práv obviněného při sjednávání dohody o vině a trestu.

Publikace se věnuje také slovenským zkušenostem s dohodou o vině a tres-

tu, a to z pohledu prokurátora a obhájce, bohužel zde však chybí zhodnocení z pohledu soudu. Ve Slovenské republice je právní úprava dohody o vině a trestu účinná již od 1. 1. 2006 a od české úpravy se v některých aspektech mírně liší. Zavedení dohody o vině a trestu bylo stejně jako u nás předmětem debat, kdy část odborné veřejnosti byla pro zavedení tohoto institutu a část proti. K naplnění obav souvisejících se zavedením dohody o vině a trestu však nedošlo. Z aplikační praxe naopak vyplývá, že dohoda o vině a trestu plní svůj účel. Například v roce 2011 byla dohoda o vině a trestu využita v 7938 případech, jak vyplývá ze statistických údajů, které jsou obsaženy v kapitole desáté.

Osmá a devátá kapitola jsou věnovány dalším možným prostředkům racionalizace trestní justice, konkrétně nové právní úpravě odklonů v českém trestním řízení a možnostem racionalizace trestní justice při stíhání organizovaného zločinu. V obou kapitolách lze nalézt zajímavé informace týkající se například využívání odklonů v řízení o trestných činech spáchaných v silničním provozu nebo využívání institutu spolupracujícího obviněného. Tyto dvě kapitoly jsou však spíše určitým doplňkem k hlavnímu tématu a poněkud nekorespondují s názvem knihy uvedeným na obálce publikace, kterým je *Dohoda o vině a trestu*.

Závěrem lze uvést, že přesto (nebo možná právě proto), že jde o dílo relativně útlé, jedná se o užitečnou pomůcku pro studenty i odbornou veřejnost, ve které je možné nalézt informace potřebné pro orientaci v dané problematice. Autoři se neomezují na pouhé konstatování zákonné úpravy, ale upozorňují na problematické momenty současné úpravy, přináší náměty k úvahám a návrhy de lege ferenda. Pozitivní je také možnost srovnání české právní úpravy se slovenskou právní úpravou a uvedení statistických informací o míře využívání institutu dohody o vině a trestu na Slovensku. Vedle jiného je pak kniha také zdrojem mnoha odkazů na další zajímavé články, které se týkají tohoto tématu.

✦ Mgr. Bc. JANA KURSOVÁ,
advokátní koncipientka v Brně

a doktorandka katedry trestního práva
Právnické fakulty Masarykovy univerzity

Josef Kotásek:

Zákon směnečný a šekový. Komentář

Wolters Kluwer ČR, a. s., Praha 2013, 420 stran, 860 Kč.

Vydavatelství Wolters Kluwer mělo při výběru autora komentáře k zákonu směnečnému a šekovému šťastnou ruku v tom, že zvolilo doc. JUDr. Josefa Kotásku, Ph.D. – proděkana Právnické fakulty MU, Brno.

Doc. JUDr. Josef Kotásek, Ph.D. působí na katedře obchodního práva Právnické fakulty MU. Absolvoval řadu přednáškových, výzkumných a studijních pobytů doma i v zahraničí. Jeho publikační činnost je nadprůměrná. Jeho habilitační práce byla věnována ochraně vnitřních informací. Kromě své publikační práce je dále odborně angažován, mj. je členem rozkladové komise České národní banky.

Autora recenzované publikace znají čeští i slovenští čtenáři jako odborníka zejména právě v oboru cenných papírů a směnečné a šekové problematiky zvláště.

Tematika směnek a šeků je pro komentář vhodně vybraná, neboť jde o tematiku, která je v jednotlivých otázkách stále předmětem diskusí.

Oproti dvěma jiným, poměrně novým komentářům a starším komentářovým dílům, je předkládané dílo více orientováno na názory publikované v odborné literatuře a na judikaturu.

S ohledem na unifikaci směnečného práva v rámci „ženevského okruhu“ upozorňuje tam, kde je to vhodné, na výklady podávané v zemích tohoto směnečného systému, tj. zejména na Slovensku, v Německu, Rakousku a Polsku.

Výsledkem práce autora je přehledné a srozumitelné podání, které odpovídá potřebám praxe, ale nezapomíná přitom i na vývoj v doktríně směnečného a šekového práva.

V komentáři se vychází z právního stavu k 1. 9. 2012 a je tedy cenné, že se v něm promítá i nový platný občanský zákoník a zákon o mezinárodním právu soukromém (i když dosud nenabýly účinnosti).

Komentář lze samozřejmě nejprve studovat jako celek, cenné však je, že je ho (k čemuž komentáře ostatně slouží) pak možné ad hoc používat k řešení aktuálních otázek. Neplatí zde, že kde je problém, tam komentář mlčí.

Sluší se v rámci recenze pojednat konkrétněji o některé dílčí otázce, které se publikace věnuje. Zde volíme arbitrabilitu směnek. Připomeňme, že v doktríně (a to i zahraniční) panuje shoda v tom, že spor o zaplacení směnky lze řešit v rozhodčím řízení. V rámci rozhodčího řízení se řeší zejména spory o zaplacení směnek; arbitrabilní jsou však i spory o zaplacení směnečného či šekového obohacení, či určení toho, zda směnka je platná. Rozhodce však není oprávněn rozhodovat formou směnečného platebního rozkazu, jak je to možné u obecného soudu.

Závěrem této recenze vyjadřuji přesvědčení, že vzniklo dílo, které pomůže nejen odborné veřejnosti, ale zvláště mladším kolegům i studentům, pro které byla dosud tato tematická oblast méně přístupná.

✿ prof. JUDr. KAREL MAREK, CSc.,
AKADEMIE STING, Brno-Jundrov

Alexander J. Bělohávek:

Rozhodčí řízení v zemích Evropy

C. H. Beck, Praha 2012, 1792 stran, 2920 Kč.

Autor publikace podává přehled o národních předpisech o rozhodčím řízení

téměř ve všech evropských státech s výjimkou některých zemí západního Balkánu a tzv. Channel Islands, přičemž tyto výjimky jsou pochopitelné s ohledem na (ne)stabilitu právní úpravy nebo na její praktický význam. Jde tedy o téměř úplný soubor národních předpisů o rozhodčím řízení a pravidel o řízení nejvýznamnějších národních stálých rozhodčích institucí. Takové soubory jsou zejména v publikacích vydávaných v angličtině vcelku poměrně běžné, v jiných národních jazycích však spíše ojedinělé. V České republice ohledně rozhodčího řízení v takovém rozsahu doposud publikovány nebyly.

Nejde však o pouhý přehled předpisů evropských zemí, byť ve výborných překladech. Jednotlivé národní předpisy a pravidla jsou opatřeny zdařilými odbornými poznámkami a často i širokými komentáři, majícími význam jak srovnávací, tak výkladový. Nadto kapitoly týkající se řady zemí Evropy jsou uvozeny podrobnými a obvykle v jednotné struktuře

koncipovanými výklady o rozhodčím řízení v té či oné zemi, které svědčí o zjevné praktické znalosti autora ohledně aplikační praxe v těchto zemích.

Předmětný výčet předpisů však nelze posuzovat výlučně jako „pouhý přehled“, neboť jde o překlady odborně koncepčně sjednocené, přesahující „pouhý“ překlad. Výběr daných předpisů je důsledný a pro danou zemi vyčerpávající. K přehledu předpisů z procesního hlediska o úpravě rozhodčího řízení je často připojen i přehled jiných souvisejících předpisů.

Nejcennější v tomto ohledu jsou předpisy o používání rozhodčího práva. Podobnou publikaci autor již jednou v minulosti zpracoval (Mezinárodní právo evropských zemí, C. H. Beck, 2010), avšak v tomto případě jde podstatně dále.

Jedná se o přehled úprav rozhodčího řízení ve formě, na kterou jsme zvyklí v zahraničí, a doplněné o řadu vstupních komentářů a mnoho průběžných poznámek. Právě poznámky spojující právní normy s aktuální judikaturou svědčí o tom, že autor problematiku nejen podrobně sleduje, nýbrž že je také obeznámen s praxí v těchto zemích. Citovaná národní judikatura je často neznámá a postihuje jak oblast procesní, tak hmotněprávní (zejména problematiku rozhodného práva).

Jisté pochybnosti vyvolává skutečnost, že některé kapitoly (státy) jsou komentovány velmi podrobně, zatímco jiné jen omezeně a další státy neobsahují třeba žádný „národní komentář“. Autor tento přístup zdůvodňuje poměrně logicky v úvodu publikace tím, že extenzivně komentuje zejména úpravu rozhodčího řízení ve vybraných zemích, v jiných se pak omezuje jen na přeložený poznámkový přehled národní právní úpravy. V konečných důsledcích se však i tento výběr jeví logickým a důsledným. Autor totiž nedoplňuje podrobným nebo dokonce žádným „národním úvodem“ kapitoly těch zemí, které jsou z pohledu rozhodčího řízení buď relativně nevýznamné, nebo jde naopak o země, u nichž je k dispozici velké množství materiálů publikovaných v jiných pramenech. Zajímavě v tomto ohledu autor přistupuje k Francii, kde došlo na počátku roku 2011 k podstatné změně právní úpravy. Ta je pak komentována ve formě zajímavých poznámek orientovaných velmi prakticky. Konečně Francie je dlouhodobě – z mnoha důvodů – jedním z nejčastějších míst volených jako místo řízení. Stručně shrnuto: jde tedy o jednu z výborných publikací, která si – jak doufám – rychle najde široké uplatnění jak v právní praxi, tak u právních teoretiků.

✿ JUDr. BOHUSLAV KLEIN, rozhodce, advokát, čestný předseda Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

Monika Jurčová a kolektiv:

Zastúpenie v súkromnom práve

C. H. Beck, Praha 2012, 272 stran, 1014 Kč.

Kolektivní monografie vydaná nakladatelstvem C. H. Beck s názvem *Zastúpenie v súkromnom práve* je dílem pěti autorek působících na právnických fakultách na Slovensku – JUDr. Moniky Jurčové, Ph.D., JUDr. Bronislavy Pavelkové, Ph.D., JUDr. Zuzany Nevolné, Ph.D., doc. JUDr. Andreji Olšovské, Ph.D., a JUDr. Romany Smyčkové, Ph.D., a vyplňuje dlouhodobě existující mezeru v odborné soukromoprávní literatuře jak na území České republiky, tak i Slovenska. Zpracované téma zastoupení představuje základní a důležitý soukromoprávní institut, který je též hojně prakticky využíván. Publikace *Zastúpenie v súkromnom práve* je jedinečná, jednak samotnou volbou rozzebíraného tématu, které je v odborné literatuře, včetně časopisecké, poněkud tématem opomíjeným, jednak i svým rozsahem a uspořádáním, kdy je v pěti kapitolách pojednáno nejprve o zastoupení v občanském právu hmotném, zastoupení v rodinném právu následovaném zastoupením v obchodním právu, a dále o zastoupení v právu pracovním. Pátá kapitola je potom věnována zastoupení v civilním procesu, byť zařazení poněkud pojmově neladí s ohledem na

název celého díla, zastoupení v soukromém právu, nicméně jde o problematiku, která i s hmotněprávními pasážemi nepochybně souvisí.

Co do rozsahu, přední místo zaujímá první kapitola z pera JUDr. Moniky Jurčové, Ph.D., týkající se úpravy zastoupení v občanském zákoníku. S ohledem na významnou shodnost účinné slovenské i české úpravy zastoupení v občanském zákoníku je tak předložený výklad využitelný ohledně právních vztahů, podléhajících účinné právní úpravě zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, na území ČR, což je navíc podpořeno též širokou prací s dostupnou českou literaturou a soudní judikaturou, nechybí ani další zahraniční prameny. Autorka věnuje prostor všem zásadním problematickým aspektům dosavadní právní úpravy zastoupení v občanském právu, byť některé ze zkoumaných otázek přímo vybízí ještě k dalšímu a podrobnějšímu rozpracování (např. problematika nepřímého zastoupení, otázky výkladu plné moci a dohod o plné moci).

Autorka věnuje pozornost především přímému zastoupení, upozorňuje na nedostatek úpravy excessu při zastoupení na základě zákona. Při pojednání o zastoupení smluvním se drží zákonné díkce zastoupení na základě plné moci, plnou moc chápe jako jednostranný právní úkon, čímž odmítá názory zpochybňující povahu plné moci jako právního úkonu. Zajímavý a hodný pozornosti je též nastíněný návrh na opuštění možné vázanosti zástupce z excesivního jednání namísto zastoupeného a posunutí otázky excesivního neschváleného jednání pouze do roviny povinnosti k náhradě škody. Přínosem této kapitoly je též zařazení komparativní části o zastoupení v evropském soukromém právu, kde jde především o pojednání o zastoupení v nadnárodních nástrojích a projektech.

Kapitola zastoupení v rodinném právu (JUDr. Bronislava Pavelková, Ph.D.) je věnována jednotlivým případům zastoupení podle zákona o rodině, kdy jde především o zastoupení nezletilého dítěte ze zákona anebo z důvodu rozhodnutí soudu, či jiného orgánu, včetně praktických doporučení. Nechybí ani pojednání o zastoupení při uzavření sňatku a zastoupení mezi manžely i s vazbou na správu jejich společného jmění.

Část věnovaná zastoupení v obchodním právu (JUDr. Zuzana Nevolná, Ph.D.) je, kromě úvodních obecných výkladů o jednání podnikatele a jednání za obchodní korporace, zaměřená podrobně na otázku prokury. Kapitola, popisující zastoupení v pracovním právu, kterou sepsala doc. JUDr. Andrea Olšovská, Ph.D., vysvětluje potřebnost odlišení zastoupení a pověření, zmiňovány jsou aplikační problémy při zastoupení v pracovníprávních vztazích a rovněž je zařazena část o zvláštnostech zastoupení zaměstnance a zaměstnavatele v občanském soudním řízení.

Závěrečná kapitola JUDr. Romany Smyčkové, Ph.D., představuje rozbor procesního zastoupení v řízení podle občanského soudního řádu. Z pohledu české perspektivy je zajímavým například rozbor činnosti Centra právní pomoci a rozhodování o žádosti o poskytnutí právní pomoci a podmínky poskytnutí právní pomoci bez finanční účasti žadatele, když v České republice zatím neexistuje komplexní úprava bezplatné právní pomoci a její poskytování je roztržité.

Monografie může sloužit pro získání uceleného přehledu o úpravě zastoupení v soukromém právu a civilním procesu, ale nabízí k úvaze též komplikovanější právně-teoretické konstrukce a otázky. Kladem publikace je relativně přehledná a logická struktura umožňující čtenáři dobrou orientaci. Přestože vychází především z reality slovenského práva, je v řadě ohledů velmi dobře využitelná i pro soukromé právo a civilní proces v ČR, zejména do nabytí účinnosti nového občanského zákoníku. Odbornou monografií *Zastúpenie v súkromnom práve* lze k pozornosti doporučit všem, kteří se s různorodými otázkami zastoupení setkávají, ať již v rovině akademické, či praktikujícím právníkům včetně zájemců z řad studentů právnických fakult.

❖ JUDr. TOMÁŠ TINTĚRA, advokát,
člen katedry občanského práva
a pracovního práva PF UP Olomouc

Kateřina Ronovská:

Nové české nadační právo v evropském srovnání

Wolters Kluwer ČR, Praha 2012,
348 stran, 535 Kč.

Doc. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D., pro svou novou monografii zvolila téma, kterému není věnována taková vědecká pozornost, jakou by si zasloužilo. Je proto záslužné, že tato kniha vychází. Autorka se tématem nadací společně s tématem práva spolkového zabývá dlouhodobě a soustavně – můžeme připomenout například její práce *Soukromoprávní aspekty nadačního a spolkového práva v Česku, ve Švýcarsku a v Nizozemí* (2004) nebo *Tendence vývoje českého nadačního práva v rámci sjednocené Evropy* (2009). Zároveň třeba říci, že tak autorka činí i na úrovni mezinárodní – viz např. příspěvek ve sborníku *Comparative Corporate Governance of Non-profit Organizations* (Cambridge University Press, 2010).

Autorka v knize navazuje na dosavadní stav poznání v této oblasti a tvořivě ho rozvíjí. Základní metodou je metoda srovnávací, a to pokud jde o civilizačně a právně podobné řády, jako je Německo, Švýcarsko, Nizozemsko, Rakousko a Česko. Citace odkazují na tematicky a oborově významná díla, a to i zahraniční. Vyváženě je také používána zahraniční judikatura.

Čtenář v knize nalezne srovnávací analýzu soukromoprávních aspektů českého nadačního práva obsaženého v novém občanském zákoníku a německé, švýcarské, rakouské, nizozemské a dnes platné české právní úpravy (zákon č. 227/1997 Sb.,

o nadacích a nadačních fondech). Kniha je uceleným přehledem historického vývoje i současného stavu nadačního práva v těchto zemích a shrnuje i autorčiny názory na možné budoucí vývojové tendence (viz poslední část knihy).

Nadace jsou v Evropě běžně chápány jako osamostatněný majetek, věnovaný zakladatelem určenému účelu, tradičně obecně prospěšnému. Často však slouží i k účelům soukromým – jako prostředek předcházení rodinným sporům, alternativa k dědické sukcesi, jako forma správy majetku apod. Postupem času se i v České republice vytváří prostor pro emancipaci nadačního institutu a „překonání zažitého stereotypního chápání nadace jako ‚pouhého‘ subjektu nevydělečné sféry“. Proto autorka věnuje velkou pozornost majetku nadací, otázce jejich samostatného podnikání a trendům v celkové liberalizaci nadačního práva.

Spolu s rozšířením využitelnosti právní formy nadace vzniká i celá řada otázek, na které bude nutno v budoucnu hledat odpověď. Monografie se tak stává aktuálním příspěvkem do odborné diskuse o nadacích a jejich funkci ve společnosti, která byla opětovně započata v souvislosti s rekodifikací českého soukromého práva.

Předností knihy je silná vazba na reformu českého občanského práva, přičemž příslušné pasáže vztahující se k novému občanskému zákoníku jsou v knize i přehledně graficky odlišeny. Autorka využila výsledky svého výzkumu při rekodifikačních pracích týkajících se návrhu nového českého občanského zákoníku, když byla přizvána do rekodifikační komise jako člen ad hoc. Její práce, resp. předcházející výzkum včetně dílčích publikací tak doznaly bezprostředního legislativně aplikovaného využití při rekodifikaci českého občanského práva, a to právě v části týkající se práva nadačního (a podobně i spolkového) včetně návaznosti na civilní status veřejné prospěšnosti, resp. předpokládaný zvláštní zákon.

Kniha tak bude přínosná nejen pro právněteoretické porozumění části soukromého práva v jeho podstatném evropském kontextu, ale též pro přímé využití v legislativní praxi.

❖ prof. JUDr. IVO TELEČ, CSc.,
vedoucí katedry občanského práva
a pracovního práva Právnické fakulty
Univerzity Palackého v Olomouci

Přečetli jsme za vás

JUDr. PhDr. Tomáš Břicháček, Ph.D.:

Může členský stát EU zrušit letní čas?

Jurisprudence č. 7-8/2012, str. 69-72.

Autor článku, právník v mezinárodní sekci Ministerstva spravedlnosti ČR, se zabývá aplikací směrnice 2000/84/ES ze dne 19. ledna 2001, která upravuje letní čas, a vyjadřuje svůj postoj k nařízenému dodržování letního času.

Všechny členské státy EU dodržují letní čas od roku 1980, a až tehdy došli k dohodě ohledně podoby upravující směrnice. Důvodem Komise pro jednotné zavedení letního času bylo usnadnění fungování dopravy a spojů, na které navazuje společný trh. Směrnice se nevztahuje na zámořská území členských států.

Autor podotýká, že ač se mnozí domnívají, že volba ohledně dodržování letního času je v rukou státu, není to tak. Svůj závěr opírá o jazykový rozbor jednotlivých ustanovení směrnice, kterou porovnává s předchozími úpravami a návrhy. Připouští však, že EU nikde ve směrnici jasně nevyvolala dikci uplatňování letního času. Také poukazuje, že preambule samotné směrnice není plně jednoznačná. Naopak odkazem na vývoj formulace konečné podoby textu směrnice potvrzuje svůj názor o nutnosti zavedení letního času všemi státy. Autor tak dospěl k názoru, že jednotlivé státy nemají možnost rozhodnout o tom, zda časový posun chtějí či nechťejí uplatňovat. Nemohou ho ani samy zrušit. Ke změně by mohlo dojít pouze prostřednictvím změny či zrušením unijní úpravy.

Dále však polemizuje s myšlenkou, zda tento zásah do práv jednotlivých států je přiměřený a nepředstavuje překročení pravomoci. Autor přichází s návrhem, aby byl letní čas ponechán na volbě jednotlivých států. Vzniklou situaci, kdy někte-

ré státy změnu času uplatňují a některé nikoliv, považuje za snadno zmapovatelnou a přirovnává ji k rozdílným časovým pásmům. Uvádí, že pro přehlednost by bylo vhodné toto rozdělení států uvést například ve sdělení komise, které nyní připomíná konkrétní data ohledně posunutí hodin v souvislosti s letním časem.

Autor se domnívá, že harmonizovaná úprava by se měla vztahovat pouze na státy, které si uplatňování letního času zvolí. Dodává, že k dané otázce neexistuje žádná judikatura Soudního dvora. Nepředpokládá však, že pokud by se věc dostala k Soudnímu dvoru EU, že by se jí hlouběji zabýval.

Mgr. Martin Říha:

Evropské dědické nařízení vstoupilo v platnost

Ad Notam č. 5/2012, str. 14-18.

Dne 17. 8. 2012 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 650/2012 ze dne 4. 7. 2012, na jehož základě dědické řízení má postupovat podle jednotných kolizních pravidel. Rozhodnutí příslušného soudu, který projedná veškerou pozůstalost bez ohledu na její umístění a použije vlastní právo, má být bez dalšího uznáváno i v dalších členských státech.

Autor, notářský kandidát, se v článku zabývá možnostmi aplikace daného nařízení, podstatnými změnami, které přináší, a jejich dopady. Nařízení je závazným právním předpisem, který je přímo aplikovatelný ve všech státech EU, kromě Spojeného království, Irska a Dánska. Autor podotýká, že v dané oblasti jsou jednotlivé státy často vázány mezinárodními smlouvami, proto upřesňuje, že pro členské státy EU má nařízení přednost před těmito vzájemnými dohodami. Ve vztahu ke třetím státům jsou však nadřazeny mezinárodní smlouvy. Pro dohody uzavřené v budoucnu platí, že nesmí vyloučit aplikaci uvedeného nařízení. Uplatnění nařízení je zejména u otázek osobního stavu, majetkového poměru manželů, věcných práv a zápisů do veřejných rejstříků. Autor uvádí, že nařízení se použije pro řízení sporná i nesporná.

Na určení rozhodného práva dopadá výrazná změna v podobě nového hraničního určovatele, kterým se stal obvyklý pobyt zůstavitele v době jeho smrti, jenž lépe odráží svobodu pohybu než dosud uplatňovaná státní příslušnost. Z nařízení vyplývá, že má být splněn požadavek zvláštní stability obvyklého pobytu, který zohledňuje dobu pobytu, sociální, pracovní a rodinný život a trvalou, úzkou a pevnou vazbu zůstavitele. Výjimečně lze aplikovat právo státu, ke kterému měl zůstavitel vztah užší než k výše určenému státu. Tento hraniční ukazatel se použije ve vztahu ke všem státům EU i ke státům třetím. Dle rozhodného práva bude následně projednáno celé dědictví bez ohledu na to, ve kterém státě se nachází.

Dalším způsobem volby rozhodného práva je vůle zůstavitele, a to formou pořízení pro případ smrti. Ten může volit mezi právem státu, jehož je příslušníkem v době sepsání pořízení, či jehož příslušníkem bude v době smrti. Jiná možnost není přípustná. Autor upozorňuje, že musí být uveden konkrétní stát, nelze vyhovět obecné formulaci „právo státu, jehož budu příslušníkem v době smrti“. Lze zvolit pouze jedno rozhodné právo pro řízení jako celek. Na základě přechodných ustanovení může zůstavitel volit tímto způsobem právo již před účinností nařízení, tedy před 17. 8. 2015.

Nařízení dále upravuje učení příslušného soudu, které se řídí kritériem obvyklého pobytu zůstavitele v době jeho smrti. Autor zmiňuje dvě výjimky, první je delegace vhodná, kdy je věc předána soudu státu, jehož právo si zůstavitel zvolil. Požádat o to musí alespoň jedna strana řízení a soud musí dojít k závěru, že zvolený soud je vhodnější. Druhou výjimku představuje delegace nutná, kdy soud věc bez dalšího deleguje pouze na základě dohody všech stran řízení. Autor ještě zmiňuje způsob určení soudu v případě posledního obvyklého pobytu zůstavitele mimo území EU. V případě zahájení dědického řízení u více soudů, ten soud, který zahájil řízení později, ho přeruší do doby, než bude určena příslušnost soudu prvního.

Dle rozhodného práva je posuzováno nejen samotné pořízení pro případ smrti, ale také testovací způsobilost, přípustnost zastoupení, výklad pořízení či vůle zůstavitele. Z volby práva by mělo být patrné, zda se vztahuje pouze na volbu

rozhodného práva, či také na rozhodování o platnosti a účinnosti pořízení pro případ smrti, nebo k obojímu.

V závěru se autor věnuje institutu evropského dědického osvědčení, které je použitelné bez dalšího v rámci celé EU. Osvědčení je vydáno na základě řízení, které lze zahájit pouze na žádost oprávněné osoby. Originál osvědčení bude posláno uschováno u vydávajícího soudu a žadatel získá jeho ověřenou kopii. Autor uvádí, že slabinou je platnost ověřené kopie, která činí pouhých šest měsíců, a dále, že při uplatnění zásady o vzájemném uznávání všech rozhodnutí a veřejných listin bude dědicům postačovat tuzecké usnesení o projednání dědictví.

Mgr. Michal Králík, Ph.D.:

Judikatura NS: Parita a disparita podílů při vypořádání SJM (BSM)

Soudní rozhledy č. 11-12/2012, str. 383-390.

Společné jmění manželů (SJM) zaniká zánikem manželství. Vypořádání manželů je možné prostřednictvím dohody či rozhodnutím soudu. Dělení majetku vychází z teze, že podíly obou manželů jsou stejné. Odchýlení od tohoto modelu, tedy disparitě podílů, se věnuje autor článku, který je předsedou senátu Nejvyššího soudu. Svě poznatky opírá o rozsáhlou judikaturu.

U dohod uzavíraných za účelem vypořádání majetkového společenství manželů dochází k posilování smluvní volnosti účastníků. I zde však jsou hranice, nemůže nastat situace, kdy jeden z podílů je významně menší či dokonce žádný, taková dohoda by byla absolutně neplatná pro rozpor s dobrými mravy. I když zákon disparitu výslovně neupravuje, soud může majetek tímto způsobem rozdělit také.

Při určování výše podílů manželů na společném majetku je třeba vždy vycházet z konkrétního případu, zjistit skutkový stav a vše řádně zdůvodnit. Při rozhodování soud přihlíží zejména k potřebám nezletilého dítěte, k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, a dále jak se zasloužil o nabytí a udržení SJM. Na zřetel je brána také péče o děti a obstará-

ni společné domácnosti. Autor připomíná, že je třeba uvědomit si, že muž a žena mají v manželství stejná práva a povinnosti. Jsou povinni spolu žít, být si věrni, vzájemně respektovat svoji důstojnost, pomáhat si, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí.

V praxi se objevuje vyjádření disparity v několika podobách: (a) může být vyjádřena zlomkem či procenty, (b) jednomu z manželů je přikázána věc, či (c) jednomu z manželů je přikázán dluh bez účasti druhého manžela.

Podstatnou část příspěvku tvoří rozbor jednotlivých případů. Společným rysem je výrazné promítnutí jednání do majetkové sféry nebo do péče o rodinu. Každé jednání, které negativně ovlivňuje vzájemné soužití manželů, tak automaticky nezakládá důvod k úvaze pro odklon od principu rovnosti podílů. Okolnosti jsou rozděleny do tří skupin.

První skupinu tvoří negativní okolnosti v manželství: (A) Jeden z manželů vůbec nepracuje nebo se práci vyhýbá, zde je třeba uvážit objektivní příčiny takového stavu. (B) Nevedení společné domácnosti. Autor uvádí, že o disparitě lze uvažovat, pokud došlo k bezdůvodnému opuštění domácnosti. (C) Gamblerství, požívání návykových látek. Pokud částky, které za ně manžel vynakládá, přesahují obvyklé utrácení peněz. Paradoxně, pokud přináší majetkový prospěch, může disparitu založit v jeho prospěch. (D) Nevěra ani (E) příčiny rozvratu manželství nejsou důvodem k rozdílnosti podílů, neboť platné právo již nevyslovuje, kdo je z manželů na rozvodu vinen, pokud ovšem neměly přímý dopad na hospodaření se společným majetkem. (F) Alkoholismus je důvodem pouze tehdy, pokud se promítá do majetkové sféry. (G) Zaviněné zadlužení SJM a (H) úmyslné nebo nedbalostní jednání manžela, které vedlo k zániku nebo zničení věci, mají za následek disparitu v případě, pokud ho způsobil jeden z manželů bez přičinění druhého. (I) Často diskutované domácí násilí lze brát za důvod z hlediska jeho rozporu s dobrými mravy. (J) U výkonu trestu odnětí svobody je důležité posuzovat charakter trestného činu.

Druhý okruh případů je zahrnut pod princip zásluhovosti. Obsahuje (A) mimořádnou zásluhovost a disparitu podílů, která vzniká následkem zvýšeného úsilí jednoho z manželů, jež zajistilo nabytí

a udržení majetku značné hodnoty a (B) nabytí členského podílu způsobem obecně zakládajícím výluku ze SJM.

Do třetí skupiny patří další okolnosti ovlivňující výši podílů při vypořádání, všechny uvedené případy disparitu způsobit mohou. (A) Potřeby dětí svěřených do výchovy jednomu z manželů. Zde autor připomíná, že předmětem vypořádání není majetek, jehož vlastníkem je dítě. Jednotlivé věci je třeba posoudit z pohledu použitelnosti pouze dítětem, či i dalšími osobami. (B) Způsobení škody. (C) Placení výživného na dítě z předchozího vztahu. (D) Částky vynaložené na věci osobní potřeby jednoho z manželů. (E) Platby na pojištění manžela.

V závěru autor hodnotí možnost úpravy podílů kladně, neboť zohledňuje okolnosti, které stávající právní úprava neřeší.

✦ Mgr. JAN MATES

JUDr. Petr Lavický, Ph.D.:

K chystaným změnám občanského soudního řádu

Rekodifikace & Praxe č. 3/2013, str. 4-8.

Rekodifikace soukromého práva vyvolává nutnost podniknout legislativní kroky v řadě právních oblastí, civilní právo procesní nevyjímaje. V současnosti se připravuje především novelizace občanského soudního řádu, zcela nový zákon o zvláštních řízeních soudních, zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, jenž bude upravovat i rejstříkové řízení, a chystá se rovněž novela insolvenčního zákona. Příspěvek se zabývá pouze prvou z avizovaných změn, tedy novelou občanského soudního řádu.

Autor v článku nejprve stručně charakterizuje koncepci a obsah novely, jakož i motivy, které její redaktori sledovali. Poté se zastavuje u některých otázkách, které s sebou novela nese; předmětem úvah však nejsou jednotlivosti, ani výklad nově navržených ustanovení, jejichž obsah se ještě může v průběhu legislativních prací měnit, ale pouze záležitosti koncepční a obecné povahy. S ohledem na značný rozsah chystaného předpisu, obsahujícího několik set nove-

lizačních bodů, jakož i na omezený prostor článku, se autor zaměřuje na otázku nalézacího řízení, a nikoli též změn v tzv. výkonu rozhodnutí. Autor vychází z verze návrhu, kterou projednávala vláda na svém zasedání dne 27. 2. 2013.

Hlavním motivem přijetí nové právní úpravy civilního řízení soudního je dle důvodové zprávy harmonizace s novými soukromoprávními předpisy, zejména s občanským zákoníkem. Za nejvhodnější, nejlepší či dokonce jediné možné legislativní řešení považuje důvodová zpráva rozdělení právní úpravy civilního řízení soudního do dvou samostatných předpisů, z nichž první by měl regulovat pouze sporné řízení, a druhý řízení nesporná „a jiná zvláštní řízení“.

Primární důvody vedoucí k tomuto řešení mají vyplývat z rekodifikace soukromého práva (z důvodové zprávy se však nelze dočíst nic o tom, proč či jak rekodifikace soukromého práva determinuje legislativně technické řešení právní úpravy sporného a nesporného řízení), dále mají být dány věcnými rozdíly mezi spornými a nespornými řízeními, historickými souvislostmi a komparací s vybranými státy (s Rakouskem a Německem). Podpůrně se za důvod nové koncepce právní úpravy považuje snížení nepřehlednosti, kasuističnosti a nevyváženosti občanského soudního řádu.

Konkrétní promítnutí této koncepce do textu novely občanského soudního řádu sama důvodová zpráva třídí do čtyř skupin.

Prvá skupina se vydává za „změny vyvolané novým přístupem k občanskému právu“. Druhou skupinu tvoří změny vyvolané rekodifikací hmotného práva. Oblasti nalézacího řízení se týká úprava věcné příslušnosti, nápomoci při rozhodování v průběhu řízení, a konečně úprava řízení ve věcech rušené držby. Terminologické změny představují třetí skupinu zásahů do textu občanského soudního řádu. Jde jednak o bezprostřední promítnutí terminologie občanského zákoníku (kupř. právní osobnost, svéprávnost místo způsobilosti mít práva a povinnosti a způsobilosti k právním úkonům), jednak o novou terminologii, která změnami v hmotném právu přímo determinována není (např. o. s. ř. již nebude používat výrazy obchodní věci či vztahy, ale místo toho zavádí poněkud těžkopádný obrat „věci týkající se vztahů mezi podnikateli

vyplývající z podnikatelské činnosti“).

Do čtvrté skupiny důvodová zpráva řadí změny vyvolané „vydělením zvláštních řízení z obecného sporného procesu“. Tim se má na mysli především zrušení § 175a až § 200za o. s. ř., tedy ustanovení upravující jednotlivé druhy řízení v nesporných věcech. Spolu s tím budou zrušena i další ustanovení občanského soudního řádu, která s nespornými věcmi souvisela. Dojde tak k redukci případů výlučné místní příslušnosti v § 88 o. s. ř., k vypuštění druhé a třetí definice účastníků řízení apod. Tato ustanovení mají být obsažena v zákoně o zvláštních řízeních soudních. Byť důvodová zpráva uvádí tyto změny až na čtvrtém místě, jde ve skutečnosti o nejvýznamnější koncepční změnu, kterou novela přináší. Tyto změny autor dále ve svém příspěvku blíže popisuje.

✦ JUDr. HANA RÝDLOVÁ, šéfredaktorka časopisu Rekodifikace & Praxe

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 3/2013

JUDr. Jana Mitterpachová: **Culpa in contrahendo v slovenskom práve a nároky z jej porušenia**

Nároky z *culpa in contrahendo* je možné uplatňovať na základě ustanovení občanského a obchodního zákoníku. Porušením povinností před uzavřením smlouvy

vznikají nároky související s ukončením vyjednávání o smlouvě bez legitimního důvodu, s porušením prevenční povinnosti a informačních povinností. Nároky na náhradu škody z titulu předmluvní zodpovědnosti zahrnují náklady spojené s přípravou smlouvy a s přípravou plnění smlouvy, se získáním informací, ušlý zisk v důsledku promeškání náhradního obchodu, náhradu škody na reputaci a v souvislosti s porušením důvěrných informací.

JUDr. Juraj Gyárfáš, LL.M.: **Inštitút „representations and warranties“ v slovenskom práve**

Autor analyzuje institut „representations and warranties“ – tedy vyhlášení a záruky v akvizicních smlouvách, který z anglického práva prostřednictvím mezinárodních smluvních zvyklostí a zahraničních právních poradců proniká do slovenské právní praxe. Soustřeďuje se přitom na koncepční zařazení tohoto institutu v slovenském právu a na nároky, které v případě nepravdivosti těchto nároků slovenské právo přiznává. Autor argumentuje, že nároky z nepravdivých prohlášení by měly být ideálně upraveny přímo ve smlouvě. Při absenci smluvní úpravy je však možné tato prohlášení koncepčně přirovnat k nárokům z vady prodávané věci a soudy by nároky z nepravdivých prohlášení v nějaké formě určitě měly přiznat.

JUDr. Ondrej Bukna, LL.M.: **Nie je všetko zlato, čo sa blyští a/alebo pár poznámok k jednému novotvaru**

Autor článku se zabývá vlivem zahraniční právní terminologie na slovenský právní jazyk. Důraz přitom klade na výraz *a/alebo*, který se v právních textech objevuje čím dál častěji. Autor analyzuje předmětný výraz z logické a významové stránky a zamýšlí se nad opodstatněním jeho používání. Na základě výsledků svojí analýzy předkládá názor o jeho problematické povaze a přebytnosti. V závěru příspěvku vyslovuje požadavek, aby slovenská právní terminologie akceptovala nové výrazy až po jednoznačném objasnění jejich významu a důsledné analýze jejich vlivu na kvalitu právní praxe.

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA..... 64

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Odbor mezinárodních vztahů ČAK – zpráva o činnosti..... **65**

Z kárné praxe..... **67**

Z jednání představenstva ČAK..... **67**

Delegace ústavněprávního výboru Národní rady SR
jednala s vedením ČAK..... **68**

Policaj, nechaj mě...

Posledně jsme konstatovali, že nic není na svém místě, a že se není čemu divit, když se v našem deregulovaném světě ani neví, kde která věc svoje správné místo má. Skončili jsme obrazem současného právníka coby vyštáveného mladíka v kulichu a teniskách, z něhož ucucávají jednoduché slečny, ale ono je to ve skutečnosti genderově složitější, protože ze sebe vzájemně ucucávají na jedné straně jednoduchí právníci a právníčky, a na druhé straně jednoduché klientky a klienti, všichni v kulích a teniskách, jako že všichni dohromady jsou podnikatelé a podnikatelky. Právníkový stav se ovšem lehce pozná podle talárů, což je jeho největší regulační vy-
možnost za posledních dvacet let. Vidíte, jak je důležité vědět, co regulovat (taláry) a co deregulovat (poctivost).

Tak jsem vás teď všechny pěkně nazhaval, i můžeme přistoupit k věci.

Už v mém dětství byla známa píseň pražské galerky, z níž si pamatují jen refrén.

Po-li-caj, doudoudou, na mě si nepřidou,
já sem ta těžká pára, bydlím za vodou.

Po-li-caj, nechaj mě, já sem v tom nevině,
já sem ta těžká pára, bydlím v Karlíně.

Jak patrně, za starého Rakouska si byl každý český darebák plně vědom dobrodiní presumpce nevinny a odkazoval přebujelý stát i jeho kapitalistický potlačovací policejní aparát do mezi Habeas Corpus Act. Zločin byl tedy deregulován už v r. 1679, a ne, jak jste si mysleli, až po nástupu baronky Thatcherové v r. 1979 na doporučení Václava Klause. Komunisti Habeas Corpus ani presumpci nevinny nezatrhli, nýbrž naopak upevnili zákazem nazývat darebákem příslušníka, což bylo pak dále rozšířeno na všechny soudruhy a poslěze i na kmotry. Nakonec byli policajti zase regulováni jako darebáci, takže u nich teď platí nevyvrátitelná domněnka darebáctví, zatímco soudruzi a kmotři jsou v tom nevině.

Takový je tedy současný stav právní vědy, pokud jde o presumpci nevinny, jak nám to právníci neustále vysvětlují v periodickém tisku. Je to neutěšené. Od těch darebáků policajtů mi hrozí rána pendrekem, kdežto soudruzi a kmotři prý na mě rovnou vytáhnou kudly a pistole, a budou v právu, protože jsem si o nich myslel, že jsou to darebáci. Nejlepší je nemyslet si nic a trpělivě čekat na konec normalizace. Třeba to praskne už v listopadu.

Bouřlivým vědeckým vývojem prochází i teorie důkazů. Darebáci mohou k dosažení svých cílů používat mobilů, vysílaček, čteček, rušiček, odposlechů, termovize, záznamníků, vrtulníků, po-

norek, plynů bojových i omamných, raket, radioaktivních látek, drog, nevěstek, převleků, plastických operací i provokací podle libosti. No, prosím, ale svoboda zločinu byla kdysi zavedena zároveň se svobodou hodnocení důkazů. Český právník v kulichu a v teniskách se však teď domáhá přísného formálního dělení důkazů na přípustné a nepřípustné a hodnotné a méně hodnotné a vůbec podezřelé, zmanipulované, vynucené a vylákané. Doznání žádný důkaz, jeden svědek žádný svědek, tři svědci taky žádný svědek, znalecký posudek žádný znalec, ale Žid, a pokračujte líčením svých kauz. Policaj, nechaj mě, a státní zástupce i soudče mě taky nechaj. Tak oni tedy ty bandity nakonec nechaj, a neje-den z nás skončí na metanol či v Orlické přehradě. Včetně právníků. No, abyste se nebáli, tak si zpívejte „já sem ta těžká pára, já sem za vodou!“

Předmětem étosu práva je spravedlnost a bezprávi, stejně jako předmětem étosu medicíny je život a smrt. To, co stojí mezi dvěma póly, není ani svoboda, ani zdraví, ani moc, ani sláva, ani bohatství. Mezi dvěma póly stojí lidská důstojnost. Důstojnost klienta a jeho advokáta, důstojnost pacienta a jeho lékaře. Tak tomu vždycky bylo, a bude to tak zas.

Étos povolání právníka a lékaře je odjakživa předmětem diskuse uvnitř stavu. Tu a tam k tomu existují i stavovské instituce, na jejichž půdě diskuse o lidské důstojnosti při výkonu povolání probíhá. Když takové instituce neexistují, přesouvá se diskuse na jiné úrovně. Stavovskou institucí není odborová ústředna, kde se diskutuje o moci, slávě a bohatství příslušníků povolání a vymýšlejí se praktická opatření, jak k moci, slávě a bohatství přijít. Nevede to k ničemu, stejně jako k ničemu nevede dělení lupu mezi loupežníky. Výsledkem bývá rvačka o kořist. Nejsmutnější je, když se diskuse o lidské důstojnosti přesune do ulic a odtud do hlavy diktátorovy. Neříkejte lehkomyšlně, že tohle u nás nehrozí.

Tam, kde věci nemají své správné místo, nemá své místo ani lidská důstojnost. Musíte se pokusit věcem jejich správné místo určit, a potom je tam dát. Bez regulace to nepůjde ani v té naší Komoře. Jednoho dne se zkrátka musí přijít na to, kde končí politika a začíná advokacie, kde končí advokacie a začíná galerka a kde končí galerka a začíná totalita.

Tak nebuďte smutní, ale veselí. Přijde se na to, že advokacie na svém místě je středostavovské povolání plně lidské důstojnosti, a ne globální impérium Giovanniho di Stefana či Eda Fagana. Už i ti deregulovaní Britové a Američané je vyhodili, a tak snad ani my nemáme na co čekat. Štefánků a Fagánků je u nás taky dost a noví se jen hrnou.

Promiňte ten patos. Patří k našemu povolání stejně jako étos. Vyčůranost galerky k našemu povolání nepatří.

Galerka, nechaj mě!

Duben 2013

♣ KAREL ČERMÁK

Odbor mezinárodních vztahů ČAK

– zpráva o činnosti

Odbor mezinárodních vztahů je takové malé ministerstvo zahraničních věcí ČAK. O jeho činnosti se stejně málo ví, jako o zmíněném ministerstvu. Pokud se zeptáte běžného občana, co vlastně dělá MZV, tak z něj vypadnou dvě odpovědi. Černínský palác a maximálně ještě velvyslanectví.

Jaký význam má aktuální činnost mezinárodního odboru pro českou advokacii? Následující text se možná bude zdát poněkud nudný, to jsou ovšem všechny popisné a vysvětlující texty. Mezinárodní odbor, tvořený malým aparátem složeným ze zaměstnanců Komory, spolu s dvaceti advokáty s jazykovými znalostmi a zájmem pro věc, tj. členy *sekce pro právo EU, mezinárodní právo a mezinárodní vztahy (dále vše jen MO&S)*, zajišťují styk zejména se zástupci advokací z Evropy a z celého světa, naši účast v mezinárodních advokátních organizacích a prezentují názory české advokacie po celém odborném světě.

To vše je koordinováno a kontrolováno ze strany voleného orgánu Komory, tj. představenstva (především pak předsedou a jedním místopředsedou pro mezinárodní vztahy), kteří vykonávají často i funkci reprezentace navenek. Tato činnost je náročná po logistické i odborné stránce. Odtud se pak čerpají potřebné informace, znalosti a inspirace pro počínání a směřování naší advokacie jak doma, tak v zahraničí. Informace o dění na právní scéně mezinárodní a v mezinárodních organizacích pak také umožňují pružně reagovat na tendence, které jsou pro advokacii klíčové i u nás doma. Tak je tomu např. v otázce praní špinavých peněz a dalších pokusech o prolomení mlčenlivosti nebo nezávislosti advokáta, v oblasti přeshraničních sporů, právní pomoci, justiční spolupráce a stejně tak v otázkách rekodifikací, kupříkladu v oblasti práva EU. V poslední době pak např. v otázkách nové tendence Evropské komise zapojit advokáty a komory do projektů vzdělávání v evropském právu.

Na místě je zmínit tedy konkrétní druhy akcí a činností, které mají význam pro českou advokacii a jichž je MO&S garantem a organizátorem.

1. Účast české advokacie v mezinárodních advokátních organizacích, zejména pak v CCBE (Radě evropských advokátních komor), je pro současnost i perspektivu české advokacie zcela klíčovou činností. Představuje to především vybavování zástupců Komory v těchto organizacích aktuálními a relevantními informacemi. CCBE jako zaštiťující evropská organizace advokátů, sdružující 31 členských států a 11 dalších přidružených a pozorovatelských zemí, reprezentuje v současnosti více než jeden milion evropských advokátů. Jejím hlavním cílem je podpora, kultivace a ochrana advokátní profese a jejích hodnot. Udržet společné zájmy advokacie v evropském prostoru a chránit základní hodnoty advokátní profese, a tím posilovat postavení advokáta jako partnera soudce,

státního zástupce a jiných profesí v zájmu kvalitně fungující justice má nepochybně zcela zásadní význam i pro samotné občany, jako příjemce právních služeb. CCBE za více než 50 let své existence si vydobyla postavení uznávaného partnera Evropské komise a Evropského parlamentu a stojíce mimo struktury vládní, je fakticky zástupcem advokátů v Evropě. Což vždy nelze říct o pozici jiných evropských organizací, zástupců jiných profesí, které jinak působí na společném trhu. Její význam je obrovský a mezinárodní odbor připravuje nové články o jejích aktivitách.

2. Potřebná je též činnost legislativní podpory, kdy pro potřeby ČAK, ať na žádost jejího vedení, nebo z vlastního podnětu, mezinárodní odbor pořizuje srovnávací analýzy k aktuálním právním zadáním. Lze jmenovat např. přehledy o usazování evropských advokátů v různých státech EU, srovnání systémů bezplatné právní pomoci, srovnání právních úprav v různých státech EU, souvisejících s harmonizací evropských právních předpisů, srovnávací studie týkající se advokátních úschov apod.

3. Partikulární spolupráce s advokátními komorami, kupříkladu se Saskou, Bavorskou, Bruselskou, Barcelonskou a s Akademií evropského práva v Trieru (ERA), s níž již dlouholetá smlouva umožňuje účast českých advokátů na všech akcích ERA v ČR i jinde za značně sníženou cenu. Nově byly navázány vztahy a začíná se rozvíjet spolupráce s Izraelskou a Hongkongskou advokátní komorou.

Na základě osobních vztahů členů MO&S dochází k rozvoji kolegiální spolupráce na lokálních úrovních, která znamená velký přínos pro pochopení organizace výkonu advokacie a správy advokátního stavu v jiných zemích, což nám umožňuje předcházet problémům, které bychom jako advokáti v budoucnu měli. Přináší to také lepší možnost v případě, kdy naše Komora hledá partnery pro společné projekty, např. pro ty, které jsou financovány Evropskou komisí.

4. Pro spolupráci Komory se CCBE se ukázala velmi prospěšnou činnost bruselské pobočky ČAK, zatím reprezentované jednou právníčkou-advokátkou. Na mnoha případech lze prokázat, že sledování legislativních procesů přímo na místě, tedy v bezprostřední blízkosti vrcholných evropských institucí, bylo prozíravé. Mezinárodní odbor, s nímž stálý reprezentant úzce spolupracuje, se dozvídá potřebné informace o legislativních záměrech s časovým předstihem, což umožňuje včasnou reakci. Nejde jen o izolovanou činnost tohoto zástupce, neboť ten se účastní pravidelných porad a brainstormingů se svými kolegy, reprezentanty dalších evropských advokátních komor, s nimiž sdílí společné pracoviště. Ziskáváme tak cenné informace a náměty řešení od svých nejbližších evropských kolegů.

5. Studijní pobyty advokátů k Evropskému soudu pro lidská práva (ESLP) ve Štrasburku – jsou pořádány více než 15 let a spolu se studijními pobyty u Evropských soudů v Lucemburku (to vše na náklady účastníků), zajišťují přístup k orgá-

nům, u nichž se odehrává rozhodování pro naše klienty významné. Advokáti tak získávají od zdroje informace o správné interpretaci procesních předpisů těchto soudů tak, aby svým klientům poskytovali co nejkvalitnější služby. Výstupem jsou pak informace, které se dostávají k českým advokátům jak ve formě článků, tak judikatury. Zejména pokud se týká ESLP ve Štrasburku, zaznamenávají studijní pobyty nemalý úspěch i v tom, že se staly tradičním způsobem vzdělávání, s výhodou využívaným advokáty (a přeneseně i občany). Tyto pobyty, kontakty a řada dalších akcí, které Komora na výzvu Rady Evropy často organizovala, přinesly i možnost zapojit 35 advokátů do školení ve znalosti o kritériích přijatelnosti stížností zdarma, z prostředků Rady Evropy (program HELP).

6. Každoročně je organizován týdenní seminář o americkém právu – John Marshall Law School, který je určen dvaceti mladým advokátům a koncipientům z České a Slovenské republiky. Tento seminář, který je veden americkými lektory (pouze v anglickém jazyce), se koná již více než 10 let a těší se velké oblibě.

7. Odbor na webových stránkách Komory zveřejňuje informace k aktuálním tématům projednávaných na půdě CCBE (stanoviska CCBE, komparativní studie...), odkazy na důležité evropské instituce a jejich projekty (např. Evropská soudní síť, e-Justice), judikaturu evropských soudních instancí (přičemž zajímavé rozsudky ESLP jsou zpracovány speciálně pro web ČAK v českém jazyce), mezinárodní advokátní organizace, zahraniční advokátní komory a v neposlední řadě i informace o zajímavých zahraničních seminářích či konferencích. Z nejčastěji kladených dotazů byla vytvořena rubrika „FAQ“, kde lze nalézt odpovědi týkající se podmínek poskytování advokátních služeb v ČR zahraničními advokáty, jakožto podmínek poskytování advokátních služeb českými advokáty na Slovensku.

8. Mezinárodní odbor je činný v organizaci každoročních stípadijních pobytů pro advokáty v Německu a ve Francii. Probíhá jednání o rozšíření možností studijních pobytů podporovaných z evropských fondů (např. Leonardo da Vinci) a v rámci bilaterální spolupráce s hongkongskou a bruselskou Komorou.

9. Přímé vzdělávání advokátních koncipientů na základě spolupráce s odborem výchovy a vzdělávání, kdy zástupce odboru pravidelně přednáší na vstupních školeních advokátních koncipientů o mezinárodních advokátních i vládních organizacích (EU, Rada Evropy), jejich úmluvách a dokumentech, o usazování advokátů, zahraničních advokátech a zahraničních prvcích v advokacii, které v dnešním světě, kde význam hranic pro právní transakce často již mizí, představují základní prvek jejich výuky na cestě stát se dobrým advokátem.

10. Pravidelné organizování seminářů se zahraničními partnery a přednášejícími, vybírání aktuálních témat evropského práva, včetně oblasti lidských práv, pro řadu každoročně pořádaných seminářů pro advokáty, sjednávání dohod se zahraničními organizacemi a partnery o jejich programu a podmínkách, příprava podrobných programů takových akcí a vyhledávání domácích advokátů, kteří se svými přednáškami na takových akcích podílejí.

11. MO&S s výhodou využívá členství ČAK ve Vnitřní soudní síti, když byl přizván ke spolupráci ministerstvem spravedlnosti již od r. 2003. Je tak umožněno dozvědět se s předstihem,

jaké nové právní předpisy či jejich změny připravuje Evropská komise, a zodpovídat časté otázky advokátů na jejich znění či výklad, stejně jako reagovat na požadavky představenstva.

12. Studijní pobyty pro zástupce zahraničních advokátních komor z EU či mimo EU, často pak ze států bývalého Sovětského svazu. ČAK, jako uznávaný reprezentant demokratických států, které mají již dnes dostatečné zkušenosti v oblasti samoregulace i činnosti svobodných advokátních komor a advokacii v demokratickém státě, splácí morální dluh za pomoc, které se nám dostalo dříve, po revoluci, ze strany mezinárodních vládních i nevládních organizací, jakož i některých advokátních komor našeho kontinentu. Činí tak cestou studijních pobytů a seminářů pro, obecně řečeno, advokáty ze zemí, které jsou na začátku startovní čáry a mají četné otázky k tématům, s nimiž se již ČAK dříve vypořádala. Na žádost Rady Evropy jsme pořáдали takové pobyty např. pro advokátní delegace a zástupce z Gruzie, Ázerbájdžanu, Arménie, Ukrajiny a Moldávie, separátně pak pro Albánii a Arménii. Důležité jsou ovšem i vzdělávací akce pořádané na základě žádosti nevládních organizací, jako je kupříkladu Člověk v tísni, kdy jsme poskytli opakovaně přijetí a informace běloruským advokátům.

13. Nemalou kapacitu věnuje odbor MEZ v posledních letech rozvoji mediace v souladu s novým zákonem o mediaci. Na místě je podtrhnout úspěšné získání evropského grantu pro mediaci věnovaného vzdělávání advokátů v tomto novém oboru, a to ve spolupráci s Bruselskou advokátní komorou, na který navázala řada vzdělávacích akcí v oblasti mediace se špičkovými zahraničními advokáty – mediátory.

Pokud jste, milí čtenáři, dočetli celý článek až sem, musíte uznat, že práce mezinárodního odboru není v žádném případě šed' a nuda. Funkce „ministerstva zahraničí“ ČAK představuje někdy nutné a formální diplomatické postupy a řadu úředních činností. Vyžaduje advokáty, právníky a pracovníky jazykově i kvalifikačně všestranně vybavené, znalé mezinárodního i evropského práva (vedle práva domácího) a schopné promptně, zdvořile a diplomaticky reagovat na podněty a zadání ze zahraničí i z domova – stejně tak i v sekci pro právo EU, mezinárodní právo a mezinárodní vztahy. Bez toho by česká advokacie byla oním slavným kulem v plotě v měřítku nejen mezinárodním, ale i domácím.

Přesně v onen okamžik, kdy hledáte spojence – advokáta v jiném státě, je náhle činnost MO&S tím, co jste potřebovali. Mezinárodní odbor a sekce tady jsou a fungují, to je základní zpráva. Máte-li zájem, prosím, sledujte webové stránky ČAK, stejně jako řadu informací a článků v Bulletinu. Můžeme vás též jménem odboru mezinárodních vztahů a sekce (která se pravidelně čtvrtletně schází) ujistit o tom, že budeme v této činnosti pokračovat, snažit se i nadále o obohacení spektra informací i kvalitní právní příspěvky v obou těchto výstupech pro advokátní veřejnost. Tak, aby tato stránka činnosti Komory přinesla prospěch jak úrovni advokacie, legislativě, tak i potřebám České republiky.

✿ JUDr. VÁCLAV VLK, advokát, předseda výboru pro vnější vztahy ČAK a člen sekce pro právo EU, mezinárodní právo a mezinárodní vztahy s pověřením pro španělsky mluvící země ve spolupráci s odborem mezinárodních vztahů

Z kárné praxe

Jde o kárné provinění, jestliže advokát, jako ustanovený zástupce, neinformuje klienta o doručení usnesení odvolacího soudu.

Kárný příkaz kárného senátu kárné komise České advokátní komory ze Praze dne 11. září 2012, sp. zn. K 83/2012

Kárně obviněný Mgr. J. Š., advokát, se dopustil kárného provinění tím, že poté, co mu jako právnímu zástupci M. N. ustanovenému jí k ochraně jejích zájmů ve věci o neplatnost nájemní smlouvy usnesením okresního soudu ze dne 6. 4. 2011 bylo dne 27. 1. 2012 doručeno usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 1. 2012, kterým bylo dovolání M. N. proti usnesení krajského soudu ze dne 23. 2. 2009 zamítnuto a ohledně nákladů řízení rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, o doručení tohoto usnesení dovolacího soudu M. N. neinformoval a nejméně do 16. 3. 2012 jí ho nepředal, tedy

- při výkonu advokacie nejednal svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižo-

val důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu

- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost ve věcech, v nichž byl soudem ustanoven, postupovat se stejnou svědomitostí a péčí jako ve věcech ostatních klientů,
- povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů,

čímž porušil ust. § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, čl. 6 odst. 2 a čl. 9 odst. 1 Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. a) s přihlédnutím k § 34a odst. 2 zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření **napomenutí**.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 3000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení do 15 dnů od právní moci tohoto kárného příkazu na účet ČAK.

✿ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech 8. – 9. dubna 2013 sešlo na své 37. schůzi v tomto volebním období v sídle ČAK (Kaňkově paláci) v Praze. Jako pravidelně projednali členové představenstva ČAK nejprve pozastavení výkonu advokacie některým kolegům-advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň informoval členy představenstva ČAK o tom, že projednal s náměstkem ministra spravedlnosti Danielem Volákem **problematiku osobních prohlídek advokátů při vstupech do soudních budov** – obšírná informace byla zveřejněna v BA č. 4/2013 a na webu ČAK v rubrice Aktuality.

Místopředseda ČAK odpovědný za mezinárodní vztahy ČAK, JUDr. Antonín Mokřý, seznámil členy představenstva s **pracovním CCBE na tzv. jednotném etickém kodexu** a s tím souvisejících protinávrzích „modelových pravidel, chartě hodnot a základních principů“. Představenstvo ČAK uložilo JUDr. Mokřému a JUDr. Čápovi, předsedovi kárné komise ČAK, průběžně sledovat problematiku a informovat představenstvo ČAK.

Místopředseda ČAK JUDr. Mokřý dále informoval o semináři, který proběhl v Bruselu na půdě CCBE k problematice přípustných právních forem výkonu advokacie. V jeho průběhu zazněl požadavek na to, aby advokátní komory měly více nástrojů pro regulaci existence advokátních profesních korporací, a v této souvislosti zmínil doktor Mokřý praxi ve Francii, kde do procesu zápisu advokátní společnosti vstupuje taktéž advokátní komora příslušná dle sídla společnosti, a v Rakousku vede přímo advokátní komora separátní rejstřík advokátních společností. Smyslem takové úpravy je existence kontroly nad tím, jaká je struktura společníků a statutárních orgánů takových společností. Touto problematikou by se měla zabývat i ČAK a mě-

la by na tomto poli vyvinout i legislativní iniciativu. Na zářijové jednání představenstva ČAK by mělo být zpracováno písemné stanovisko k této problematice.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň seznámil členy představenstva ČAK s návrhem na schválení pronájmu dalších prostor pro rozšíření možností proškolení advokátů v problematice nového občanského zákoníku. Stávající vlastní školicí prostory totiž zájmu advokátů o školení nebudou kapacitně postačovat. Vzhledem k tomu, že ČAK chce připravit co nejvíce zájemců ještě před účinností této rozsáhlé nové kodifikace, budou pronajaty další prostory vhodné k uspořádání dalších seminářů přímo v budově paláce Dunaj – stávajícího školicího centra ČAK v Praze. Další semináře se průběžně konají i v sídle pobočky v Brně a také v jednotlivých regionech.

Představenstvo ČAK vzalo na vědomí plán činnosti a práce regionálních středisek ČAK na rok 2013 a zprávu o činnosti regionů.

Místopředseda ČAK odpovědný za legislativu, JUDr. Vladimír Papež, předložil návrh prohlášení kandidátů schvalovaných příslušnými orgány do těchto orgánů k volbě 6. sněmem ČAK. Toto prohlášení bylo schváleno. Představenstvo ČAK následně **schválilo kandidáty představenstva ČAK pro volbu do představenstva ČAK na 6. sněmu ČAK**. Přítomní představenstevní kontrolní rady, kárné komise a odvolací kárné komise byli vyzváni k tomu, aby obdobným postupem předložili do 15. 5. 2013 návrhy kandidatur do svých orgánů.

Podrobný zápis z 37. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání.

✿ icha

Delegace ústavněprávního výboru Národní rady SR jednala s vedením ČAK

DELEGACE ÚSTAVNĚPRÁVNÍHO VÝBORU NÁRODNÍ RADY SLOVENSKÉ REPUBLIKY, VEDEná PŘEDSEDOU VÝBORU JUDr. RÓBERTEM MADEJEM, SE DNE 25. DUBNA 2013 SEŠLA V SÍDLE ČAK NA JEDNÁNÍ S PŘEDSEDOU ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY JUDr. MARTINEM VYCHOPNĚM A MÍSTOPŘEDSEDY KOMORY JUDr. PETREM POLEDNÍKEM A JUDr. JANEM BROŽEM.

Delegace slovenského parlamentu, kterou dále tvořila místopředsdkyně výboru JUDr. Anna Vitteková a členové výboru JUDr. Ing. Miroslav Kadúč a JUDr. Viera Kučerová, se během tří denní návštěvy Prahy snažila načerpat zkušenosti od představitelů tří českých právnických profesí – advokátů, notářů a exekutorů. Aktuálními tématy na Slovensku totiž jsou nedávná velká novela zákona o advokacii a připravované novely exekučního a notářského řádu.

Jednání bylo velmi přátelské, mimo jiné jistě i proto, že všichni členové slovenské delegace jsou právníci, předseda výboru doktor Madej i doktor Kadúč jsou dokonce advokáti s vlastní praxí, doktorka Kučerová je exekutorkou.

Jedním z hlavních témat jednání slovenské delegace a vedení ČAK byla především již zmíněná novela zákona o advokacii, která prodloužila koncipientskou dobu ze tří na pět let, omezila počet koncipientů u jednoho advokáta na tři a stanovila, že školitelem se advokát může stát až po tříleté vlastní praxi.

Místopředseda Komory doktor Poledník upozornil, že rozdíl mezi délkou koncipientské praxe na Slovensku a v Česku, kde je stále jen tříletá, může mít v budoucnu neočekávané důsledky.

Jak konstatoval předseda ČAK doktor Vychopeň, pouhé otevření debaty o prodloužení koncipientské doby vyvolalo v Česku velkou veřejnou debatu a velký odpor, přesto se však, vzhledem ke stále tristnějším poznatkům zkušebních komisařů, ukazuje jako nutné do budoucna i v českých advokátních předpisech jasně stanovit povinnosti školitele vůči koncipientovi, určit délku praxe, po níž teprve se advokát může stát školitelem, a omezit mu počet koncipientů.

Dalším navazujícím tématem debaty byly otázky vzdělávání advokátních koncipientů, které by, jak se přítomní shodli, nemělo zopakovat již jednou naučenou teorii, ale mělo by být zaměřeno co nepraktičtěji. Tato praxe ale bývá často velmi úzká, podle slov doktora Vychopně u koncipientských zkušek přibývá adeptů, kteří nikdy nebyli na soudním jednání.

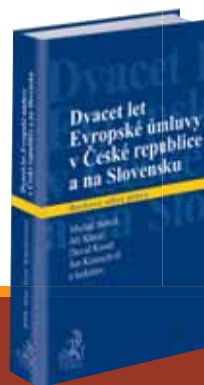
Na Slovensku byla novelou pro koncipienty zavedena povinnost absolvovat během praxe dvacet civilních a deset trestních jednání u soudu; vzhledem k převaze advokátů zaměřených na civilní a obchodní právo se ale podle slov doktora Madeje požadavek na deset trestních jednání začíná ukazovat jako problematický.

Společně pocíťovaným problémem se ukázalo i téma inflace právního vzdělání a jeho úrovně – Česká republika má čtyři právní fakulty, poloviční Slovensko má dokonce sedm právnických fakult, které ročně chrlí stovky a stovky absolventů. Vzhledem k omezenému přístupu do dalších právnických profesí přitom většina z nich zamíří do advokacie.

Závěrečným tématem dvě hodiny trvající debaty byli exekutoři, odlišnosti jejich postavení v obou zemích i zkušenosti advokátů ze spolupráce s nimi.

• PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ
• Foto MARIE BLAHOVÁ

NOVINKA C. H. BECK

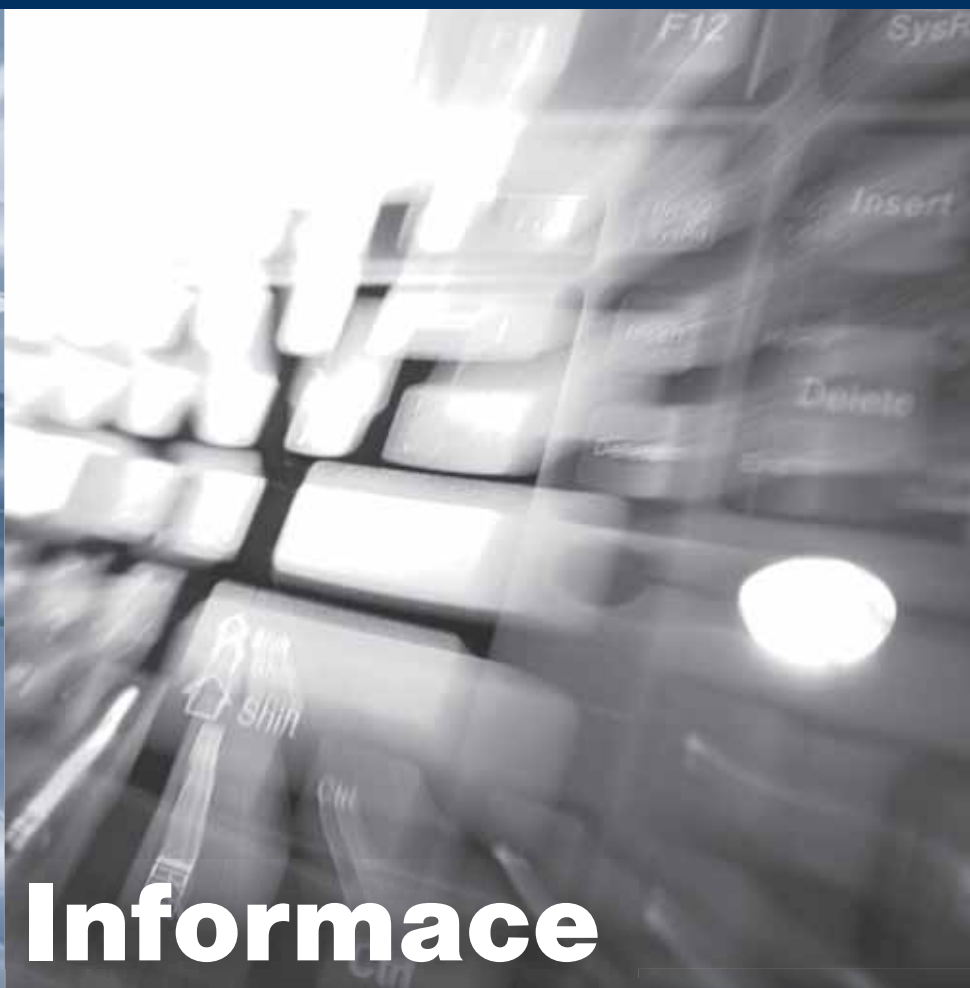
Michal Bobek/Jiří Kmec/David Kosař/Jan Kratochvíl a kolektiv

Sbírka zkušeností a poznatků k 20. výročí ratifikace Úmluvy

Vázané, 296 stran
cena 490 Kč, obj. číslo BEP6

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

inzerce

Informace

a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

3. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2012	70
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK....	74
Program HELP má informační stránky a infopoint.....	75
Pozvánka na 16. Sportovní hry české advokacie	76

NAKONEC	77 - 78
---------------	---------

3. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2012

Trusty v rekonstrukci soukromého práva

Mgr. IVAN HOUBEK, Ph.D.

Úvod

Rekonstrukce soukromého práva¹ (dále jen „nový občanský zákoník“) zavádí zvláštní úpravu správy cizího majetku² a speciální institut svěrenského fondu. Inspirativním zdrojem normativní úpravy svěrenského fondu byla především právní úprava anglo-saského právního institutu trustu, tak, jak je normativně upraven ve Skotsku a Quebecu. Zda nový občanský zákoník inkorporuje trusty do českého právního řádu, je možné posoudit pouze s ohledem na pochopení tohoto specificky anglo-saského právního institutu a jeho inkorporace ve státech s kontinentální nebo smíšenou právní kulturou.

Trusty

Institut trustu nevznikl legislativní činností zákonodárce, ale je výsledkem rozsáhlé judikatury soudů právního systému common law, nadále však podléhá dynamickému judikatornímu, ale i legislativnímu vývoji.³ Z těchto důvodů neexistuje jednotná akademická ani legální definice trustů, přičemž jako jakési shrnutí základních rysů je obvyk-

le citováno⁴ Underhillovo pojetí: „Trust je ekvitní obligace zavazující osobu k nakládání s majetkem ve prospěch někomu jinému“. ⁵ Na tomto místě je vhodné předestřít, že právní systém common law se skládá ze subsystému common law a ze subsystému práva ekvitního, přičemž v případě jejich vzájemného rozporu má právní subsystém ekvitního práva aplikační přednost.⁶

Právní systém common law tedy upravuje institut vlastnictví v rámci obou subsystémů. Odlišné postavení vlastníka v subsystému common law v interakci s právním postavením vlastníka téže majetkové hodnoty podle ekvitního práva je základním rysem trustu,⁷ přičemž rozdílnost vlastníků dle jednotlivých subsystémů se vzájemně nevylučuje. Z hlediska kontinentálního právního systému lze s jistou mírou nepřesnosti tento režim připodobnit rozdělení modalit vlastnického práva (např. práva věc držet a práva brát z věci plody a užítky). S ohledem na aplikační přednost ekvitního práva bývá vlastnické právo dle subsystému common law označováno za formální vlastnictví. Trust zásadně⁸ vzniká na základě právní dispozice s majetkem⁹ zakladatele trustu,¹⁰ který převádí formální (common law) vlastnictví na vykonavatele trustu,¹¹ aby jej sprá-

1 Zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

2 Viz § 1400 – 1474 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

3 Např. úprava unit trustů nebo off-shore trustů.

4 Např. v publikacích: McGhee, J.: Snell's Equity – Second Cumulative Supplement to the Thirtieth Edition; Sweet&Maxwell; London; 2000, str. 109; Pettit, P. H.: Equity and the Law of Trusts, 9th Ed.; Butterworths – LexisNexis; Croydon; 2001, str. 25; Delany, H.: Equity and the Law of Trust in Ireland, 3rd Ed.; Round Hall, 2003; str. 53.

V judikatuře pak např.: Re Marshall's Will Trusts [1945] 1 Ch 217, 219; Green v. Russell [1959] 2 QB 226, 241.

5 Hayton, D. J.: Underhill and Hayton – Law Relating to Trusts and Trustees, 16th Ed.; Butterworths – LexisNexis; 2003, str. 3.

Nutno mít na zřeteli, že žádná definice nemůže být komplexní, proto není zcela konzistentní se specifiky některých typů trustů, např. účelových trustů („purpose trusts“). Viz též Pettit, P. H.: Equity and the Law of Trusts, 9th Ed.; Butterworths – LexisNexis; Croydon; 2001, str. 25.

6 The Earl of Oxford (1615) 21 ER 485.

7 Jinými slovy tatáž majetková hodnota může být ve vlastnictví jedné osoby dle právního subsystému common law a právního subsystému ekvitního práva, aniž by docházelo k vyloučení jednoho vlastnického titulu.

8 Některé druhy trustů mohou vzniknout na základě právní domněnky (domněněčné zpětné trusty – „presumed (implied) resulting trusts“), právní fikce (automatické zpětné trusty – „automatic resulting trusts“) nebo i protiprávního jednání (vykonstruované trusty – „constructive trusts“).

9 Nemusí se jednat pouze o vlastnické právo, ale i jiná práva a majetkové hodnoty.

10 Tzv. „settlor“.

11 Tzv. „trustee“. Autor záměrně nepoužívá termín správce, neboť v případě úpravy trustů (zejm. pak unit trustů) by mohlo docházet k nesprávnému zaměňování se správcovskou (manažerskou) společností, zároveň termín správce užívá nový občanský zákoník v souvislosti se správou cizího majetku.

voval a držel ve prospěch oprávněného (ekvitního vlastníka),¹² kterým však může být výlučně nebo s dalšími též zakladatel.

Trusty v kontinentálních a smíšených právních kulturách

Specifické rysy institutů právního systému common law, zejména odlišné pojetí duálního vlastnického práva, přivádí řadu autorů ke skeptickému závěru, že trusty není možné inkorporovat do kontinentální právní kultury, nýbrž mohou být pouze inspirativním zdrojem, který je východiskem institutu s rysy trustů (quasi trust).¹³ Existují však i akademické názory, že institut trustu může být inkorporován do právního systému kontinentálního (či smíšeného) právního systému za předpokladu, že dojde k převodu majetku na vykonavatele (správce), tento majetek je oddělen od ostatního majetku, zakladatel (svěřitel) nemá nad majetkem kontrolu, je vymezen okruh oprávněných nebo účelů správy majetku, vykonavatel (správce) má v souvislosti se správou majetku zvláštní povinnosti vyplývající z důvěrného vztahu.¹⁴

Trusty v novém občanském zákoníku

Podle nového občanského zákoníku „svěřenský fond se vytváří vyčleněním majetku z vlastnictví zakladatele tak, že ten svěří správci majetek k určitému účelu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti a svěřenský správce se zaváže tento majetek držet a spravovat“.¹⁵ Měl-li zákonodárce v úmyslu zavést do české právní úpravy svěřenský fond jako inkorporaci trustu, potom s ohledem na podmínky jeho vzniku by se jednalo pouze o inkorporaci explicitních trustů. Možnost vzniku trustu na základě domněnky o vůli zakladatele (domněněčné trusty) nebo dokonce na základě právní fikce (vykonstruované trusty) legální definice vylučuje, tedy se jedná o inkorporaci částečnou.¹⁶ V rekodifikaci byly dále zcela opomenuty unit trusty, které nacházejí své uplatnění v oblasti kolektivního investování.

Inkorporace trustů v kontinentálních a smíšených právních kulturách naráží především na problém absence děleného (formálního a ekvitního) vlastnictví. Existuje typově několik alternativ, jak se s tímto problémem jednotlivé právní řády vypořádávají a jaká osoba je z hlediska práva považována za vlastníka věci. Nejtypičtější je jako vlastník označován vykonavatel, jak je tomu např. ve francouzské,¹⁷ lichtenštejnské nebo skotské úpravě, dle které takovýto majetek tvoří samostatné a oddělené vlastnictví od jiného majetku vykonavatele (samostatný fond). Protipólem jsou pak např. úpravy Jihoafrické republiky¹⁸ nebo Louisiany, dle kterých je za vlastníka označován oprávněný, neboť k němu výsledně směřuje užitek z věci. Italská úprava neinkorporuje trust přímo do národní právní úpravy, ale umožňuje jeho založení podle cizího práva.¹⁹ Quebecká úprava²⁰ novátorsky určuje za vlastníka přímo trust, ačkoli ten nemá právní subjektivitu.

Česká úprava se po vzoru quebecké vyhýbá problému inkorporace děleného vlastnictví (formálního a ekvitního). Namísto toho, aby nový občanský zákoník upravil souběh odlišných kvalit vlastnického práva dvou stran k témuž předmětu vlastnického práva,²¹ vytváří samostatně stojící majetek, tedy quasi právnickou osobu.²² **Majetek ve svěřenském fondu totiž není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani**

vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno,²³ tedy se jedná o věc²⁴ ničí.

Podle nového občanského zákoníku²⁵ si každý může přivlastnit věc, která nikomu nepatří, nebrání-li tomu zákon nebo právo jiného na přivlastnění věci. Vyloučení přivlastnění majetku trustu třetí osobou není explicitně upraveno, lze však pro něj argumentovat jednak teleologickým výkladem úpravy svěřenského fondu, a jednak právy vykonavatele a obmyšleného. Nelze však zcela vyloučit možnost, že pasivita vykonavatele povede k domněnce opuštění majetku tvořícího svěřenský fond. S ohledem na formální požadavky na statut svěřenského fondu tak vzniká jakási forma nadace²⁶ bez právní subjektivity, tedy hybrid, který není ani nadací, ani trustem.

Potenciální právní dopady této koncepce doposud nejsou řešeny, mj. proto, že absentuje úprava souvisejících právních předpisů. Není tak zcela zřejmé, kdo např. bude poplatníkem daně z převodu nemovitosti, která bude tvořit svěřenský fond a bude tedy ničí, kromě daňových aspektů jsou to však i aspekty insolvenčního práva a práva sociálního zabezpečení, pro které bude významné určení vlastníka konkrétního majetku. Z ryze soukromoprávního hlediska lze pak pokusit ukázat na nevyřešený dopad na odpovědnost²⁷ v souvislosti s věcí ničí, zejména v případech způsobení škody přesahující její hodnotu. Jeví se totiž, že právní koncept věci ničí může umožnit zásadní omezení odpovědnosti, a tedy i obcházení zásady „vlastnictví zavazuje“.²⁸

Ambivalentní úprava nového občanského zákoníku jednak zmiňuje pojem svěřenský fond, a jednak majetek svěřenského fondu, aniž by poskytovala interpretační vodítko k určení jejich rozdílu. **Autor se domnívá, že je nutno vyjít z předpo-**

12 Tzv. „beneficiary“. Autor záměrně nepoužívá termín obmyšlený, tak, jak jej upravuje nový občanský zákoník, neboť považuje právní postavení těchto osob za odlišné.

13 Langbein, John. H.: The Contractarian Basis of the Law of Trust, Yale Law Journal, Volume 105, 1995, str. 627 a násl. Zimmermann, Visser; Southern Cross, Civil Law and Common Law in South Africa, Clarendon Press Oxford, 1996, str. 12.

14 Perrin, J.: Le trust l'épreuve du droit successor en Suisse, en France et au Luxembourg, Th se présentée la Faculté de droit et des sciences criminelles de l'Université de Lausanne, LIBRARIE DROZ SA, 2006, str. 132.

15 de Waal, M. J.: In Search of a Model for the Introduction of the Trust into Civilian Context, 12 Stellenbosch Law Review, 2001, str. 66.

16 Viz § 1448 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

17 Částečnou „inkorporaci trustů“ lze spatřovat i např. v quebecké úpravě, neboť tímto řešením je předcházeno kolizi s dalšími právními instituty (např. institutem bezdůvodného obohacení nebo škody). Částečnou inkorporaci však dochází k rozmělnění konzistentnosti celého institutu.

18 Čl. 2011 a násl. Code Civil.

19 Dříve i v Jihoafrické republice byl za vlastníka považován vykonavatel.

20 Za předpokladu, že zakladatel, vykonavatel i oprávněný mají své sídlo nebo bydliště v Itálii.

21 Podle dřívější quebecké úpravy byl vlastníkem vykonavatel. Není zcela zřejmé, zda současná právní úprava je ojedinělou modifikací trustu nebo se jedná o nový institut trustem inspirovaný.

22 Autor upozorňuje, že se nemusí jednat pouze o vlastnictví, ale i práva ze závazků.

23 Obdobně jako koncept hereditas iacens.

24 Viz § 1448 odst. 3 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

25 Viz výše, že se může též jednat o závazek.

26 Viz § 1445 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

27 Dle nového občanského zákoníku obecně „fundace“ – viz § 303 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

28 Zejména objektivní odpovědnost, např. škoda mající původ ve věci.

29 Viz čl. 11 odst. 3 zák. č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

kladu,²⁹ že svěřenský fond je věcí hromadnou, obdobně jako je dosud užívaný termín podnik v obchodním zákoníku.³⁰ Svěřenský fond tedy není právnickou osobou, nemůže nabývat majetek, nýbrž ten se může stát pouze jeho součástí.

Zatímco trusty vznikají mj. až okamžikem převodu vlastnického práva na vykonavatele, svěřenský fond vzniká již vyčleněním majetku a závazkem správce tento majetek držet a spravovat.³¹ „Vznikem svěřenského fondu vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví“,³² nicméně vlastnictví per definitionem značí vztah subjektu a objektu, není tedy pojmově zřejmé, jak může existovat samo o sobě. Vznik svěřenského fondu tedy provází zcela nový koncept zániku vlastnického práva k majetku, který je vyčleněn z vlastnictví zakladatele. Podle nového občanského zákoníku³³ vlastnická práva k majetku svěřenského fondu vykonává vlastním jménem svěřenský správce. Pokud však věc nemá vlastníka (jedná se o věc ničí), není zde podle jazykového výkladu co vykonávat. Teleologickým výkladem lze dospět k závěru, že se bude jednat o výkon quasi vlastnických práv k majetku tvořícího svěřenský fond. Je však otázkou, zda i tato práva požívají ústavněprávní ochranu vlastnického práva,³⁴ neboť poskytnout ústavněprávní dimenzi ochraně quasi vlastnického práva věci ničí znamená překlenout ustálenou praxi Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva, která poskytují ochranu pouze tzv. konstituovanému vlastnickému právu.³⁵

Nový občanský zákoník neupravuje požadovanou právní formu vyčlenění majetku zakladatele. Podle obecných principů soukromého práva by se tedy měla požadovaná právní forma určit

s ohledem na charakter vyčleňovaného majetku.³⁶ Pokud již byl zaveden koncept věci ničí, není zřejmé, proč se (pokud se jednotlivé věci a práva tvořící svěřenský fond zapisují do evidence vlastnického práva) jako vlastník zapisuje svěřenský správce s poznámkou „svěřenský správce“,³⁷ místo toho, aby obdobný záznam byl proveden jako poznámka nebo v jiné části evidence.

Obdobně jako jsou trusty zřizovány ve prospěch určité osoby nebo k určitému účelu (účelové trusty), svěřenský fond se vytváří vyčleněním majetku k veřejně prospěšnému nebo soukromému účelu (k prospěchu určité osoby nebo na její památku).³⁸

Zatímco trusty mohou vznikat i velice neformálně, české svěřenské fondy reprezentují formalistický institut s prvky typickými spíše pro regulaci obchodních společností. Např. označení svěřenského fondu musí vyjadřovat jeho účel a obsahovat slova „svěřenský fond“,³⁹ přestože komplexnost účelu může znamenat praktickou neproveditelnost takového požadavku. Z hlediska de lege ferenda lze mít za to, že označení svěřenského fondu by mělo spíše odpovídat obecné úpravě firemního práva.⁴⁰ Dále každý svěřenský fond musí mít statut⁴¹ ve formě veřejné listiny,⁴² zatímco trusty vznikají často zcela neformálně. Obdobně zatímco vykonavatelem trustu může být kdokoli, správcem svěřenského fondu toliko každý svéprávný člověk a právnická osoba pouze tehdy, pokud to stanoví zákon. Omezení potenciálního okruhu vykonavatelů v případě trustů je zásadně dáno v případech specifických (kvalifikovaných) trustů, které jsou zejména spjaty s kolektivním investováním.

Oproti obvyklé úpravě trustů nový občanský zákoník vyžaduje, aby, pokud by byl svěřenský správce zároveň zakladatelem nebo obmyšleným svěřenského fondu,⁴³ potom svěřenský fond musí mít dalšího správce, který tuto podmínku nesplňuje, přičemž jednání takovýchto správců musí být společné. V případě úpravy trustů nic nebrání tomu, aby zakladatel byl zároveň vykonavatelem trustu, neboť konstituováním trustu se jeho vlastnické právo rozštěpuje.

Není-li ve statutu svěřenského fondu určen jiný způsob, potom svěřenského správce jmenuje a odvolává zakladatel,⁴⁴ nedojde-li k jeho jmenování v přiměřené době, určí jej soud. Zakladateli je tak zachováno postavení quasi zmocnítele, může kdykoli jmenovat správce přes odpor a v rozporu se zájmy obmyšleného, kdežto v případě trustů jsou to zásadně⁴⁵ právě oprávnění, kteří určují podmínky další existence trustu, neboť soubor všech oprávněných reprezentuje všechny osoby, které mají právní zájem, resp. ekvitní vlastnické právo k majetkové podstatě trustu.

Osoba, „*kteřé má být ze svěřenského fondu plněno*“,⁴⁶ se nazývá „obmyšlený“. Obmyšleného určuje zakladatel, nebo může být obdobně jako v případě diskrečních trustů⁴⁷ určena svěřenským správcem z předem vymezeného okruhu osob. Obmyšleným může být i osoba, která „*v den vzniku fondu ještě není*“, nebo kterou v tento den nelze určit.⁴⁸ Zakladatel je v takovémto případě povinen jmenovat osobu oprávněnou dohlížet na správu svěřenského fondu v zájmu obmyšleného, neučiní-li tak, potom povinnost přechází na správce, nicméně s porušením této povinnosti není spjata žádná právní sankce. Vzhledem k tomu, že obmyšlenému musí vzniknout právo na plnění nejpozději do 100 let od vzniku svěřenského fondu, neexistuje do doby vzniku tohoto práva nikdo, kdo by byl alespoň potenciálním vlastníkem věci, jedná se tedy o věc absolutně ničí. Trusty zásadně⁴⁹ vylučují vznik trustu bez oprávněného. Obdobně jako v přípa-

29 V opačném případě by nebylo zřejmé, co je to svěřenský fond, který nemá žádný majetek.

30 Viz § 5 odst. 1 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, nově pak „závod“, viz zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

31 Viz § 1448 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

32 Viz § 1448 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

33 Viz § 1448 odst. 3 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

34 Viz čl. 11 zák. č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

35 Bude-li svěřenský fond založen za konkrétním účelem, potom legitimní očekávání lze těžko dovodit u osob, které budou mít na základě diskrečního práva správce svěřenského fondu pouze potenciální možnost získat jakékoli plnění.

36 V opačném případě by např. vyčleňování nemovitostí mohlo mít konsensuální charakter.

37 Viz § 1456 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Obdobně je tomu např. ve francouzské úpravě.

38 Viz § 1449 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

39 Viz § 1450 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

40 Zejména by označení fondu mělo být nezaměnitelné, pravdivé, přiměřené, jasné, jednotné a nebyť klamavé.

41 Obsahem statutu je mimo jiné to, co v právní úpravě trustů reprezentuje tzv. určitosti, neboli formální náležitosti založení trustu. Statut musí obsahovat označení svěřenského fondu, označení majetku, který tvoří svěřenský fond při jeho vzniku, vymezení účelu svěřenského fondu, podmínky pro plnění ze svěřenského fondu, údaj o době trvání svěřenského fondu; není-li uvedena, platí, že fond byl zřízen na dobu neurčitou, a má-li být ze svěřenského fondu plněno určité osobě jako obmyšlenému, určení této osoby, nebo způsobu, jak bude obmyšlený určen.

42 Viz § 1452 odst. 3 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

43 Viz § 1454 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

44 Viz § 1455 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

45 Zejména v situacích, na které zřizovatelský akt trustu nepamatoval.

46 Viz § 1448 odst. 3 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

47 „Discretionary trusts“.

48 Viz § 1464 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

49 S výjimkou např. účelových (purpose) trustů.

dě trustů vzniká obmyšlenému právo na plnění ze svěřenského fondu za podmínek určených statutem.⁵⁰

Povinnosti správce svěřenského fondu jsou stanoveny v obecné úpravě správy cizího majetku v souvislosti s tzv. plnou správou.⁵¹ Správce je zejména povinen vykonávat správu s péčí řádného hospodáře, zatímco v případě trustů se rozlišuje, zda se jedná o bezúplatnou nebo úplatnou správu (s kterou je zásadně spojena povinnost odborné péče).

Svěrenský fond na rozdíl od trustu vystupuje jako quasi právní subjekt, nabývá práva a povinnosti,⁵² tím však není vyloučena přímá odpovědnost správce založená jeho protiprávním jednáním.

Zatímco v typické úpravě trustů mají po dobu existence trustu zakladatel i oprávněný zásadně pasivní roli, umožňují česká úprava širokou možnost, aby obmyšlení schvalovali dispozice s majetkem svěřenského fondu, upravuje dohled obmyšlených, jakož i třetí osoby, je-li to stanoveno ve statutu svěřenského fondu. Některé právní systémy upravují režim dohledu třetí osobou nad trusty, nicméně se nejedná o typický institut soukromoprávních trustů, nýbrž o novodobý implantát vzniklý v souvislosti zejm. s kolektivním investováním. Nový občanský zákoník na rozdíl od trustů ex lege umožňuje výkon dohledu ze strany zakladatele⁵³ a blanketním ustanovením zakládá toto právo též dalším osobám a orgánu veřejné moci.⁵⁴ Česká právní úprava tak stojí po boku zemí s formalizovanou úpravou podléhající veřejnoprávnímu dohledu, která je však v jiných zemích obvykle spjata se specifickou kvalifikovanou správou majetku.⁵⁵

Účastní-li se svěřenský správce, zakladatel nebo obmyšlený činů sledujících úmyslné poškození práv zakladatelova věřitele nebo poškození svěřenského fondu, jsou zavázáni společně a nerozdílně.⁵⁶ Jazykovým výkladem jednak nelze určit, k čemu jsou vyjmenované osoby zavázány, jednak ze samotného termínu „zavázání“ není zřejmé, zda se jedná o přistoupení k závazku, nebo ke vzniku nového závazku v rozsahu škodního jednání, tedy terminologicky o odškodnění. V případě poškození svěřenského fondu, který nemá právní subjektivitu, je nejasné, vůči komu závazek vzniká. Výkladem ad absurdum se tedy jedná o závazek škůdce vůči věci (svěřenskému fondu). Pokud by byli škůdci všichni oprávněni, potom by přes zmenšení majetku svěřenského fondu nebyl nikdo, kdo by byl bez svého souhlasu poškozen; tedy je otázkou, zda by vůbec mohla škoda vzniknout.

Zatímco právní úprava trustů umožňuje oprávněným domáhat se ušlého majetku jak na vykonavatel, tak zásadně též i na třetích osobách, nový občanský zákoník vychází z koncepce neplatnosti úkonů⁵⁷ správce svěřenského fondu, což ve svém výsledku může vést oproti trustům k horšímu ekonomickému efektu pro obmyšlené.⁵⁸

Prokáže-li osoba právní zájem, je aktivně legitimována navrhnout, aby soud nahradil nemožný nebo nedosažitelný účel svěřenského fondu (obdobně jako je tomu prostřednictvím doktríny cy press u trustů) nebo aby soud změnil statut nebo rozhodl o zrušení svěřenského fondu. Přestože se k těmto změnám může vyjádřit zakladatel, jeho právní nástupce, svěřenský správce, obmyšlený a osoba s právem dohledu nad svěřenským fondem,⁵⁹ jedná se o silný veřejnoprávní prvek, který zásadně není typický pro trusty.

Vzdá-li se obmyšlený práva na plody a užitky, právo přechází na ostatní obmyšlené, nový občanský zákoník však neupravuje poměr, v jakém toto právo předchází. Lze argumen-

tovat, že se jedná o přírůstek k existujícímu nároku, proto by měl být poměrný a nikoli per capita.

Obdobně jako anglo-saské právo upravuje zákaz „věčné nezci- zitelnosti“,⁶⁰ také nový občanský zákoník limituje maximální dobu od založení svěřenského fondu, po kterou může vzniknout obmyšlenému právo na plnění nebo po kterou může být plněno.⁶¹

Zakladatel svěřenského fondu má jakési spící vlastnictví⁶² k majetkové podstatě, protože v případě neexistence oprávněných má zakladatel právo na majetek svěřenského fondu.⁶³ V případě svěřenského fondu s veřejně prospěšným účelem jsou obdobně, jako je tomu u trustů, majetkové hodnoty tvořící svěřenský fond převedeny pod jiný svěřenský fond, který má účel co nejbližší zaniklému svěřenskému fondu. Pokud by však statut svěřenského fondu stanovil jinak, použije se postup stanovený ve statutu.

Závěr

Z výše uvedeného je zřejmé, že nový občanský zákoník neupravuje institut trustu, nýbrž institut trustem inspirovaný. Lze argumentovat, že ve snaze zavést trust do českého právního řádu byly zavedeny koncepty, které mu jsou zcela cizí a v zásadních aspektech popírají ustálenou judikaturu i akademickou literaturu.

Přesto však institut trustu nelze zcela opomíjet,⁶⁴ neboť se na něj (unit trust), jako „subjekt“ kolektivního investování podle evropské směrnice, aplikuje stejná právní úprava uvádění jednotek na trh, jako na národní subjekty kolektivního investování.⁶⁵ Díky přeshraničnímu působení se tak lze setkat s trusty i v České republice. De lege ferenda lze proto doporučit ohled na existenci unit trustů jako specifického právního institutu.⁶⁶

✿ Autor je advokátem v Praze.

50 Viz § 1459 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

51 Viz § 1456 ve spojení s § 1409 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

52 Viz § 1419 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

53 Z hlediska definice trustu je tak sporné, zda se zakladatel zcela zbavil svého vlastnického práva. Obdobně je tomu ve francouzské úpravě, jedná se však o kvalifikovanou správu majetku.

54 V případě trustů je veřejnoprávní ingerence umožněna výjimečně, např. v případě dobročinných trustů („charitative trusts“) nebo unit trustů.

55 Např. podle francouzské úpravy se jedná o kvalifikovanou správu majetku, neboť vykonavatelé mohou být pouze finanční instituce, investiční společnosti, pojišťovny a advokáti.

56 Viz § 1467 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

57 Obdobně též např. francouzská úprava, oproti tomu dle lichtenštejnské úpravy má oprávněný přímo právo domáhat se vydání věci, obdobně je tomu pak ve skotské úpravě v případě porušení povinností vykonavatele, ačkoli má jinak oprávněný pouze obligační nároky vůči vykonavatel.

58 Např. v případě dosažení takového prospěchu, který by nemohl být vydán dle principů bezdůvodného obohacení.

59 Viz § 1469-1470 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

60 Rule against perpetuities.

61 Viz § 1460 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – 100 let. Občanský zákoník hovoří o zániku práva na plody a užitky, autor se proto domnívá, že nezániká právo na majetkovou podstatu.

62 V případě trustů se jedná o tzv. reziduální vlastnictví zakladatele.

63 Viz § 1471 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

64 Houfek. I.: Trusty a společnosti s variabilním kapitálem, Ediční středisko PF UK, Praha 2012.

65 Čl. 1 odst. 6 směrnice Evropského Parlamentu a Rady z 13. července 2009 č. 2009/65/ES, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP).

66 1985 Hague Convention on the Law Applicable to Trusts and on their recognition – preamble (“...unique legal institution.”).

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

• ve čtvrtek 23. května 2013

Některé otázky týkající se právní ochrany poskytované soudy EU

Lektoři: prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., soudkyně Tribunálu EU,
prof. JUDr. Jiří Malenovský, CSc., soudce Soudního dvora EU,
JUDr. David Petřík, asistent soudce Soudního dvora EU
prof. JUDr. Jiřího Malenovského, CSc.

Číslo semináře: 41329

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 20. května 2013

• ve středu 12. června 2013

Nový OZ – přehled zásadních změn, které do života přinese nový civilní kodex

Lektor: JUDr. Václav Bednář, Ph.D., akademický pracovník na Univerzitě Palackého v Olomouci a na Vysoké škole Karlovy Vary, o. p. s., člen rekodifikační a výkladové komise k NOZ

Číslo semináře: 41325

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 5. června 2013

• ve čtvrtek 20. června 2013

Úvodní seminář v rámci cyklu seminářů k NOZ

Lektor: prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, hlavní autor návrhu NOZ, vedoucí vědecký pracovník Ústavu státu a práva AV ČR, prorektor VŠMIE, a. s., člen Legislativní rady vlády ČR

Číslo semináře: 41322

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 12. června 2013

• ve čtvrtek 27. června 2013

Společné jmění manželů v NOZ

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce NS ČR

Číslo semináře: 41323

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 21. června 2013

• ve čtvrtek 12. září 2013

Bytové spoluvlastnictví a katastr nemovitostí po reformě soukromého práva

Lektorka: JUDr. Daniela Šustrová, vedoucí Kanceláře úřadu Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu

Číslo semináře: 41326

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 5. září 2013

Semináře probíhají v Praze 1 v paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložené), který je včetně 20% DPH, na účet č. 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatel) bez pomlčky či lomítka (např. 4130100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou nebo do datové schránky. Zálohové faktury nevystavujeme. Zaplacené vložené se bez písemné omluvy nejméně tři dny před konáním semináře, zaslané odboru výchovy a vzdělávání ČAK, nebo v případě nepřítomnosti účastníka na semináři nevrací. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knížová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✦ Mgr. OLGA ŠENFELDOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• v pondělí 3. června 2013

Vlastnické právo v novém občanském zákoníku

Lektoři: Mgr. Michal Králík, Ph.D., Nejvyšší soud
JUDr. Petr Lavický, Ph.D., Právnická fakulta MU v Brně

Číslo semináře: 68311

Poplatek za seminář: 800 Kč

Uzávěrka přihlášek: 27. května 2013

• v úterý 11. června 2013

Věcná práva k věci cizí v novém občanském zákoníku

Lektoři: Mgr. Michal Králík, Ph.D., Nejvyšší soud
JUDr. Petr Lavický, Ph.D., Právnická fakulta MU v Brně

Číslo semináře: 68312

Poplatek za seminář: 800 Kč

Uzávěrka přihlášek: 4. června 2013

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době **od 9.00 do 16.00 hodin** (vždy dle pozvánky).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: **sekr@cakbrno.cz**, **modlitbova@cakbrno.cz** a poukážou příslušný **účastnický poplatek** (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 683110123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Program HELP má informační stránky a infopoint

Evropský soud pro lidská práva se již delší dobu potýká s vysokým počtem stížností, které k němu směřují ze 47 členských zemí Rady Evropy, kdy jen v minulém roce bylo soudu doručeno celkem 65 tisíc nových stížností. Nelze přehlédnout, že naprostá většina stížností nesplňuje základní podmínky přijatelnosti tak, jak jsou upraveny Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Cílem soudu samozřejmě je omezit počet takových stížností, které zatěžují Soud bez šance na meritorní projednání. Jedním z instrumentů, jak tohoto cíle dosáhnout, je **program HELP, jehož prostřednictvím Rada Evropy jako zřizovatel Evropského soudu pro lidská práva zamýšlí zvýšit obecné povědomí a znalosti advokátů v otázce posuzování a uplatňování přijatelných stížností k Soudu.**

Vedle třináctidílného semináře zaměřeného na podmínky přijatelnosti stížností zřídila Rada Evropy v rámci programu HELP též **informační stránky <http://www.helpcoe.org/>** zaměřené na problematiku dodržování a uplatňování práv zaručených Úmluvou jak v měřítku členských států Rady Evropy, tak i v jednotlivých členských státech.

V rámci programu HELP byl zřízen i tzv. **infopoint k přijatelnosti**, v rámci které mohou advokáti, ale též veřejnost, požádat o konzultaci k otázce splnění podmínek přijatelnosti své stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva.

Infopoint spravuje český informační kontakt k přijatelnosti a **své dotazy proto můžete klást přímo v českém jazyce prostřednictvím internetového formuláře na adrese <http://www.helpcoe.org/admissibility-hotline/czech-republic> nebo e-mailem admissibility-cz@helpcoe.org.**

✿ JUDr. JIŘÍ NOVÁK, český informační kontakt k otázce přijatelnosti stížností k Evropskému soudu pro lidská práva

Ilustrační foto Shutterstock.com

Pozvánka na 16. Sportovní hry české advokacie

ZVEME VŠECHNY ZÁJEMCE NA JIŽ 16. ROČNÍK SPORTOVNÍCH HER ČESKÉ ADVOKACIE, KTERÝ SE KONÁ VE DNECH 4. AŽ 6. ŘÍJNA 2013 VE SPORTOVNÍM CENTRU V NYMBURCE.

Účastnit se mohou advokátky, advokáti, pracovníci advokacie a rodinní příslušníci vyjmenovaných kategorií. Ubytování je hotelového typu v jednolůžkových až třílůžkových pokojích se sprchou a WC.

Počet účastníků je limitován v tomto roce ubytovací kapacitou 200 míst. Upozorňujeme, že od letošního roku si bude Sportovní centrum účtovat i nevyužitá lůžka na pokojích. Proto prosíme všechny budoucí účastníky o pochopení, pokud nebudou ubytováni na pokojích vždy podle svých požadavků.

Náklady spočívají v účastnickém poplatku ve výši **1500 Kč na osobu (děti do 12 let 750 Kč)**. V této částce je zahrnuto ubytování, stravování třikrát denně a nájem sportovního areálu.

Přihlášky zasílejte, prosím, nejpozději **do 13. 9. 2013** na adresu: sekr@cak.cz. Spolu s přihláškou zaplaťte účastnický poplatek na účet číslo: 12432011/0100, variabilní symbol: 2013, konstantní symbol: 308.

Po shora uvedeném termínu bude vaše přihláška písemně potvrzena.

V případě vašeho odhlášení do 20. 9. 2013 či v případě odvolání akce bude účastnický poplatek vrácen.

Loňský nejlepší tým s putovním pohárem a šampaňským - tradiční odměnou pro vítěze.
Na snímku zleva doprava: JUDr. Jiří Krejčí, Mgr. Jaroslav Pomališ, Kateřina Sedlatá, Mgr. Lukáš Příšovský, Mgr. Michaela Sedlatá, Mgr. Petr Sedlatý.

O kongresovém konání v zemi NOZ

Každá nová věc má i své vedlejší účinky – kladné nebo záporné, předvídané i neočekávané, okamžité či oddálené. Platí to také o novém občanském zákoníku (dále jen „NOZ“), byť z hlediska právního není dosud účinným. Spustil mimo jiné záplavu instruktáží, seminářů, konferencí i kongresů (dále jen „kongresy“). Ty v době mimo hlavní sezónu znamenají pro hotelový provoz cosi jako životodárnou vláhu či umělé dýchání. NOZ nabízí novou náplň též programům takzvaného celoživotního vzdělávání.¹ I jednotlivé účastníky kongresů čekají (a vždy čekaly) četné vedlejší účinky osobního rázu, které zde budou předmětem našeho zájmu.

Řeklo by se, že kongresy jsou příležitostí něco nového slyšet. Leckdo si ovšem přeje být slyšen (popřípadě oslyšen), i když nepatří k oficiálním referentům a jen výjimečně se vyskytuje v přednáškovém sále. Své poznatky šíří jinde a vůči jiným, než jsou účastníci odborné sedánky. Někdy se dokonce snaží, aby pro něj neplatil výrok, kterým kdysi vědec Ernest Rutherford počastoval své kolegy. Tvrdil jim: *Pokud nejste schopni vysvětlit svou teorii barmance, pak vaše teorie patří za nic nestojí.*

Výzkumná zjištění nás přesvědčují o tom, že až 80 % informací vnímáme pomocí zraku. Kongresy proto bývají i příležitostmi k tomu vidět něco nového. Může se jednat o nové tváře nebo nové přírodní prostředí. Důvod posléze uvedený patří k velice častým. Pro výběr kongresu pak není rozhodující jeho tematická nabídka, ale hledisko teritoriální. Pokud jde o semináře týkající se NOZ, bývá – zatím – taková volba omezena na území České republiky a v krajním případě na Vysoké Tatry. Nevyloučil bych však, že dílčí témata nové právní úpravy by mohla být traktována v těch mnoha zemích, jejichž právo bylo pro NOZ zdrojem inspirace.

Účast na vzdělávací akci má obecně vzato (a zvláště vzneseně vyjádřeno) přispět k zjemnění myšlenkových struktur a pochodů. Leckdo ovšem sleduje cíl jiný – hodlá dále fyzicky drsnět. Na kongres přijíždí s lyžařským vybavením, zařízením pro windsurfing či s jinými potřebami pro sport a hry. Takoví jedinci si pro sebe upravují olympijskou myšlenku, podle níž není důležité zvítězit, ale zúčastnit se. Nepokládají za významnou účast na přednáškách, ale zápis do prezenční listiny a vítězství v tenisové partii či nějaké jiné sportovní disciplíně. Když se kongresový sportovec výjimečně objeví v přednáškovém sále a sleduje myšlenkové exhibice od řečnického pultíku, může to u něj vyvolat pocity méněcennosti. Oslabenou sebedůvěru pak opět musí obnovit výkony tělovýchovného charakteru.

Zároveň však platí i závislost opačná. Při četných sportovních akcích advokátů (běh kolem Konopiště „O parohy arcivévody Ferdinanda“, turnaje tenisových či volejbalových dvojic atd. atp.) se zajisté bude též debatovat o nových právních úpravách i o jiných juristických problémech.

Leč vraťme se ke kongresům. Jejich účastníci, kteří si potrpí na pohodlnější nebo méně nápadné fyzické aktivity, mají

v oblíbě pochody nejen myšlenkové, a kráčeji proto ve šlépějích starořeckých peripatetiků. Při procházkách se stejně založenými druhy provozují kuloárovou kritiku – popírají myšlenky, jimž v přednáškovém sále příkyvovali, nebo při kterých tam klimbali. V každém případě dávají najevo, že na kongres přijeli vážně pracovat. Bývají stále ustaraní, jako by celý příští osud určité záležitosti (v daném případě NOZ) spočíval právě na jejich bedrech. Až bolestně se jich dotýká každý projev veselí, zachmuřená tvář je pro ně čímsi na způsob kongresové jmenovky. Namáhavějších programových bodů (jako jsou návštěvy hradů a galerií) se nezúčastní. Vysvětlují to potřebou ničím nerušené kontemplace.

O zachování rovnováhy tohoto světa pečují zase tvorové, kteří by vzdělávací akci nejráději vtiskli ráz „kongres tančí“. I takové zaměření jim přináší někdy pozoruhodné i užitečné poznatkové zisky, jak jsem o tom psal již dříve.² Kulturní a společenský program je pak akčním polem zejména pro ty, kdo přijeli na kongres s úmysly seznamovacími. Jedni z nich se chtějí dočasně odpoutat od svého stálého životního partnera a tím osvěžit a vlastně upevnit zákonný vztah. Trocha kongresové koketérie jim dodá sebedůvěru a pomáhá jim snášet běžná životní břemena. Lze dokonce formulovat následující domněnku: *Jestliže žena se zaujetím a bez výčitek gruntuje manželem zanedbaný byt poté, co se vrátila z kongresu, jde o známku toho, že ji kongresové dění uspokojilo po odborné i společenské stránce.*

Kongresy jsou vůbec jedním z mnoha lidských zvyků a zařízení, jejichž prostřednictvím dochází k „párování“ – tj. k vyhledávání partnerů a partnerek, s nimiž by bylo možné uzavřít trvalý svazek, přenést tak geny do dalších generací³ a mírnit nepříznivý demografický vývoj. Pokud se ovšem setkají nositelé nesourodých seznamovacích záměrů, může dojít k nezanedbatelným komplikacím. Podstatně bezpečnější je proto počínání těch dvojic, které pevnost manželského svazku utvrzují společnou účastí na kongresech.

Vedlejší účinky vzdělávacích akcí pro dospělé jsou v každém případě četné, mnohostranné a ty pozitivní pravděpodobně převažují. I kdybychom neměli NOZ, museli bychom si asi vymyslet nějaký jiný důvěryhodný důvod k rozsáhlému kongresovému konání.

✿ prof. PETR HAJN

1 Pro toto pedagogické podnikání se vžila zkratka CŽV, což lze vykládat též jako „Co živi vyučující“.

2 Viz Hajn, P.: Právníkovy fejetony anebo PF (zejm. kapitola „Spor o prospěšnost doprovodného programu“), C. H. Beck, Praha 2007, str. 185 an.

3 K tomu viz díla postdarwinistů; mj. Ridley, M.: Červená královna (Sexualita a vývoj lidské přirozenosti). Přeložil Martin Konvička. Mladá fronta, Praha 1999. Wright, R.: Víc než nic (Logika lidského osudu). Přeložil Antonín Hradílek. Nakladatelství lidové noviny, Praha 2002. Dawkins, R.: Sobecký gen. Přeložil Vojtěch Kopský, Mladá fronta, Praha 1998.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- advokátem byl i významný polský právní historik a básník Alfons Parczewski? Parczewski (1849-1933) vykonával před I. světovou válkou advokátní praxi v Kaliczi, tedy v ruském záboru. V r. 1907 se stal poslancem ruské Dumy, po vzniku druhé Polské republiky působil v její kodifikační komisi. Byl i jedním z prvních děkanů Právnické fakulty Varšavské univerzity, kterou pomáhal zřídít, v r. 1918 odešel do Vilniusu, kde se rovněž zasloužil o založení právnické fakulty na Univerzitě Štefana Bathoryho. I zde se stal děkanem a později rektorem. Kromě právních dějin se věnoval civilistice, napsal i řadu prací z regionálních dějin.

- v časopise Česká advokacie vycházely na pokračování fejetony *Ze staré advokacie*? Jejich autor, pražský advokát Otakar Bas, v nich vzpomínal na případy ze své praxe. Pod názvem *Ďábel Prahy za války* psal například v r. 1934 nelichotivě o štábním lékaři Halbhuberovi, který byl posudkovým lékařem činným při odvozech na fronty I. světové války. „*Chlapík, jenž slavil každodenní úspěch v kabaretech a tabarinech u cizích tanečnic, byl stělesněním insan morality i protičeského záští,*“ napsal o něm Bas, který měl s tímto soudním znalcem vlastní

negativní zkušenost při obhajobě českých lékařů před pražským válečným soudem, obžalovaných z „*piklů proti válečné moci státu a velezrady*“ v souvislosti se snahami pomoci brancům ze zdravotních důvodů uniknout vojenské povinnosti. Po 28. říjnu 1918 se prý Halbhuber zprvu skrýval v Praze, byl však vypátrán a násilím posazen do vlaku do Vídně... Sbíрка fejetonů byla za první republiky vydána i knižně.

- při požáru Justičního paláce (*Palais de Justice*), zažehnutého komunardy 26. května 1871, byla značně poškozena i knihovna advokátní komory? Podle dobové informace shořelo přibližně 16 733 knih, tedy dvě třetiny tehdejších fondů. Knihovna, založená v r. 1708, však přečkala i tuto pohromu. Na obnově knihovny se významně podílel soudce a bibliofil Georges Marjolin (1817-1896), který knihovně věnoval tisíce knih, rytin, obrazů a archiválií. Na jeho paměť byl po něm pojmenován slavnostní knihovní sál, jím darované knihy jsou zvláště označeny. Marjolinův portrét, který namaloval Ary Scheffer, je umístěn v kanceláři pařížského bátonniera.

❖ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Bohuslav Sedlatý: Publizität und Werbung	3
---	---

Aktuelles

Informationen zur 6. Versammlung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	4
Die Tschechische Rechtsanwaltskammer macht auf die Ergebnisse der Kontrollen der Bücher der Erklärungen über die Echtheit einer Unterschrift aufmerksam Irena Schejbalová	8
Kongress Der Rechtsraum 2013 in Seč Monika Forejtová	10
Der Einfluß des neuen Bürgerlichen Gesetzbuches auf den Verhältnis zwischen dem Rechtsanwalt und seinem Klient David Uhlíř	12
Einladung zu den XXI. Karlsbader Juristentagen	15
Wir gratulieren: Die tschechische Anwaltskanzlei PRK Partners und die Filiale Weil, Gotshal & Manges haben einen europäischen Prestigepreis erhalten Red.	18
Es wurde zum 9. Jahrgang des Gesamtjustizwettbewerbes Der Jurist des Jahres 2013 aufgerufen	19
Der 1. Jahrgang der Juristenfirma in der Slowakei Jaroslav Kramer	21

Aus Rechtstheorie und Praxis**Artikel**

Zusammenfassung	26
Einstweilige Verfügungen im Strafverfahren Jiří Jelínek	27
Zu der Frage der unangemessenen Dauer der Strafverfahren und der Abhilfemittel, insbesondere mit Rücksicht auf die Rechtssprechung des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte Dominika Barnetová	31
Legal professional privilege als Institut für Schutz der vertraulichen Kommunikation Jiří Plachý	35
Der beschuldigte Rechtsanwalt, der beschuldigte Klient und die Schweigepflicht Jiří Teryngel, Jan Schramhauser	39
Die häufigsten Fehler bei Stellung des Antrags auf Eintragung im Handelsregister sowie in anderen Registern bei Registergerichten Tomáš Plíhal	44
Klage auf Schutz des aufgelösten Besitzes Karel Svoboda	45

Aus der Judikatur

Vertragsnichtigkeit	49
Kontoabhebung durch einen der Ehegatten	50
Die durch einen der Ehegatten erworbene Immobilie	52

Aus der Fachliteratur

Jiří Jelínek, Tomáš Gřivna und Koll.: Der Geschädigte und das Opfer einer Straftat aus der strafrechtlichen und kriminologischen Sicht (Vladimír Lichnovský)	54
František Ščerba und Koll.: Vereinbarung über die Schuld und die Strafe (Jana Kursová)	56
Josef Kotásek: Wechsel- und Scheckgesetz. Kommentar (Karel Marek)	57
Alexander J. Bělohávek: Schiedsgerichtsverfahren in den europäischen Ländern (Bohuslav Klein)	57
Monika Jurčová und Koll.: Vertretung im Privatrecht (Tomáš Tintěra)	58
Kateřina Ronovská: Das neue tschechische Stiftungsrecht im europäischen Vergleich (Ivo Telec)	59
Wir haben für Sie gelesen Jan Mates, Hana Rýdlová	60
Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt...	62

Aus der Rechtsanwaltschaft**Kolumne von Karel Čermák**

Polizist, lass mich in Ruhe...	64
---	----

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Abteilung für internationale Beziehungen der Tschechischen Rechtsanwaltskammer – Bericht über die Tätigkeit Václav Vlk	65
Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	67
Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer ichta	67
Die Delegation des verfassungsrechtlichen Ausschusses des Nationalrates der Slowakischen Republik verhandelte mit dem Vorstand der Tschechischen Rechtsanwaltskammer Ivana Cihlářová	68

Informationen und Wissenswertes**Was Sie wissen sollten**

Die 3. Arbeit der Kategorie Talent des Jahres des Wettbewerbs Der Jurist des Jahres 2012 Ivan Houfek	70
Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und -Anwärter in den Bildungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	74
Das HELP-Programm hat seine Infoseiten und InfoPoint Jiří Novák	75
Einladung zu den 16. Sportspielen der tschechischen Rechtsanwaltschaft	76

Zum Schluss

Über die Abhaltungen der Kongresse im Land des Neuen Zivilgesetzbuches Petr Hajn	77
Eine Zeichnung von Lubomír Lichý	78
Wissen Sie, dass... Stanislav Balík	78

Inhaltsverzeichnis

Zusammenfassung/Summary	80
Table of Contents	81

Jiří Jelínek: Einstweilige Verfügungen im Strafverfahren

Der Artikel behandelt Änderungen in der Strafprozessordnung, die die Novelle der Strafprozessordnung durch das Gesetz Nr. 45/2013 Sb. über die Opfer von Straftaten mit sich brachte. Dieses Gesetz hat in das Strafverfahren neun sogenannte einstweilige Verfügungen eingeführt, die den Kontakt zwischen dem Beschuldigten und dem Opfer einer Straftat beschränken. Solche Maßnahmen werden durch Strafverfolgungsbehörden auferlegt und dienen als Schutz gegen eine wiederholte bzw. sekundäre Viktimisierung des Opfers. Der Autor beschreibt den Inhalt der angenommenen Änderungen sowie das prozessuale Verfahren bei der Auferlegung und zum Schluss empfiehlt er eine gesamte Rekodifizierung des tschechischen Strafverfahrensrechts.

Dominika Baretová: Zu der Frage der unangemessenen Dauer der Strafverfahren und der Abhilfemittel, insbesondere mit Rücksicht auf die Rechtssprechung des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte

Dieser Artikel beschäftigt sich mit der Frage der unangemessenen Dauer der Strafverfahren und der eventuellen Mittel, durch die Abhilfe geschaffen wird, wobei der Sinn des Artikels insbesondere das Vergleichen der durch den Europäischen Gerichtshof für Menschenrechte gefassten Beschlüsse mit den durch die innerstaatliche Rechtssprechung gefassten Beschlüssen ist. Der Artikel bemüht sich gleichzeitig, einige eingeführte „Mythen“ zu beseitigen, die nicht nur in der Laienöffentlichkeit, sondern auch in Juristenkreisen kursieren, wie zum Beispiel der Mythos über den eindeutigen Beschluss bezüglich der Dauer eines Strafverfahrens, wenn dieses die Grenze von sechs Jahren überschreitet.

Jiří Plachý: Legal professional privilege als Institut für Schutz der vertraulichen Kommunikation

Der Artikel beschäftigt sich mit dem Institut für Schutz der vertraulichen Kommunikation, auch Legal professional privilege (LPP) genannt, zwischen dem Rechtsanwalt und dem Klienten. Am Anfang werden die Bedeutung des Schutzes der vertraulichen Kommunikation, der Inhalt und der Wirkungsbereich der vertraulichen Kommunikation erklärt. Im nachfolgenden Kapitel ist die vertrauliche Kommunikation auf der Ebene der Europäischen Union mit der Analyse der europäischen Rechtssprechung beschrieben. Ein kurzes Kapitel ist dem Inhalt der vertraulichen Kommunikation in der österreichischen Rechtsregelung gewidmet, woran ein Kapitel bezüglich des Zustands dieses Instituts in der tschechischen Rechtsordnung anknüpft. Die Aufmerksamkeit ist vor allem dem Prozessverfahren der Beurteilung des Schutzes der vertraulichen Kommunikation bei Rechtsanwälten und anschließend bei den Klienten als Verfahrensbeteiligten gewidmet, mit dem Vorschlag eines möglichen Vorgehens beim Vertrautmachen mit dem LPP im Rahmen einer Ortsbesichtigung.

Jiří Teryngel, Jan Schramhauser: Der beschuldigte Rechtsanwalt, der beschuldigte Klient und die Schweigepflicht

Der Artikel beschäftigt sich mit der Problematik der Kollision des Rechts auf eigene Verteidigung des beschuldigten Rechtsanwalts und dessen Schweigepflicht, die durch eine Aussage verletzt werden kann. Ist der Rechtsanwalt zu einer solchen Aussage überhaupt berechtigt? Kann seine Aussage zulasten seines Klienten verwendet werden? Auf diese Frage und deren Zusammenhänge versuchen die Autoren Antworten zu finden, denn dieses Thema kann aufgrund seiner Bedeutung als grundsätzlich betrachtet werden und mit der zunehmenden Anzahl der strafrechtlich verfolgten Rechtsanwälte ist dieses leider auch aktuell.

JUDr. Tomáš Piňhal: Die häufigsten Fehler bei Stellung des Antrags auf Eintragung im Handelsregister sowie in anderen Registern bei Registergerichten

Der Autor beschreibt und erklärt in seinem Artikel einige der häufigsten Fehler, die die Antragsteller bei Einreichung des Antrags auf Eintragung im Handelsregister bzw. in anderen Registern bei Registergerichten machen. Zu den häufigsten Fehlern gehören das Fehlen der anerkannten elektronischen Unterschrift bei elektronischer Antragstellung (Datenbox bzw. elektronische Post), das Fehlen der amtlich beglaubigten Unterschrift des Eigentümers einer Immobilie auf der Zustimmungserklärung bzgl. des Sitzes, das Fehlen der amtlich beglaubigten Unterschriften auf Pfandverträgen bzgl. der Geschäftsbeteiligung oder das Nicht-Vorlegen der vollständigen gültigen Fassung des Gründungsdokuments bzw. der Satzung der Gesellschaft zwecks Einlegen in die Urkundensammlung. Die Hinweisung auf diese Fehler soll insbesondere als Beitrag und Belehrung für potentielle Antragsteller bei Einreichung des Antrags auf Eintragung im Handelsregister gelten.

Karel Svoboda: Klagen auf Schutz des aufgelösten Besitzes

Der Artikel beschreibt und analysiert die neue Konzeption des Besitzschutzes gem. § 1003 und anschl. dem Neuen Zivilgesetzbuch. Er weist darauf hin, dass der Besitzschutz ab dem 1. 1. 2014 in einem besonderen Gerichtsverfahren gewährleistet werden soll, das im § 176 und anschl. der Zivilprozessordnung (in der Fassung der Regierungsnovelle, mit der sich das Abgeordnetenhaus seit Anfang März 2013 beschäftigt) geregelt wird. Der Autor des Artikels vergleicht den neuen Typ des Verfahrens mit dem bisherigen Rechtsschutz, der durch einstweilige Verfügungen gewährleistet wird, und er begründet, warum die neuen materiellrechtlichen sowie prozessualen Vorschriften ohne das Verfahren bezüglich des Schutzes des letzten Besitzes auskommen könnten und sollten.

Jiří Jelínek: Preliminary rulings in criminal proceedings

The article deals with changes in the Criminal Procedure Code as introduced by the amendment of the Criminal Procedure Code effected by the Act on Victims of Crime, No. 45/2013 Coll. This Act introduced into criminal proceedings nine so-called preliminary rulings restricting contact between an accused person and a victim of crime. These measures are imposed by investigative, prosecuting and adjudicating bodies and they are used, inter alia, also as the protection against repeated or secondary victimisation of victims. The author describes the content of the adopted changes and the procedural practice when imposing them and at the end he recommends the overall re-codification of the Czech criminal procedural law.

Dominika Baretová: The issue of inadequate length of criminal proceedings and legal remedies, taking in particular account of judicial decisions of the ECtHR

This article deals with the issue of inadequate length of criminal proceedings and possible means focused on remedy, where the purpose is in particular comparison of conclusions made in this area by the European Court of Human Rights with the conclusions made in national judicial decisions. The article concurrently tries to remove some inveterate “myths” spread among the laic public as well as lawyers, such as the myth about an unambiguous conclusion on inadequate length of criminal proceedings, should its length exceed six years.

Jiří Plachý: Legal professional privilege as the institute protecting confidential communication

The article deals with the institute of the protection of confidential communication, also called the Legal professional privilege (LPP), between a lawyer and a client. The importance of the protection of confidential communication, content and the sphere of confidential communication are explained in the introduction. The next chapter describes confidential communication at the European Union law level with analysis of the European judicial decisions. The short chapter is dedicated to the content of confidential communication in Austrian legal regulation and it is followed by the chapter describing the situation of this institute in the Czech legal system. Attention is paid first of all to the procedural practice of considering confidential communication in case of lawyers and subsequently of clients as parties to the proceedings and proposal of possible procedure for getting acquainted with LPP within the local examination.

Jiří Teryngel, Jan Schramhauser: An accused lawyer, an accused client and confidentiality obligation

The article deals with the issues involving conflict of an accused lawyer's right to own defence and his confidentiality obligation that could be breached by his testimony. Is a lawyer ever entitled to provide such testimony? Could his testimony be used to the detriment of his client? The authors try to find answers to these questions and their context because the issue concerned may be considered the fundamental one in view of its significance and, taking account of increasing number of lawyers subject to criminal prosecution, unfortunately also the topical one.

JUDr. Tomáš Piňhal: The most frequent errors when filing an application for entry into the Commercial Register and other registers kept by Registration Courts

In his article, the author describes and explains several most usual errors made by applicants when filing an application for entry into the Commercial Register or other registers kept by Registration Courts. One of the most frequent errors is the absence of the recognized electronic signature when filing an electronic application (data box or electronic mail), absence of officially certified signature of an owner of real estate on the approval with location of the registered office, absence of officially certified signatures in a contract pledging a business share, or failure to submit full valid wording of a founding document or articles of association of a company for the purposes of their filing in the collection of documents. The notice on these errors should, in particular, constitute the contribution and guidance for potential applicants filing applications for entry into the Commercial Register.

Karel Svoboda: Actions for protection of cancelled holding

The article describes and analyses the new concept of the protection of possession according to Section 1003 et seq of the new Civil Code/NOZ. It brings attention to the fact that as of 1 January 2014, the protection of possession should be provided within special judicial proceedings regulated in Section 176 et seq of the Civil Procedure Code (as amended by the government amendment dealt with by the House of Representatives from the beginning of March 2013). The author of the article compares the new type of proceedings with temporary legal protection provided through preliminary rulings and he provides reasons why the new substantive law and procedural regulations should and could do without proceedings on the protection of the last possession.

Leading Article	
Bohuslav Sedlatý: Publicity and advertising	3
Current News	
Information on the 6th Assembly of the Czech Bar Association	4
CBA calls attention to the results of checks of authentication books for signatures Irena Schejbalová	8
Legal Space 2013 congress in Seč Monika Forejtová	10
Influence of the new Civil Code on relations between a lawyer and a klient David Uhlíř	12
Invitation to XXI Karlovy Vary Law Days	15
Congratulations: Czech law firm PRK Partners and the Czech branch Weil, Gotshal & Manges acquired the most prestige European recognition Red	18
Announced the 9th Lawyer of 2013 all-justice competition	19
1st year of the Law Firm of the Year in Slovakia Jaroslav Kramer	21
Legal Theory and Practice	
Articles	
Summary	26
Preliminary rulings in criminal proceedings Jiří Jelínek	27
The issue of inadequate length of criminal proceedings and legal remedies, taking in particular account of judicial decisions of the ECHR Dominika Barnetová	31
Legal professional privilege as the institute protecting confidential communication Jiří Plachý	35
An accused lawyer, an accused client and confidentiality obligation Jiří Teryngel, Jan Schramhauser	39
The most frequent errors when filing an application for entry into the Commercial Register and other registers kept by Registration Courts Tomáš Plihal	44
An action for the protection of disturbed possession Karel Svoboda	45
Judicial Decisions	
Invalidity of a contract	49
Selection of an account by one of the spouses	50
Real estate acquired by one of the spouses	52
Professional Literature	
Jiří Jelínek, Tomáš Gřivna and coll.: An injured party and a crime victim from criminal law and criminology point of view (Vladimír Lichnovský)	54
František Ščerba and coll.: An agreement on guilt and punishment (Jana Kursová)	56
Josef Kotásek: Bills of Exchange and Cheques Act. Commentary (Karel Marek)	57
Alexander J. Bělohávek: Arbitration proceedings in European countries (Bohuslav Klein)	57
Monika Jurčová and coll.: Representation in the private law (Tomáš Tintěra)	58
Kateřina Ronovská: New Czech law on foundations – European comparison (Ivo Telec)	59
We have read for you Jan Mates, Hana Rýdlová	60
Bulletin of the Slovak Legal Profession brings...	62
Legal Profession	
Karel Čermák's Column	
Cop, let me be	64
Czech Legal Profession	
International Department of the Czech Bar Association – activity report Václav Vlk	65
Disciplinary practice Jan Syka	67
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha	67
Delegation of the Constitutional Law Committee of the National Council of the Slovak Republic met with the Czech Bar Association management Ivana Cihlářová	68
Information and Points of Interest	
You should know	
3rd paper in the Talent of the year category of the Lawyer of 2012 competition Ivan Houfek	70
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association	74
Programme HELP has information websites and infopoint Jiří Novák	75
Invitation to the 16th Czech Legal Profession Sporting Games	76
Finally	
About congresses in NOZ country Petr Hajn	77
Drawing by Lubomír Lichý	78
Do you know that... Stanislav Balík	78
Inhaltsverzeichnis	79
Zusammenfassung/Summary	80
Table of Contents	81

New opportunities in an international law firm:

Senior Associates and Junior Associates

PwC Legal, an international law firm, is looking for **Senior Associates (Advokát)** and **Junior Associates (Koncipient)** to expand its team.

You need to have:

- Exceptional knowledge of the law
- Fluent English (German an advantage)
- Highly developed work ethic
- Willingness to go the extra mile

We offer:

- Interesting work in a reputable international firm
- Gaining interesting professional experience
- Above-average remuneration

Open positions in:

- M&A / Corporate
- Competition, EU, Regulatory
- Real Estate
- Insolvency & Restructuring
- Labour
- TMT & IP
- Energy
- Litigation & Arbitration

If you are interested in this position, please send your CV in English to **Ms. Zuzana Stasova** (zuzana.stasova@pwclegal.cz).

PwC Legal

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

MSB Legal, v.o.s.
Bucharova 1314/8
158 00 Praha 13

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
E-mail: paha@msblegal.cz

www.msblegal.cz

Požadujeme:

Aktivní přístup k řešení problémů, vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu, dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování, pečlivost a samostatnost, odpovídající odborné znalosti, schopnost organizace a týmové spolupráce, znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou).

Nabízíme:

Zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou, zajímavou a různorodou práci v mladém kolektivu, perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu, možnost publikační činnosti, příjemné pracovní prostředí, motivující finanční ohodnocení.

V případě zájmu zasílejte své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“.
Kontaktní telefon: 251 566 005

**KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.
hledá do svého týmu zkušeného advokáta**

Požadovaný profil:

- vynikající úroveň znalostí českého i evropského práva
- výborná znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ)
- praxe v advokacii podmínkou
- preferované zaměření: PPP projekty a veřejné zakázky
- flexibilita
- schopnost týmové práce, samostatnost, bystrost
- vysoké pracovní nasazení
- profesionální vystupování, dobré komunikační znalosti, loajalita
- znalost práce na PC

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- příjemné pracovní prostředí v budově CITYTOWER
- finanční ohodnocení odpovídající schopnostem

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, svou nabídku s životopisem v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz.

ALFA INTERNATIONAL
THE GLOBAL LEGAL NETWORK

**Hogan
Lovells**

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a přijme:

Advokáta a advokátního koncipienta

Požadujeme:

- výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- profesionální vystupování

Nabízíme:

- zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kanceláři v Evropě, Asii, na Blízkém východě a v Severní a Jižní Americe
- odpovídající platové ohodnocení
- práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte prosím faxem na číslo +420 224 210 004 nebo e-mailem na adresu careers.prague@hoganlovells.com.

www.hoganlovells.com

Hogan Lovells je mezinárodní právní praxe, která zahrnuje Hogan Lovells International LLP, Hogan Lovells US LLP a k nim přidružené entity.

www.hoganlovells.com

© Hogan Lovells 2011. Všechna práva vyhrazena.

New opportunities in an international law firm:

Senior Associates and Junior Associates

PwC Legal, an international law firm, is looking for **Senior Associates (Advokát)** and **Junior Associates (Koncipient)** to expand its team.

You need to have:

- Exceptional knowledge of the law
- Fluent English (German an advantage)
- Highly developed work ethic
- Willingness to go the extra mile

We offer:

- Interesting work in a reputable international firm
- Gaining interesting professional experience
- Above-average remuneration

Open positions in:

- M&A / Corporate
- Competition, EU, Regulatory
- Real Estate
- Insolvency & Restructuring
- Labour
- TMT & IP
- Energy
- Litigation & Arbitration

If you are interested in this position, please send your CV in English to **Ms. Zuzana Stasova** (zuzana.stasova@pwclegal.cz).

PwC Legal

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

MSB Legal, v.o.s.
Bucharova 1314/8
158 00 Praha 13

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
E-mail: paha@msblegal.cz

www.msblegal.cz

Požadujeme:

Aktivní přístup k řešení problémů, vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu, dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování, pečlivost a samostatnost, odpovídající odborné znalosti, schopnost organizace a týmové spolupráce, znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou).

Nabízíme:

Zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou, zajímavou a různorodou práci v mladém kolektivu, perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu, možnost publikační činnosti, příjemné pracovní prostředí, motivující finanční ohodnocení.

V případě zájmu zasílejte své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“.
Kontaktní telefon: 251 566 005

100 tisíc Čechů bude letos jednat o refinancování hypotéky

Nemusíte čekat na konec fixace, přijďte HNED! Úrokové sazby jsou na historickém minimu a UniCredit Bank vám je garantuje až do konce roku.

Mnoho klientů, kterým letos končí fixace hypotéky, začínalo svůj úvěr na bydlení splácet v roce 2008, kdy byly úrokové sazby hypoték téměř o 2 % vyšší než dnes. Většina z nich proto doufá, že pro další období získají výhodnější podmínky. Pečlivě sledují nabídky bank a doufají, že aktuální velmi nízké sazby vydrží až do chvíle, kdy budou o své hypotéce v průběhu tohoto roku jednat.

Nyní už čekat nemusí. UniCredit Bank přichází na trh s revoluční novinkou. Banka poskytne klientům pro refinancování hypotéky PŘEDFIXACI ÚROKOVÉ SAZBY s garancí až do konce tohoto roku.

PŘEDFIXACE HYPOTÉKY s GARANCÍ

- Bez měsíčního poplatku za vedení hypotéky při uzavření smlouvy do konce května
- Garance atraktivní fixní úrokové sazby do konce roku.
- Nemusíte znovu dokládat příjmy ani odhad ceny nemovitosti.
- Půjčíme vám až na 100 % odhadní ceny nemovitosti.
- Poskytnutí nového hypotečního úvěru je zdarma.
- Odborné poradenství v pobočkách po celé ČR.

V roce 2008 byly roční sazby u hypoték výrazně vyšší, než je tomu nyní, v průměru se pohybovaly okolo 5,5 %. Nyní přibližně 80 až 100 tisícům klientů končí tříleté a pětileté fixace a jejich čas na rozhodování se pomalu, ale jistě krátí. Sazby v mezidobí klesly na historické minimum a jejich hodnota se pohybuje u fixních hypoték pod 3 %. Snížení měsíční splátky a především úsporu domácího rozpočtu by měl zvážit každý.

KOLIK UŠETŘÍTE

U průměrné hypotéky v hodnotě 1,5 milionu korun s dobou splatnosti 20 let můžete ušetřit:

- téměř 2 000 Kč při každé měsíční splátce;
- ročně pak více než 23 000 Kč.

Více na www.unicreditbank.cz
nebo www.splatkomat.cz

Vítejte v
UniCredit Bank